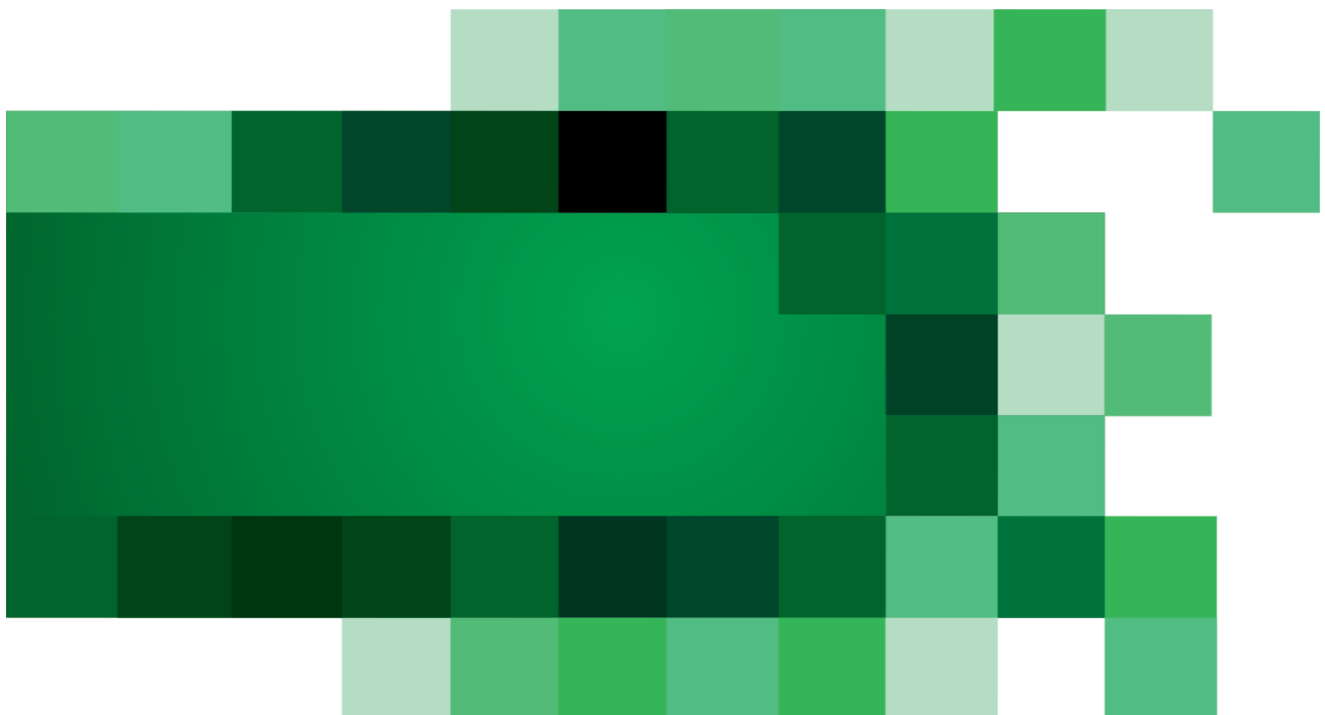

Załącznik do
Uchwały Nr XXXIV/183/16
Rady Gminy Szczaniec
z dnia 23 listopada 2016r.

„Program Rewitalizacji Gminy Szczaniec na lata 2016-2023”

Szczaniec, 2016 r.

Spis treści

1. Wprowadzenie	5
2. Uwarunkowania prawne i definicja rewitalizacji.....	6
2.1. Narodowy Plan Rewitalizacji (NPR)	6
2.2. Wytyczne w zakresie rewitalizacji w Programach Operacyjnych na lata 2014-2022	8
2.3. Ustawa o Rewitalizacji (9 października 2015r)	17
2.4. Wybór metody realizacji Programu Rewitalizacji.....	18
2.5. Strategiczna Ocena Oddziaływania na Środowisko.....	19
3. Opis powiązań programu rewitalizacji z dokumentami strategicznymi i planistycznymi gminy	19
4. Diagnoza czynników i zjawisk kryzysowych oraz skala i charakter potrzeb rewitalizacyjnych ...	34
4.1 Sfera społeczna	38
4.2. Sfera infrastrukturalno-gospodarcza.....	44
4.3 Sfera przestrzenno – funkcjonalna	49
4.4 Sfera środowiskowa	52
5. Zasięg przestrzenny obszaru rewitalizacji – określenie w oparciu o diagnozę i identyfikację potrzeb rewitalizacyjnych, terytorium najbardziej wymagającego wsparcia.....	56
5.1. Metodologia delimitacji obszarów zdegradowanych	56
5.2. Metodologia wyznaczania obszaru zdegradowanego	57
5.3. Określenie obszarów zdegradowanych	59
5.4. Obszar rewitalizacji wraz z uzasadnieniem jego wyboru	82
6. Wizja stanu obszaru po przeprowadzeniu rewitalizacji (planowany efekt rewitalizacji).....	86
7. Cele rewitalizacji oraz odpowiadające zidentyfikowanym potrzebom rewitalizacyjnym kierunki działań mających na celu eliminację lub ograniczenie negatywnych zjawisk.	87
8. Lista planowanych, podstawowych projektów i przedsięwzięć rewitalizacyjnych	95
9. Charakterystyka (zbiorczy opis) pozostałych/uzupełniających rodzajów przedsięwzięć rewitalizacyjnych	110
10. Mechanizmy zapewnienia komplementarności między poszczególnymi projektami/przedsięwzięciami rewitalizacyjnymi oraz pomiędzy działaniami różnych podmiotów i funduszy na obszarze objętym programem rewitalizacji	119
11. Indykatywne ramy finansowe w odniesieniu do przedsięwzięć (podstawowych i uzupełniających).....	126
12. Mechanizmy włączenia mieszkańców, przedsiębiorców i innych podmiotów i grup aktywnych na terenie gminy w proces rewitalizacji.....	133
13. System realizacji (wdrażania) programu rewitalizacji	138
14. System monitoringu i oceny skuteczności działań i system wprowadzania modyfikacji w reakcji na zmiany w otoczeniu programu	143

Spis tabel

Tabela 1 Priorytety inwestycyjne bezpośrednio związane z rewitalizacją w ramach krajowych programów operacyjnych	11
Tabela 2 Obszary gminy poddane diagnozie.....	35
Tabela 3 Wskaźniki delimitacji dla poszczególnych kryteriów	38
Tabela 4 Wartości wskaźników delimitacji dla poszczególnych obszarów – sfera społeczna.....	40
Tabela 5 Skala i charakter potrzeb rewitalizacyjnych – sfera społeczna.....	43
Tabela 6 Wskaźniki delimitacji dla poszczególnych kryteriów	45
Tabela 7 Wartości wskaźników delimitacji dla poszczególnych obszarów – sfera infrastrukturalno-gospodarcza.....	46
Tabela 8 Skala i charakter potrzeb rewitalizacyjnych – sfera infrastrukturalno-gospodarcza.....	48
Tabela 9 Wskaźniki delimitacji dla poszczególnych kryteriów	49

Tabela 10 Wartości wskaźników delimitacji dla poszczególnych obszarów – sfera przestrzenno-funkcjonalna	50
Tabela 11 Skala i charakter potrzeb rewitalizacyjnych – sfera przestrzenno - funkcyjna.....	51
Tabela 12 Wskaźniki delimitacji dla poszczególnych kryteriów	52
Tabela 13 Wartości wskaźników delimitacji dla poszczególnych obszarów – sfera środowiskowa.	54
Tabela 14 Skala i charakter potrzeb rewitalizacyjnych – sfera środowiskowa.....	55
Tabela 15 Granice obszarów problemowych	56
Tabela 16 Gradacja wartości poszczególnych wskaźników w sferze społecznej.....	61
Tabela 17 Gradacja wartości poszczególnych wskaźników w sferze infrastrukturalno-gospodarczej .	65
Tabela 18 Gradacja wartości poszczególnych wskaźników w sferze przestrzenno-funkcjonalnej	68
Tabela 19 Gradacja wartości poszczególnych wskaźników w sferze środowiskowej	70
Tabela 20 Liczba punktów przyznanych każdemu z obszarów w zależności od wartości wskaźnika dla danego kryterium w sferze społecznej.....	72
Tabela 21 Liczba punktów przyznanych każdemu z obszarów w zależności od wartości wskaźnika dla danego kryterium w sferze infrastrukturalno-gospodarczej.....	74
Tabela 22 Liczba punktów przyznanych każdemu z obszarów w zależności od wartości wskaźnika dla danego kryterium w sferze przestrzenno-funkcjonalnej	75
Tabela 23 Liczba punktów przyznanych każdemu z obszarów w zależności od wartości wskaźnika dla danego kryterium w sferze środowiskowej	76
Tabela 24 Liczba punktów wyliczona dla każdego z obszarów w odniesieniu do wszystkich analizowanych sfer	78
Tabela 25 Kryteria określające obszar rewitalizacji.....	83
Tabela 26 Charakterystyka obszaru rewitalizacji.	84
Tabela 27 Cele programu rewitalizacji	89
Tabela 28 Przygotowanie i wdrożenie programu Animacji Środowiskowej	97
Tabela 29 Wdrożenia narzędzi ekonomii społecznej – Centrum Integracji Społecznej	99
Tabela 30 Wdrożenia narzędzi ekonomii społecznej – spółdzielnia socjalna	101
Tabela 31 Poprawa stanu zabytkowej zabudowy oraz układu ruralistycznego miejscowości	102
Tabela 32 Poprawa, jakości przestrzeni publicznej - przebudowa dróg oraz stworzenie atrakcyjnej przestrzeni publicznej w obszarze rewitalizowanym	104
Tabela 33 Przebudowa i wyposażenie Szczanieckiego Ośrodka Kultury	106
Tabela 34 Termomodernizacja budynku Szczanieckiego Ośrodka Kultury i Gminnej Biblioteki Publicznej w Szcząncu oraz budynku Ośrodka Pomocy Społecznej w Szcząncu	108
Tabela 35 Zadania uzupełniające – projekty edukacyjne skierowane na podnoszenie kompetencji dzieci i młodzieży uczącej się w szkole podstawowej i gimnazjum związane z wyrównywaniem szans	111
Tabela 36 Zadania uzupełniające – działania zwiększające dynamikę rozwoju społeczeństwa obywatelskiego skierowane do dzieci i młodzieży celu ich aktywizacji społecznej, w tym m.in. przez zajęcia kulturalne i artystyczne	112
Tabela 37 Zadania uzupełniające – projekty skierowane odpowiednio do osób starszych aktywizujące społecznie przez zajęcia kulturalne i artystyczne, jak również w zakresie zdrowia publicznego.....	114
Tabela 38 Zadania uzupełniające – projekty skierowane do osób dorosłych aktywnych zawodowo aktywizujące społeczeństwo w uczestniczeniu w życiu społecznym poprzez zaangażowanie w działalność jednostki pomocniczej, tworzeniu organizacji i stowarzyszeń	115
Tabela 39 Zadania uzupełniające – Rewitalizacja pozostałej tkanki urbanistycznej w obszarze zdegradowanym, w tym działania termomodernizacyjne – w szczególności zabytkowych kamienic, obiektów sakralnych oraz budynków mieszkalnych i usługowych	116
Tabela 40 Zadania uzupełniające – Zagospodarowanie przestrzeni między zabudowaniami i uporządkowanie podwórek, co pozwoli na wydobycie potencjału przestrzeni wspólnej	118
Tabela 41 Indykatywne ramy finansowe realizacji zadań podstawowych Programu Rewitalizacji. ...	128
Tabela 42 Indykatywne ramy finansowe realizacji zadań uzupełniających Programu Rewitalizacji...	129

Tabela 43 Wskaźniki monitoringowe wdrażania Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Szczaniec – Obszar 1.....	145
---	-----

Spis Rysunków

Rysunek 1 Obszary strategiczne i cele Strategii Rozwoju Kraju 2020	22
Rysunek 2 Cel strategiczne i cele szczegółowe Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego 2010-2020	23
Rysunek 3 Cele główne Koncepcji Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030	25
Rysunek 4 Cel główny i szczegółowy Strategii Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2020.....	28
Rysunek 5 Cele Strategii Rozwoju Województwa Lubuskiego 2020	29
Rysunek 6 Cel główny i cele szczegółowe Wojewódzkiego Programu Pomocy Społecznej Źródło: opracowanie własne.....	30
Rysunek 7 Cele strategiczne Gminy Szczaniec	32
Rysunek 8 Obszary miasta Szczaniec poddane diagnozie	35
Rysunek 9 Sfera społeczna – kryteria delimitacji	38
Rysunek 10 Sfera infrastrukturalno - gospodarcza – kryteria delimitacji	44
Rysunek 11 Sfera społeczna – przestrzenno – funkcjonalna.....	49
Rysunek 12 Sfera środowiskowa – kryteria delimitacji	52
Rysunek 13 Graficzne przedstawienie wyników analizy związanej z określeniem obszaru zdegradowanego – rysunek przedstawia poziom kumulacji negatywnych zjawisk w analizowanych sferach w odniesieniu do danego obszaru.	79
Rysunek 14 Mapa części Gminy z zaznaczonym obszarem rewitalizacji.....	83
Rysunek 15 Zdjęcia z warsztatów w Zespole Szkół w Szcząncu.	134
Rysunek 16 Zarządzenie Wójta Gminy Szczaniec w sprawie powołania Biura Rewitalizacji	140
Rysunek 17 Zarządzenie Wójta Gminy Szczaniec w sprawie powołania Komitetu Rewitalizacji.....	142

Spis Wykresów

Wykres 1 Liczba punktów przyporządkowanych każdemu z obszarów w sferze społecznej.....	73
Wykres 2 Liczba punktów przyporządkowanych każdemu z obszarów w sferze infrastrukturalno - gospodarczej.....	75
Wykres 3 Liczba punktów przyporządkowanych każdemu z obszarów w sferze przestrzenno- funkcjonalnej	76
Wykres 4 Liczba punktów przyporządkowanych każdemu z obszarów w sferze środowiskowej.....	77

1. Wprowadzenie

Rewitalizacja to proces przemian służących wyprowadzeniu ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych, którego realizacja odbywa się poprzez przedsięwzięcia kompleksowe i zintegrowane, uwzględniające istotne aspekty w sferach społecznej, funkcjonalno-przestrzennej, gospodarczej i środowiskowej. Rewitalizacja jest procesem wieloletnim, skoncentrowanym terytorialnie, inicjowanym i sterowanym przez Jednostki Samorządu Terytorialnego (JST), prowadzonym w ścisłej współpracy z lokalną społecznością i na jej rzecz. Ze względu na różnorodność aspektów i interesów wszystkich uczestników procesu rewitalizacji konieczne jest stworzenie instrumentu, który pozwoli na prowadzenie procesu rewitalizacji w sposób skoordynowany, zintegrowany, zgodny z celami interesariuszy tego procesu. Takim instrumentem będzie Program Rewitalizacji dla Gminy Szczaniec (PR) na lata 2016-2023. Priorytetami przy tworzeniu niniejszego PR były następujące zagadnienia:

- kompleksowa i rzetelna diagnoza sytuacji obszarów wsparcia,
- wyznaczenie celów operacyjnych i głównych pól interwencji, w których skoncentrowane zostaną działania rewitalizacji, aby wywołane przez nie impulsy odniosły jak najlepszy skutek,
- zapewnienie kompleksowości działań rewitalizacji poprzez łączenie projektów o charakterze społecznym, gospodarczym, przestrzenno-funkcjonalnym,
- włączenie społeczności lokalnej do tworzenia PR i na każdym etapie jego realizacji, przy wyborze projektów dążenie do trwałości działań i efektów,
- montaż finansowy z różnych źródeł.

Działania służące wspieraniu procesów rewitalizacji, prowadzone są w sposób zaplanowany, skoordynowany, komplementarny oraz zintegrowany wewnętrznie (poszczególne działania pomiędzy sobą) i zewnętrznie (z lokalnymi politykami sektorowymi, np. transportową, energetyczną, celami i kierunkami wynikającymi z dokumentów strategicznych). W związku z różnorodnością zjawisk degradacji i podejść do ich przezwyciężenia podstawową wskazówką prowadzenia rewitalizacji powinno być dążenie do programowania i prowadzenia działań jak najbardziej dopasowanych do lokalnych uwarunkowań.

Dla prowadzenia rewitalizacji wymagane są:

- uwzględnienie rewitalizacji jako istotnego elementu całościowej wizji rozwoju gminy;
- pełna diagnoza służąca wyznaczeniu obszaru rewitalizacji wskazanego w programie rewitalizacji oraz analizie dotyczących go problemów; diagnoza obejmuje kwestie społeczne oraz gospodarcze lub przestrzenno – funkcjonalne lub techniczne lub środowiskowe;
- ustalenie hierarchii potrzeb w zakresie działań rewitalizacyjnych;
- właściwy dobór narzędzi oraz interwencji do potrzeb i uwarunkowań danego obszaru;
- zsynchronizowanie działań w sferze społecznej, gospodarczej, przestrzenno-funkcjonalnej, technicznej, środowiskowej;

- koordynacja prowadzonych działań oraz monitorowanie i ewaluacja skuteczności rewitalizacji;
- realizacja zasady partnerstwa polegającej na włączeniu partnerów (w szczególności lokalnych społeczności, przedsiębiorców, a także innych interesariuszy procesu rewitalizacji i ekspertów) w procesy programowania i realizacji działań rewitalizacyjnych oraz konsekwentnego, otwartego i trwałego dialogu z tymi podmiotami i grupami, których rezultaty rewitalizacji mają dotyczyć.

Ponadto, rewitalizacja ma sprzyjać poprawie ładu przestrzennego, realizacji idei miasta zwartej, przeciwdziałaniu niekontrolowanej suburbanizacji zwłaszcza na styku obszar miejski – obszar wiejski.

2. Uwarunkowania prawne i definicja rewitalizacji

Rewitalizacja stanowi proces wyprowadzania ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych, prowadzonych w sposób kompleksowy, poprzez zintegrowane działania na rzecz lokalnej społeczności, przestrzeni i gospodarki, skoncentrowane terytorialnie i prowadzone przez interesariuszy rewitalizacji na podstawie Programu Rewitalizacji.

Działania dotyczące rewitalizacji wpisują się także w szerszy kontekst działań Ministerstwa Infrastruktury i Rozwoju dotyczących polityki przestrzennej kraju, w szczególności Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego 2010-2020 i Koncepcji Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030, m.in. w zakresie:

- przywrócenia i utrwalenia ładu przestrzennego,
- przeciwdziałania suburbanizacji,
- optymalizacji gospodarowania przestrzenią i zasobami środowiskowymi, głównie poprzez nadanie priorytetu inwestycjom typu brownfield zamiast greenfield, głęboką przebudowę i adaptację zdegradowanych obiektów do pełnienia nowych funkcji, np. kulturalnych, rekreacyjnych, społecznych, gospodarczych oraz rekultywację terenów zdegradowanych na cele przyrodnicze.

2.1. Narodowy Plan Rewitalizacji (NPR)

NPR został zaprojektowany jako zestaw rozwiązań na rzecz stworzenia korzystnych warunków do prowadzenia skutecznej rewitalizacji, w odniesieniu do przygotowanej przez samorząd gminy diagnozy lokalnych potrzeb i potencjałów. NPR zakłada działania w wielu płaszczyznach, obejmujących m.in. zmiany legislacyjne, narzędzia, informację i edukację oraz instrumenty finansowe. Mówi o kierunkach zmian, które stworzą przyjazne warunki dla prowadzenia rewitalizacji w Polsce oraz upowszechnią i usystematyzują jej prowadzenie.

Horyzont czasowy systemu wsparcia rewitalizacji to 2023 rok. Wyznaczenie go związane jest z jednej strony z dużymi środkami dostępnymi dla Polski z budżetu UE na lata 2014-2020, a z drugiej umożliwi zbudowanie mocnych podstaw dla krajowych instrumentów, które będą nabierały coraz większego znaczenia w miarę ubywania środków UE.

Wizja Narodowego Planu Rewitalizacji

Myślą przewodnią Narodowego Planu Rewitalizacji ma być zapewnienie mu możliwie powszechnego charakteru tak, aby jak najszersze grono obywateli i podmiotów mogło się utożsamiać z ideą naprawy środowiska miejskiego i włączać się lub podejmować z własnej inicjatywy działania w tym zakresie. Z tej perspektywy plan odnieść się ma zarówno do zagadnienia przywracania świetności dzielnicom śródmiejskim, uzdrawiania relacji społecznych i rozwiązywania problemów infrastrukturalno-technicznych w zaniedbanych dzielnicach „miasta XIX wiecznego” i blokowiskach, ponownego zagospodarowania terenów przemysłowych, powojсковych, pokolejowych i portowych, jak i innych sytuacji, w których władze samorządowe lub mieszkańcy dochodzą do wniosku, że miasto powinno być na danym obszarze „uzdrowione”.

Cel główny Narodowego Planu Rewitalizacji i definicja rewitalizacji

Głównym celem Narodowego Planu Rewitalizacji jest poprawa warunków rozwoju obszarów zdegradowanych w wymiarze przestrzennym, społecznym, kulturowym i gospodarczym. Realizacji tego celu służyć będzie tworzenie korzystnych warunków dla prowadzenia rewitalizacji w Polsce i położenie nacisku na holistyczne, zintegrowane podejście do prowadzenia takich działań.

Rewitalizację należy rozumieć jako wyprowadzanie ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych poprzez przedsięwzięcia całościowe (integrujące interwencję na rzecz społeczności lokalnej, przestrzeni i lokalnej gospodarki), skoncentrowane terytorialnie i prowadzone we współpracy z lokalną społecznością, w sposób zaplanowany oraz zintegrowany przez określenie i realizację programów rewitalizacji.

Taka definicja rewitalizacji, wynikająca z projektu Krajowej Polityki Miejskiej, jest podstawą prac ustawowych w tym zakresie oraz elementem Wytycznych w zakresie rewitalizacji obszarów zdegradowanych – perspektywa finansowa 2014-2020.

Programy Rewitalizacji

Program rewitalizacji ma stanowić podstawę prowadzenia działań rewitalizacyjnych. Musi on być podstawowym instrumentem tworzącym ramy operacyjne i płaszczyznę koordynacji działań rewitalizacyjnych. Program rewitalizacji to opracowany i uchwalony przez samorząd lokalny wieloletni program działań zmierzający do wyprowadzenia obszarów zdegradowanych ze stanu kryzysu oraz stworzenia warunków do ich dalszego rozwoju. Objęcie danego obszaru programem rewitalizacji będzie stanowiło podstawę wspierania go poprzez instrumenty/narzędzia dedykowane rewitalizacji (programy unijne i instrumenty krajowe) lub korzystania z preferencji w innych instrumentach, programach i działaniach sektorowych.

Programy rewitalizacji – generalny zakres i sposób przygotowania

Program rewitalizacji musi mieć charakter zintegrowany, wieloaspektowy, obejmujący zidentyfikowany na podstawie przeprowadzonej diagnozy obszar kryzysowy. W procesie przygotowania programu konieczne jest także przygotowanie pogłębionej diagnozy społecznej dla

określenia ewentualnych potrzeb podjęcia wyprzedzających działań o charakterze społecznym (pobudzającym aktywność lokalną) przygotowujących w kolejnym etapie do działań rewitalizacyjnych o bardziej złożonym, kompleksowym charakterze i oddziaływaniu.

Procesy rewitalizacji muszą być określone przy założeniu precyzyjnego skoncentrowania na najbardziej zdegradowanych (problemowych) obszarach. Program rewitalizacji musi jednoznacznie wskazywać obszary w oparciu o zasadę, że rewitalizację należy prowadzić tam, gdzie występuje największe nasilenie niepożądanych zjawisk i gdzie koncentracja problemów jest największa.

Program rewitalizacji musi zawierać co najmniej:

- diagnozę i identyfikację potrzeb rewitalizacyjnych,
- określenie terytoriów wymagających wsparcia,
- wizję wyprowadzenia obszaru zdegradowanego z sytuacji kryzysowej ze wskazaniem kierunków działań i wynikających z nich najważniejszych przedsięwzięć,
- mechanizmy zapewnienia komplementarności między poszczególnymi przedsięwzięciami rewitalizacyjnymi oraz pomiędzy działaniami różnych podmiotów i funduszy na danym obszarze zdegradowanym,
- opis zaangażowania społeczności i innych partnerów w przygotowanie i realizację programu,
- ramy finansowe, z uwzględnieniem różnych źródeł finansowania tj. oprócz finansowania unijnego także finansowanie krajowe czy środki prywatne (z uwzględnieniem zróżnicowania wynikającego ze stopnia pewności co do uzyskania/zapewnienia danych środków),
- system monitorowania zmiany i skuteczności działań.

2.2. Wytyczne w zakresie rewitalizacji w Programach Operacyjnych na lata 2014-2022

W Wytycznych sformułowano warunki, jakie muszą spełnić projekty rewitalizacyjne, by zostały zakwalifikowane do wsparcia ze środków z UE, a tym samym otrzymywały preferencje (ułatwienia w konkursach, szansa na pozakonkursowe nabory, profilowanie kryteriów wyboru projektów). Szczególny nacisk został położony na odpowiednim przygotowaniu programów rewitalizacji, aby w sposób kompleksowy (łączy sferę społeczną, gospodarczą, infrastrukturalną i środowiskową) i skoordynowany wyprowadzać obszary zdegradowane z zapaści oraz podnieść jakość życia osób mieszkających na nich.

Głównym źródłem finansowania projektów rewitalizacyjnych (wynikających z programów rewitalizacji) są środki regionalnych programów operacyjnych (ERDF i EFS), natomiast wsparcie z krajowych programów operacyjnych jest uzupełniające i odbywa się głównie poprzez formułowanie preferencji dla projektów wynikających z programów rewitalizacji.

Wytyczne w zakresie rewitalizacji w Programach Operacyjnych na lata 2014-2020 weszły w życie 3 lipca 2015 r.

Kwestie definicyjne

Na potrzeby projektowania interwencji wspierających rewitalizację współfinansowaną ze środków programów operacyjnych w ramach perspektywy finansowej 2014-2020 zdefiniowano następujące zagadnienia:

- 1) *Rewitalizacja* – to kompleksowy proces wyprowadzania ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych poprzez działania całościowe (powiązane wzajemnie przedsięwzięcia obejmujące kwestie społeczne oraz gospodarcze lub przestrzenno-funkcjonalne lub techniczne lub środowiskowe), integrujące interwencję na rzecz społeczności lokalnej, przestrzeni i lokalnej gospodarki, skoncentrowane terytorialnie i prowadzone w sposób zaplanowany oraz zintegrowany poprzez programy rewitalizacji. Rewitalizacja zakłada optymalne wykorzystanie specyficznych uwarunkowań danego obszaru oraz wzmacnianie jego lokalnych potencjałów (w tym także kulturowych) i jest procesem wieloletnim, prowadzonym przez interesariuszy (m.in. przedsiębiorców, organizacje pozarządowe, właścicieli nieruchomości, organy władzy publicznej, etc.) tego procesu, w tym przede wszystkim we współpracy z lokalną społecznością. Działania służące wspieraniu procesów rewitalizacji prowadzone są w sposób spójny: wewnątrz (poszczególne działania pomiędzy sobą) oraz zewnątrz (z lokalnymi politykami sektorowymi, np. transportową, energetyczną, celami i kierunkami wynikającymi z dokumentów strategicznych i planistycznych).
- 2) *Stan kryzysowy* – stan spowodowany koncentracją negatywnych zjawisk społecznych (w szczególności bezrobocia, ubóstwa, przestępczości, niskiego poziomu edukacji lub kapitału społecznego, niewystarczającego poziomu uczestnictwa w życiu publicznym i kulturalnym), współwystępujących z negatywnymi zjawiskami w co najmniej jednej z następujących sfer:
 - a) gospodarczej (w szczególności w zakresie niskiego stopnia przedsiębiorczości, słabej kondycji lokalnych przedsiębiorstw),
 - b) środowiskowej (w szczególności w zakresie przekroczenia standardów jakości środowiska, obecności odpadów stwarzających zagrożenie dla życia, zdrowia, ludzi bądź stanu środowiska),
 - c) przestrzenno-funkcjonalnej (w szczególności w zakresie niewystarczającego wyposażenia w infrastrukturę techniczną i społeczną, braku dostępu do podstawowych usług lub ich niskiej jakości, niedostosowania rozwiązań urbanistycznych do zmieniających się funkcji obszaru, niskiego poziomu obsługi komunikacyjnej, deficytu lub niskiej jakości terenów publicznych),
 - d) technicznej (w szczególności w zakresie degradacji stanu technicznego obiektów budowlanych, w tym o przeznaczeniu mieszkaniowym, oraz braku funkcjonowania rozwiązań technicznych umożliwiających efektywne korzystanie z obiektów budowlanych, w szczególności w zakresie energooszczędności i ochrony środowiska).
- 3) *Obszar zdegradowany* – obszar, na którym zidentyfikowano stan kryzysowy. Dotyczy to najczęściej obszarów miejskich, ale także wiejskich. Obszar zdegradowany może być

podzielony na podobszary, w tym podobszary nieposiadające ze sobą wspólnych granic pod warunkiem stwierdzenia sytuacji kryzysowej na każdym z podobszarów.

- 4) *Obszar rewitalizacji* - obszar obejmujący całość lub część obszaru zdegradowanego, cechującego się szczególną koncentracją negatywnych zjawisk, o których mowa w pkt 2, na którym, z uwagi na istotne znaczenie dla rozwoju lokalnego, zamierza się prowadzić rewitalizację. Obszar rewitalizacji może być podzielony na podobszary, w tym podobszary nieposiadające ze sobą wspólnych granic, lecz nie może obejmować terenów większych niż 20% powierzchni gminy oraz zamieszkałych przez więcej niż 30% mieszkańców gminy. W skład obszaru rewitalizacji mogą wejść obszary występowania problemów przestrzennych, takich jak tereny poprzemysłowe (w tym poportowe i powydobywcze), powojkowe lub pokolejowe, wyłącznie w przypadku, gdy przewidziane dla nich działania są ściśle powiązane z celami rewitalizacji dla danego obszaru rewitalizacji.
- 5) *Program rewitalizacji* - inicjowany, opracowany i uchwalony przez radę gminy, na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 6 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2013 r. poz. 594, z późn. zm.), wieloletni program działań w sferze społecznej oraz gospodarczej lub przestrzenno-funkcjonalnej lub technicznej lub środowiskowej, zmierzający do wyprowadzenia obszarów rewitalizacji ze stanu kryzysowego oraz stworzenia warunków do ich zrównoważonego rozwoju, stanowiący narzędzie planowania, koordynowania i integrowania różnorodnych aktywności w ramach rewitalizacji.
- 6) *Projekt rewitalizacyjny* - projekt w rozumieniu art. 2 pkt 18 ustawy, wynikający z programu rewitalizacji, tj. zaplanowany w programie rewitalizacji i ukierunkowany na osiągnięcie jego celów albo logicznie powiązany z treścią i celami programu rewitalizacji, zgłoszony do objęcia albo objęty współfinansowaniem UE z jednego z funduszy strukturalnych albo Funduszu Spójności w ramach programu operacyjnego. Wynikanie projektu rewitalizacyjnego z programu rewitalizacji oznacza zatem albo wskazanie (wymienienie) go wprost w programie rewitalizacji albo określenie go w ogólnym (zbiorczym) opisie innych, uzupełniających rodzajów działań rewitalizacyjnych.

Preferencje dla projektów rewitalizacyjnych w Krajowych Programach Operacyjnych

- 1) W zakresie rewitalizacji głównym zadaniem IZ KPO jest takie zaprojektowanie rozwiązań w systemie realizacji KPO, które będą wspierać i promować realizację projektów rewitalizacyjnych obejmujących różne sfery i przyczyniających się do kompleksowej i skoordynowanej rewitalizacji obszarów zdegradowanych.
- 2) Dla zapewnienia szerszego zaangażowania środków UE w działania rewitalizacyjne IZ KPO opracowuje system preferencji dla wsparcia projektów rewitalizacyjnych.
- 3) Preferencje dla wsparcia rewitalizacji są wprowadzane poprzez:
 - a) Kryteria oceny projektów stosowane w konkursowym trybie wyboru projektów rewitalizacyjnych lub

- b) Konkursy dotyczące projektów realizowanych na obszarach (terytoriach) objętych programami rewitalizacji lub
 - c) Profilowanie kryteriów dla projektów innych niż rewitalizacyjne wybieranych w trybie konkursowym lub pozakonkursowym.
- 4) Preferencje dla wsparcia projektów rewitalizacyjnych stosuje się w szczególności do projektów z priorytetów inwestycyjnych w poszczególnych programach operacyjnych, wskazanych w Tabeli .

Tabela 1 Priorytety inwestycyjne bezpośrednio związane z rewitalizacją w ramach krajowych programów operacyjnych

Program Operacyjny	Priorytety Inwestycyjne
Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko 2014-2020	4iii Wspieranie efektywności energetycznej, inteligentnego zarządzania energią i wykorzystywania odnawialnych źródeł energii w infrastrukturze publicznej, w tym w budynkach publicznych, i w sektorze mieszkaniowym 4v Promowanie strategii niskoemisyjnych dla wszystkich rodzajów terytoriów, w szczególności dla obszarów miejskich, w tym wspieranie zrównoważonej multimodalnej mobilności miejskiej i działań adaptacyjnych mających oddziaływanie łagodzące na zmiany klimatu 6c Zachowanie, ochrona, promowanie i rozwój dziedzictwa naturalnego i kulturowego 6e (iv) Podejmowanie przedsięwzięć mających na celu poprawę stanu jakości środowiska miejskiego, rewitalizację miast, rekultywację i dekontaminację terenów przemysłowych (w tym terenów powojсковых), zmniejszenie zanieczyszczenia powietrza oraz propagowania działań służących zmniejszaniu hałasu 9a Inwestycje w infrastrukturę zdrowotną i społeczną, które przyczyniają się do rozwoju krajowego, regionalnego i lokalnego, zmniejszania nierówności w zakresie stanu zdrowia, promowanie włączenia społecznego poprzez lepszy dostęp do usług społecznych, kulturalnych i rekreacyjnych oraz przejścia z usług instytucjonalnych na usługi na poziomie społeczności lokalnych
Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój	8ii Trwała integracja na rynku pracy ludzi młodych, w szczególności tych, którzy nie pracują, nie kształcą się ani nie szkolą, w tym ludzi młodych zagrożonych wykluczeniem społecznym i ludzi młodych wywodzących się ze środowisk marginalizowanych, także poprzez wdrażanie gwarancji dla młodzieży
Program Operacyjny Polska Wschodnia	4e Promowanie strategii niskoemisyjnych dla wszystkich rodzajów terytoriów, w szczególności dla obszarów miejskich, w tym wspieranie zrównoważonej multimodalnej mobilności miejskiej i działań adaptacyjnych mających oddziaływanie łagodzące na zmiany klimatu
Program Operacyjny Polska Cyfrowa	2a Poszerzanie zakresu dostępności łączy szerokopasmowych oraz wprowadzanie szybkich sieci internetowych oraz wspieranie wprowadzania nowych technologii i sieci dla gospodarki cyfrowej 2c Wzmocnienie zastosowań TIK dla e-administracji, e-uczenia się, e-włączenia społecznego, e-kultury i e-zdrowia

Źródło: Wytyczne w zakresie rewitalizacji

- 5) W ramach Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna na lata 2014-2020 możliwe będzie wsparcie procesu przygotowania i wdrażania rewitalizacji w regionalnych i krajowych

programach operacyjnych. Wsparcie procesu przygotowania i wdrażania rewitalizacji może mieć następujący charakter:

- a) wsparcia procesu programowania rewitalizacji poprzez wsparcie procesu przygotowania programów rewitalizacji jako podstawy prowadzenia rewitalizacji, w tym identyfikacji projektów rewitalizacyjnych, które po spełnieniu warunków nałożonych przez programy operacyjne mogą starać się o dofinansowanie lub preferencje w dofinansowaniu środkami UE;
 - b) wsparcia procesu przygotowywania do realizacji niektórych projektów rewitalizacyjnych ze względu na ich znaczenie lub charakter.
- 6) Warunki wsparcia procesu przygotowania i wdrażania rewitalizacji z Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna na lata 2014-2020 określa ten program oraz inne dokumenty ustanawiające warunki wdrażania tego programu.

Załącznik do Wytycznych MliR:

1. Kompleksowość programu rewitalizacji

- 1) Program rewitalizacji ujmuje działania w sposób kompleksowy (z uwzględnieniem projektów rewitalizacyjnych współfinansowanych ze środków EFRR, EFS, FS oraz innych publicznych lub prywatnych) tak, aby nie pomijać aspektu społecznego oraz gospodarczego lub przestrzenno-funkcjonalnego lub technicznego lub środowiskowego związanego zarówno z danym obszarem, jak i jego otoczeniem. W trakcie opracowywania i wdrażania programu rewitalizacji nie dopuszcza się możliwości planowania i realizacji tylko wybiórczych inwestycji, nastawionych jedynie na szybki efekt poprawy estetyki przestrzeni, skupionych tylko na działaniach remontowych czy modernizacyjnych, które nie skutkują zmianami strukturalnymi na obszarze rewitalizacji.
- 2) Program rewitalizacji złożony z wielu różnorodnych projektów jest konstrukcją warunkującą osiągnięcie kompleksowości interwencji. Oczekuje się wzajemnego powiązania oraz synergii projektów rewitalizacyjnych. Nie oznacza to w każdym przypadku obowiązku jednoczesnej realizacji projektów, lecz synchronizację efektów ich oddziaływania na sytuację kryzysową.

2. Koncentracja programu rewitalizacji

- 1) Koncentracja interwencji i potrzeba hierarchizacji potrzeb powodują, że programy rewitalizacji dotyczą terenów o istotnym znaczeniu dla rozwoju gminy, obejmujących całość lub część zdiagnozowanego obszaru zdegradowanego i dotkniętych szczególną koncentracją problemów i negatywnych zjawisk kryzysowych. Działania rewitalizacyjne z definicji skierowane są na określony i zidentyfikowany dzięki diagnozie obszar rewitalizacji, przy założeniu zastosowania adekwatnych narzędzi oraz możliwości finansowania rewitalizacji.
- 2) Co do zasady projekty rewitalizacyjne realizowane są na obszarach rewitalizacji. Do objęcia wsparciem można jednak dopuszczać także projekty rewitalizacyjne zlokalizowane poza tym obszarem, jeśli służą one realizacji celów wynikających z programu rewitalizacji. Zwłaszcza dotyczy to inicjatyw społecznych nakierowanych np. na aktywizację zawodową mieszkańców obszarów rewitalizacji, gdzie rozwiązania dedykowane ludności z obszaru rewitalizacji mogą być

podejmowane poza obszarem rewitalizacji. Takie przypadki wymagają szerszego uzasadnienia i wskazania siły tych powiązań i efektywności oddziaływania danego projektu rewitalizacyjnego.

3. Komplementarność projektów rewitalizacyjnych/przedsięwzięć rewitalizacyjnych

Wymogiem koniecznym dla wspierania projektów rewitalizacyjnych (a także szerzej: przedsięwzięć) jest zapewnienie ich komplementarności w różnych wymiarach. W szczególności dotyczy to komplementarności: przestrzennej, problemowej, proceduralno-instytucjonalnej, międzyokresowej oraz źródeł finansowania.

3.1 Komplementarność przestrzenna

- 1) Komplementarność przestrzenna oznacza konieczność wzięcia pod uwagę podczas tworzenia i realizacji programu rewitalizacji wzajemnych powiązań pomiędzy projektami/przedsięwzięciami rewitalizacyjnymi zarówno realizowanych na obszarze rewitalizacji, jak i znajdujących się poza nim, ale oddziałujących na obszar rewitalizacji.
- 2) Zapewnienie komplementarności przestrzennej projektów/przedsięwzięć rewitalizacyjnych ma służyć temu, by program rewitalizacji efektywnie oddziaływał na cały dotknięty kryzysem obszar (a nie punktowo, w pojedynczych miejscach), poszczególne projekty rewitalizacyjne wzajemnie się dopełniały przestrzennie oraz by zachodził między nimi efekt synergii.
- 3) Celem zapewnienia komplementarności przestrzennej interwencji jest także to, by prowadzone działania nie skutkowały przenoszeniem problemów na inne obszary lub nie prowadziły do niepożądanych efektów społecznych takich jak segregacja społeczna i wykluczenie.
- 4) Komplementarność przestrzenna skutkuje ciągłą analizą następstw decyzji przestrzennych w skali całej gminy i jej otoczenia (np. przeznaczanie nowych terenów pod zabudowę) dla skuteczności programu rewitalizacji.

3.2 Komplementarność problemowa

- 5) Komplementarność problemowa oznacza konieczność realizacji projektów rewitalizacyjnych/przedsięwzięć, które będą się wzajemnie dopełniały tematycznie, sprawiając, że program rewitalizacji będzie oddziaływał na obszar rewitalizacji we wszystkich niezbędnych aspektach (społecznym, gospodarczym, przestrzennofunkcyjnym, technicznym, środowiskowym).
- 6) Zapewnienie komplementarności problemowej ma przeciwdziałać fragmentacji działań (np. tzw. „rewitalizacji technicznej”, „rewitalizacji społecznej” – określeń błędnie stosowanych, ponieważ rewitalizacja jest zawsze kompleksowa) koncentrując uwagę na całościowym spojrzeniu na przyczyny kryzysu danego obszaru.
- 7) W komplementarności problemowej konieczne jest określenie pożądanego stanu, do jakiego mają doprowadzić dany obszar projekty/przedsięwzięcia rewitalizacyjne, oraz jego parametryzacja. Tak postawione zadanie ułatwi później wybór odpowiednich mierników/wskaźników osiągania celów programu rewitalizacji.

- 8) Skuteczna komplementarność problemowa oznacza konieczność powiązania działań rewitalizacyjnych ze strategicznymi decyzjami gminy na innych polach, co skutkuje lepszą koordynacją tematyczną i organizacyjną działań administracji.
- 9) Dla uzyskania lepszych efektów komplementarności problemowej przydatna jest pogłębiona i usystematyzowana analiza zjawisk kryzysu na obszarze województwa przygotowana przez samorząd województwa. Analiza ta powinna obejmować m.in. sytuację społeczną, gospodarczą i przestrzenną oraz obserwowane zjawiska i trendy demograficzne.

3.3 Komplementarność proceduralno-instytucjonalna

- 10) Komplementarność proceduralno-instytucjonalna oznacza konieczność takiego zaprojektowania systemu zarządzania programem rewitalizacji, który pozwoli na efektywne współdziałanie na jego rzecz różnych instytucji oraz wzajemne uzupełnianie się i spójność procedur. W tym celu niezbędne jest osadzenie systemu zarządzania programem rewitalizacji w przyjętym przez daną gminę systemie zarządzania w ogóle.
- 11) W tworzeniu wymogów proceduralnych IZ RPO skupia uwagę na określeniu adekwatnych dla potrzeb i oczekiwanych standardów w zarządzaniu i wdrażaniu programów rewitalizacji.

3.4 Komplementarność międzyokresowa

- 12) W celu zapewnienia komplementarności międzyokresowej IZ RPO opracowuje analizę i krytyczną ocenę oraz formułuje wnioski na temat dotychczasowego (w kontekście zaangażowania środków wspólnotowych, szczególnie w ramach polityki spójności 2007- 2013) sposobu wspierania procesów rewitalizacji, jego skuteczności, osiągnięć i problemów wdrażania projektów i programów rewitalizacji w województwie. Na tej podstawie dokonywane jest zaplanowanie sposobu wspierania procesów rewitalizacji w ramach polityki spójności 2014-2020.
- 13) W oparciu o dokonaną analizę możliwe jest uzupełnianie przedsięwzięć już zrealizowanych w ramach polityki spójności 2007-2013 (np. o charakterze infrastrukturalnym) projektami komplementarnymi (np. o charakterze społecznym), realizowanymi w ramach polityki spójności 2014-2020. Zachowanie ciągłości programowej (polegającej na kontynuacji lub rozwijaniu wsparcia z polityki spójności 2007-2013) ma w procesach rewitalizacji kluczowe znaczenie. Zmiany wprowadzane w programach rewitalizacji odpowiadają na te potrzeby zmian, które wynikają głównie z ich ewaluacji, opartej na systematycznym monitoringu.
- 14) IZ RPO w projektowaniu wsparcia dla rewitalizacji wykorzystuje doświadczenia z poprzednich perspektyw, w tym wnioski z ewaluacji.

3.5 Komplementarność źródeł finansowania

- 15) Komplementarność źródeł finansowania, w kontekście polityki spójności 2014-2020, oznacza, że projekty/przedsięwzięcia rewitalizacyjne, wynikające z programu rewitalizacji opierają się na konieczności umiejętnego uzupełniania i łączenia wsparcia ze środków EFRR, EFS i FS z wykluczeniem ryzyka podwójnego dofinansowania.

- 16) Silna koordynacja i synergia projektów rewitalizacyjnych finansowanych szczególnie w ramach EFS i EFRR jest konieczna dla uzyskania korzystnych efektów dla obszarów rewitalizacji.
- 17) Koordynacja środków programów operacyjnych ze środkami polityk i instrumentów krajowych jest konieczna dla realizacji zasady dodatkowości środków UE.
- 18) Komplementarność finansowa oznacza także zdolność łączenia prywatnych i publicznych źródeł finansowania, przy założeniu, że stymulowanie endogenicznych zdolności inwestycyjnych ma kluczowe znaczenie dla dynamiki pożądanych zmian.

4. Realizacja zasady partnerstwa i partycypacja

- 1) Program rewitalizacji jest wypracowywany przez samorząd gminny i poddawany dyskusji w oparciu o diagnozę lokalnych problemów: społecznych, gospodarczych, przestrzenno-funkcjonalnych, technicznych i środowiskowych. Prace nad przygotowaniem programu, bądź jego aktualizacją, jak również wdrażanie (realizacja) programu oparte są na współpracy ze wszystkimi grupami interesariuszy, w tym szczególnie ze społecznością obszarów rewitalizacji, innymi ich użytkownikami, przedsiębiorcami i organizacjami pozarządowymi.
- 2) W programie rewitalizacji znajduje się opis procesu jego przygotowania dokumentujący udział w nim różnych grup interesariuszy w taki sposób, by możliwe było zweryfikowanie i ocena stopnia osiągniętego społecznienia, jak również określenie, w jaki sposób wybrana forma zarządzania programem rewitalizacji realizuje zasadę udziału w niej interesariuszy.
- 3) Partycypacja społeczna jest wpisana w proces rewitalizacji jako fundament działań na każdym etapie tego procesu (diagnozowanie, programowanie, wdrażanie, monitorowanie). Skonsolidowanie wysiłków różnych podmiotów na rzecz obszaru rewitalizacji jest ważnym warunkiem sukcesu.
- 4) Partycypacja ukierunkowana jest na możliwie dojrzałe jej formy, a więc nieograniczające się jedynie do informacji czy konsultacji działań władz lokalnych, ale dążące do zaawansowanych metod partycypacji, takich jak współdecydowanie czy kontrola obywatelska.

5. Minimalna zawartość (elementy) programu rewitalizacji

- 1) Program rewitalizacji zawiera co najmniej:
 - a) opis powiązań programu z dokumentami strategicznymi i planistycznymi gminy;
 - b) diagnozę czynników i zjawisk kryzysowych oraz skalę i charakter potrzeb rewitalizacyjnych;
 - c) zasięgi przestrzenne obszaru/obszarów rewitalizacji, tj. określenie, w oparciu o inne dokumenty strategiczne gminy lub diagnozę i identyfikację potrzeb rewitalizacyjnych, terytorium/terytoriów najbardziej wymagających wsparcia;
 - d) wizję stanu obszaru po przeprowadzeniu rewitalizacji (planowany efekt rewitalizacji);
 - e) cele rewitalizacji oraz odpowiadające zidentyfikowanym potrzebom rewitalizacyjnym kierunki działań mających na celu eliminację lub ograniczenie negatywnych zjawisk;
 - f) listę planowanych, podstawowych projektów i przedsięwzięć rewitalizacyjnych wraz z ich opisami zawierającymi, w odniesieniu do każdego projektu/przedsięwzięcia rewitalizacyjnego, co najmniej: nazwę i wskazanie podmiotów go realizujących, zakres realizowanych zadań, lokalizację

- (miejsce przeprowadzenia danego projektu), szacowaną wartość, prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny i zmierzenia w odniesieniu do celów rewitalizacji;
- g) charakterystykę pozostałych rodzajów przedsięwzięć rewitalizacyjnych realizujących kierunki działań, mających na celu eliminację lub ograniczenie negatywnych zjawisk powodujących sytuację kryzysową;
 - h) mechanizmy zapewnienia komplementarności między poszczególnymi projektami / przedsięwzięciami rewitalizacyjnymi oraz pomiędzy działaniami różnych podmiotów i funduszy na obszarze objętym programem rewitalizacji;
 - i) indykatywne ramy finansowe w odniesieniu do przedsięwzięć, o których mowa w lit. f oraz g, z indykatywnymi wielkościami środków finansowych z różnych źródeł (także spoza funduszy polityki spójności na lata 2014-2020 – publiczne i prywatne środki krajowe w celu realizacji zasady dodatkowości środków UE);
 - j) mechanizmy włączenia mieszkańców, przedsiębiorców i innych podmiotów i grup aktywnych na terenie gminy w proces rewitalizacji;
 - k) system realizacji (wdrażania) programu rewitalizacji;
 - l) system monitoringu i oceny skuteczności działań i system wprowadzania modyfikacji w reakcji na zmiany w otoczeniu programu.
- 2) Diagnoza zawarta w programie rewitalizacji obejmuje analizę wszystkich sfer, a w szczególności pogłębioną analizę kwestii społecznych dla określenia potrzeb podjęcia wyprzedzających działań o charakterze społecznym, co pozwoli na przygotowanie działań rewitalizacyjnych o bardziej złożonym, kompleksowym charakterze i oddziaływaniu. Takie działania mają na celu podniesienie skuteczności i trwałości projektów rewitalizacyjnych oraz gotowości i świadomości mieszkańców co do możliwości partycypacyjnego współdecydowania o obszarze objętym programem rewitalizacji.
- 3) Zasięgi przestrzenne obszaru lub obszarów rewitalizacji dokonywane są przy założeniu, że dany program rewitalizacji może obejmować więcej niż jedno terytorium wymagające wsparcia. Zasięg każdego z tych obszarów wyznaczany jest przy założeniu, że jest to terytorium ograniczone przestrzennie, tj. obejmujące tereny o szczególnej koncentracji negatywnych zjawisk istotne dla rozwoju danej gminy. Ustalenia zasięgu przestrzennego obszaru lub obszarów rewitalizacji dokonuje samorząd gminny, w oparciu o rozstrzygnięcia wynikające z innych dokumentów strategicznych lub planistycznych gminy lub w oparciu o indywidualne kryteria i przy uwzględnieniu kryteriów wskazanych przez IZ RPO, jeśli IZ RPO takie określi. Program rewitalizacji łącznie nie obejmuje więcej niż 20% powierzchni gminy i dotyczy liczby ludności nie większej niż 30% jej mieszkańców.
- 4) Opis planowanych działań rewitalizacyjnych, które będą realizowane w ramach danego programu rewitalizacji powinien zawierać przede wszystkim:
- a) identyfikację podstawowych przedsięwzięć rewitalizacyjnych, tj. takich, bez których realizacja celów programu rewitalizacji nie będzie możliwa i obszar rewitalizacji nie będzie w stanie wyjść z kryzysowej sytuacji,
 - b) charakterystykę (zbiorczy opis) innych, uzupełniających rodzajów przedsięwzięć rewitalizacyjnych, tj. takich, które ze względu na mniejszą skalę oddziaływania trudno

zidentyfikować indywidualnie, a są oczekiwane ze względu na realizację celów programu rewitalizacji. W opisie przedsięwzięć uzupełniających należy wskazać obszary tematyczne, zagadnienia istotne z punktu widzenia potrzeb obszaru rewitalizacji.

Zarówno przedsięwzięcia główne (podstawowe), jak i uzupełniające (pozostałe), są przedsięwzięciami zaplanowanymi/wynikającymi z programu rewitalizacji.

2.3. Ustawa o Rewitalizacji (9 października 2015r)

Ustawa o rewitalizacji z dnia 9 października 2015 r. stworzyła ramy prawne dla rewitalizacji w Polsce a zawarte w niej regulacje mają zachęcać coraz więcej samorządów do prowadzenia tego procesu. Jej zapisy uporządkowały pojmowanie rewitalizacji. Powinna być ona dobrze zaplanowana i uwzględniać sferę społeczną, gospodarczą i przestrzenną. Rewitalizacja nie jest jedynie remontem, modernizacją czy odbudową, ale kompleksowym, wielowymiarowym procesem, którego głównym celem jest trwałe podniesienie jakości życia na obszarze zdegradowanym. Musi więc zawierać dopasowane do danego miejsca działania aktywizacyjne, edukacyjne, kulturalne, integrujące lokalną społeczność.

Jednym z istotniejszych elementów ustawy jest uregulowanie kwestii dotyczących gminnych programów rewitalizacji (GPR). Będą one podstawowym narzędziem prowadzenia rewitalizacji, zapewniającym jej kompleksowość oraz działania w ścisłej współpracy ze społecznością lokalną (a także realizowanych przez nią samą). Jego podstawą powinno być wyznaczenie obszarów wymagających działań oraz przedstawienie całościowej strategii ich prowadzenia.

Innym rozwiązaniem wzmacniającym uczestnictwo mieszkańców w procesach rewitalizacji jest przewidziana w ustawie instytucja Komitetu Rewitalizacji, czyli forum opiniującego i doradczego, w skład którego wejdą przedstawiciele gminy i lokalnej społeczności. Komitet będzie współpracował z samorządem w czasie przygotowania i realizacji procesu rewitalizacji.

Założenia ustawy przewidują także dwa specjalne rozwiązania ułatwiające prowadzenie rewitalizacji w gminie. Nie będą one obowiązkowe – będą mogły być stosowane w zależności od potrzeb i charakterystyki zaplanowanych działań. Są nimi:

- utworzenie na obszarach rewitalizowanych Specjalnej Strefy Rewitalizacji (SSR). Status SSR umożliwi korzystanie ze szczególnych udogodnień (np. możliwość przyznania dotacji na remonty budynków), a także uprości procedury administracyjne związane z realizacją GPR;
- uchwalenie miejscowego planu rewitalizacji (szczególna forma miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego), który będzie podstawą realizacji przekształceń urbanistycznych oraz prac inwestycyjno-budowlanych ujętych w GPR. Regulacje cechujące tę specjalną postać planu miejscowego to np. możliwość zawarcia w planie miejscowym koncepcji urbanistycznych czy przypisania do nieruchomości szczegółowych warunków realizacji inwestycji przewidzianych w Planie.

W związku z wątpliwościami dotyczącymi interpretacji przepisów ustawy z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji, w zakresie możliwości uchwalenia programu rewitalizacji poza jej reżimem po dniu jej wejścia w życie, następujące jest stanowisko Ministra Rozwoju:

Przepis art.52 ustawy stanowi regulację przejściową, ustanawiającą dopuszczalny zakres działania gminy w sprawach z zakresu rewitalizacji poza reżimem ustawowym. Ustawa o rewitalizacji weszła bowiem w życie w momencie, w którym wiele gmin od lat prowadziło działania wpisujące się w definicję rewitalizacji, oparte o uchwały, które przyjmowano na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 6 ustawy o samorządzie gminnym, jako programy gospodarcze. Celem ustawy było utrzymanie możliwości podejmowania przez gminy działań poza reżimem ustawy o rewitalizacji w przypadku, gdy gmina chcąc realizować zespół działań, które można uznać za działania rewitalizacyjne, jednocześnie nie chce korzystać z udogodnień ustawowych, wchodząc w jej reżim.

Z uwagi na to w art. 52 ust.1 ustawy zawarto generalne uprawnienie gmin do realizacji – w okresie do końca 2023 r. – przedsięwzięć wynikających z programu rewitalizacji innego niż gminny program rewitalizacji, o którym mowa w art. 15 ustawy. Przepis ten, ustanawiając dopuszczalny okres realizacji przedsięwzięć, nie wskazuje jednocześnie, że mają one wynikać z programu rewitalizacji uchwalonego do dnia wejścia w życie ustawy.

Zatem interpretacja przepisów art.. 52 ust. 1 i 2 ustawy o rewitalizacji prowadzi do jednoznacznego stwierdzenia, że gmina jest uprawniona do uchwalenia po 18 listopada 2015 r. programu rewitalizacji na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 6 ustawy o samorządzie gminnym, jednak nie jest uprawniona do przekształcenia takiego programu w gminny program rewitalizacji na podstawie art. 52 ust. 2-4 ustawy o rewitalizacji.

2.4. Wybór metody realizacji Programu Rewitalizacji

Do końca 2023r. obowiązuje okres przejściowy, w którym możliwe jest prowadzenie przedsięwzięć rewitalizacyjnych poprzez następujące typy programów rewitalizacyjnych sporządzanych w oparciu o:

Ustawę o rewitalizacji i Wytyczne	Gminny program rewitalizacji
Wytyczne	Program rewitalizacji (lokalny, miejski, itp.)
Tylko ustawę o samorządzie gminnym	Program rewitalizacji

Od przyjętego typu programu uzależnione jest korzystanie ze środków unijnych i krajowych (spełnienie wymogów Wytycznych) oraz narzędzi ustawowych (spełnienie dodatkowych wymogów ustawy o rewitalizacji).

Ustawa o rewitalizacji i Wytyczne	Budżet miasta i środki prywatne + Pełne możliwości korzystania z funduszy unijnych i środków krajowych + Narzędzia ustawowe
Wytyczne	Budżet miasta i środki prywatne + Pełne możliwości korzystania z funduszy unijnych i środków krajowych

Program Rewitalizacji Gminy Szczaniec na lata 2016-2023 realizowany będzie zgodnie z Wytycznymi w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020 z dnia 2 sierpnia 2016 r.

Uchwała w sprawie zatwierdzenia i przyjęcia do wdrożenia Programu Rewitalizacji

Program Rewitalizacji Gminy Szczaniec na lata 2016-2023 jest podstawowym narzędziem do prowadzenia rewitalizacji na obszarach zdegradowanych i stanowi kompleksową strategię przeprowadzenia na tych obszarach działań rewitalizacyjnych. Dokument ten uchwalany jest przez Radę Gminy w Szcząncu, która zatwierdza i przyjmuje do wdrożenia „**Program Rewitalizacji Gminy Szczaniec na lata 2016-2023**”.

2.5. Strategiczna Ocena Oddziaływania na Środowisko

Strategiczna ocena oddziaływania na środowisko Gminnego Programu Rewitalizacji

Zgodnie z ustawą z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. Nr 199, poz. 1227 ze zm.) projekt niniejszego dokumentu został przedłożony do zaopiniowania Regionalnemu Dyrektorowi Ochrony Środowiska oraz Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego w celu ustalenia konieczności przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko.

3. Opis powiązań programu rewitalizacji z dokumentami strategicznymi i planistycznymi gminy

Program Rewitalizacji to nie jedyny dokument dotyczący planowania przyszłych działań na obszarze gminy. Istnieje wiele innych dokumentów, które dotyczą rozwoju danego terenu, określających jednocześnie sposoby na osiągnięcie zamierzonych celów. Program Rewitalizacji jest zgodny z innymi dokumentami strategicznymi o zasięgu krajowym, wojewódzkim i lokalnym. Ta komplementarność wpływa znacząco na podniesienie efektywności podejmowanych działań w ramach procesu rewitalizacji, podnosi ogólną wartość i prawdopodobieństwo realizacji niniejszego dokumentu.

EUROPA 2020. STRATEGIA NA RZECZ INTELIGENTNEGO I ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU SPRZYJAJĄCEMU WŁĄCZENIU SPOŁECZNEMU

Strategia „Europa 2020” jest zarówno kontynuacją śmiałej wizji rozwoju nakreślonej przez Strategię Lizbońską, jak i próbą odpowiedzi na słabości europejskiej gospodarki, które ze wzmożoną siłą ujawniły się podczas ostatniego kryzysu, który przyniósł największe od co najmniej 80 lat załamanie gospodarcze oraz uwidocznili poważne słabości strukturalne gospodarek europejskich.

Do oceny postępów w realizacji strategii „Europa 2020” określono pięć wymiernych celów rozwojowych do osiągnięcia w roku 2020 na poziomie unijnym:

1. osiągnięcie wskaźnika zatrudnienia na poziomie 75% wśród osób w wieku 20 – 64 lata,
2. zwiększenie nakładów na działalność badawczo - rozwojową, w sektorze publicznym i prywatnym do poziomu 3% PKB,
3. poprawę efektywności energetycznej, ograniczenie emisji gazów cieplarnianych o 20%, zwiększenie do 20% udziału energii odnawialnej w ogólnym zużyciu energii oraz zwiększenie efektywności energetycznej o 20%,
4. podniesienie poziomu wykształcenia, zredukowanie odsetka osób przedwcześnie kończących naukę do 10%, zwiększenie do 40% odsetka osób w wieku 30 - 34 lat posiadających wyższe wykształcenie,
5. zmniejszenie liczby osób zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym przynajmniej o 20 mln.

Działania ujęte w niniejszym programie prowadzą do poprawy jakości życia mieszkańców obszaru rewitalizowanego (Cel główny: Poprawa jakości życia mieszkańców obszarów zdegradowanych w Gminie Szczaniec oraz kompleksowe przeciwdziałanie marginalizacji zdegradowanych społecznie, infrastrukturalnie, gospodarczo, przestrzennie i środowiskowo obszarów gmin), dlatego też należy uznać, iż:

1. cel programu pokrywa się, jest zbieżny i realizuje cel określony w dokumencie – Cel nr 5 „zmniejszenie liczby osób zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym przynajmniej o 20 mln”.
2. program jest odpowiedzią na problemy i potrzeby zidentyfikowane w dokumencie planistycznym Europa 2020 tj. Promowanie włączenia społecznego i zwalczanie ubóstwa.

STRATEGIA ROZWOJU KRAJU 2020 - "AKTYWNE SPOŁECZEŃSTWO, KONKURENCYJNA GOSPODARKA, SPRAWNE PAŃSTWO"

Dokument ten jest główną strategią rozwojową wskazującą strategiczne zadania państwa, których podjęcie w najbliższych latach jest niezbędne w celu wzmocnienia procesów rozwojowych. Głównym celem Strategii Rozwoju Kraju jest wzmocnienie i wykorzystanie gospodarczych, społecznych i instytucjonalnych potencjałów zapewniających szybszy i zrównoważony rozwój kraju i poprawę jakości życia ludności.

Cele główne i obszary strategiczne:

Obszar strategiczny I. Sprawne i efektywne państwo

- Cel I.1 Przejście od administrowania do zarządzania rozwojem (uporządkowanie kompetencji umożliwiających realizację działań rozwojowych, zwiększenie efektywności instytucji publicznych, wprowadzenie jednolitych zasad e - administracji, poprawa jakości prawa, zapewnienie ładu przestrzennego);
- Cel I.2 Zapewnienie środków na działania rozwojowe (modernizacja struktury wydatków publicznych, poprawa efektywności środków publicznych, zwiększenie wykorzystania środków pozabudżetowych);
- Cel I.3 Wzmocnienie warunków sprzyjających realizacji indywidualnych potrzeb i aktywności obywatela (poprawa skuteczności wymiaru sprawiedliwości, rozwój kapitału społecznego, zwiększenie bezpieczeństwa obywatela, utrwalenie bezpieczeństwa narodowego).

Obszar strategiczny II. Konkurencyjna gospodarka

- Cel II.1 Wzmocnienie stabilności makroekonomicznej (uzdrowienie finansów publicznych, zwiększenie stopy oszczędności i inwestycji, integracja ze strefą euro, rozwój eksportu towarów i usług);
- Cel II.2 Wzrost wydajności gospodarki (zwiększenie produktywności gospodarki, wzrost udziału przemysłów i usług średnio i wysoko zaawansowanych technologicznie, zwiększenie konkurencyjności i modernizacja sektora rolno - spożywczego, poprawa warunków ramowych dla prowadzenia działalności gospodarczej);
- Cel II. 3 Zwiększenie innowacyjności gospodarki (wzrost popytu na wyniki badań naukowych, podwyższenie stopnia komercjalizacji badań, zapewnienie kadr dla B+R, zwiększenie wykorzystania rozwiązań innowacyjnych);
- Cel II.4 Rozwój kapitału ludzkiego (zwiększenie aktywności zawodowej, poprawa jakości kapitału ludzkiego, zwiększanie mobilności zawodowej i przestrzennej);
- Cel II.5 Zwiększenie wykorzystania technologii cyfrowych (zapewnienie powszechnego dostępu do Internetu, upowszechnienie wykorzystania technologii cyfrowych, zapewnienie odpowiedniej jakości treści i usług cyfrowych);
- Cel II.6 Bezpieczeństwo energetyczne i środowisko (racjonalne gospodarowanie zasobami, poprawa efektywności energetycznej, zwiększenie dywersyfikacji dostaw paliw i energii, poprawa stanu środowiska, adaptacja do zmian klimatu);
- Cel II.7 Zwiększenie efektywności transportu (zwiększenie efektywności zarządzania w sektorze transportowym, modernizacja i rozbudowa połączeń transportowych, udrożnienie obszarów miejskich).

Obszar strategiczny III. Spójność społeczna i terytorialna

- Cel III.1 Integracja społeczna (zwiększanie aktywności osób wykluczonych i zagrożonych wykluceniem społecznym, zmniejszenie ubóstwa w grupach najbardziej nim zagrożonych);

- Cel III.2 Zapewnienie dostępu i określonych standardów usług publicznych (podnoszenie jakości i dostępności usług publicznych, zwiększenie efektywności systemu świadczenia usług publicznych);
- Cel III.3 Wzmocnienie mechanizmów terytorialnego równoważenia rozwoju oraz integracja przestrzenna dla rozwijania i pełnego wykorzystania potencjałów regionalnych (tworzenie warunków instytucjonalnych, prawnych i finansowych dla realizacji działań rozwojowych w regionach, wzmacnianie ośrodków wojewódzkich, tworzenie warunków do rozwoju ośrodków regionalnych, subregionalnych i lokalnych oraz wzmacniania potencjału obszarów wiejskich, zwiększenie spójności terytorialnej).

Rysunek 1 Obszary strategiczne i cele Strategii Rozwoju Kraju 2020

Źródło: opracowanie własne

Działania zaplanowane w procesie rewitalizacji wyznaczonych obszarów Gminy Sczaniec wpisują się w cele Strategii Rozwoju Kraju 2020. Przeprowadzona rewitalizacja przyczyni się m.in. do: wzmocnienia warunków sprzyjających realizacji indywidualnych potrzeb i aktywności obywateli (Cel I.3), rozwoju kapitału ludzkiego (Cel II.4) oraz integracji społecznej (Cel III.1).

KRAJOWA STRATEGIA ROZWOJU REGIONALNEGO 2010-2020

Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego określa cele i priorytety rozwoju Polski w terytorialnym wymiarze. Wyznacza zasady i instrumenty polityki regionalnej, nową rolę regionów w ramach polityki regionalnej i mechanizm koordynacji działań podejmowanych przez poszczególne resorty. Celem strategicznym Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego 2010 – 2020 jest efektywne wykorzystywanie specyficznych, regionalnych oraz terytorialnych potencjałów rozwojowych dla osiągania celów rozwoju kraju - wzrostu, zatrudnienia i spójności w horyzoncie długookresowym. Rozwinięciem celu strategicznego są trzy cele szczegółowe:

Cel I. Wspomaganie wzrostu konkurencyjności regionów:

1.1. Wzmacnianie funkcji metropolitalnych ośrodków wojewódzkich i integracja ich obszarów

funkcjonalnych;

1.2. Tworzenie warunków do rozprzestrzeniania procesów rozwojowych i zwiększania ich absorpcji poza miastami wojewódzkimi;

1.3. Budowa podstaw konkurencyjności województw - działania tematyczne.

Cel II. Budowanie spójności terytorialnej i przeciwdziałanie procesom marginalizacji na obszarach problemowych:

2.1. Wzmacnianie spójności w układzie krajowym;

2.2. Wspieranie obszarów wiejskich o najniższym poziomie dostępu mieszkańców do dóbr i usług warunkujących możliwości rozwojowe;

2.3. Restrukturyzacji i rewitalizacji miast i innych obszarów tracących dotychczasowe funkcje społeczno – gospodarcze;

2.4. Przezwyciężanie niedogodności związanych z położeniem obszarów przygranicznych, szczególnie wzdłuż wewnętrznych granic UE;

2.5. Zwiększanie dostępności transportowej do ośrodków wojewódzkich na obszarach o najniższej dostępności.

Cel III. Tworzenie warunków dla skutecznej, efektywnej i partnerskiej realizacji działań rozwojowych ukierunkowanych terytorialnie.

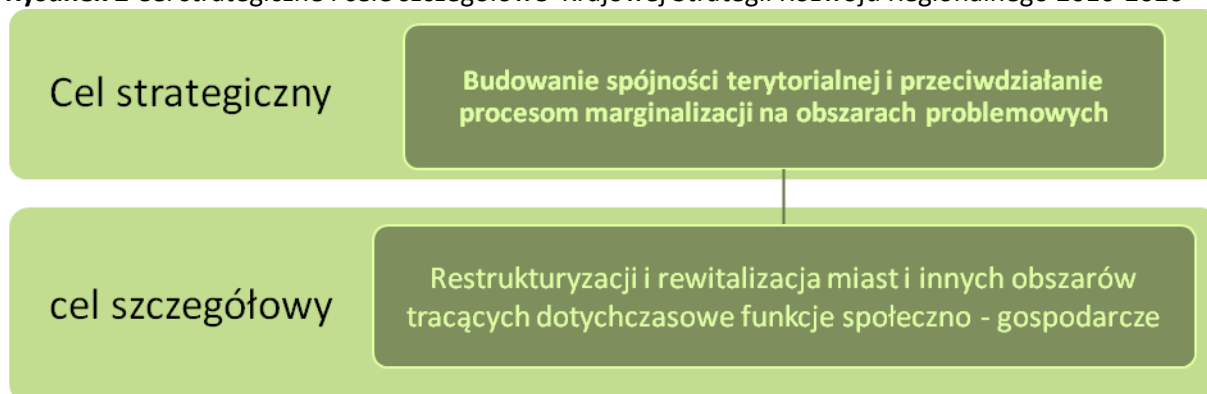
3.1. Wzmocnienie strategicznego wymiaru polityki regionalnej;

3.2. Poprawa jakości zarządzania politykami publicznymi, w tym ich właściwe ukierunkowanie terytorialne;

3.3. Przebudowa i wzmocnienie koordynacji w systemie wieloszczeblowego zarządzania;

3.4. Wspomaganie budowy kapitału społecznego dla rozwoju regionalnego w oparciu o sieci współpracy między różnymi aktorami polityki regionalnej.

Rysunek 2 Cel strategiczny i cele szczegółowe Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego 2010-2020

Źródło: opracowanie własne

Zaplanowany proces rewitalizacji wyznaczonych obszarów Gminy Szczaniec wpisuje się przede wszystkim w cel szczegółowy II. 3 dotyczący rewitalizacji i rewitalizacji miast i innych obszarów tracących dotychczasowe funkcje społeczno - gospodarcze. Zgodnie ze Strategią Rozwoju Regionalnego 2010 - 2020 w procesie planowania i realizacji działań rewitalizacyjnych należy wziąć pod uwagę przede wszystkim działania nakierowane na: wsparcie kapitału ludzkiego, modernizację

struktury gospodarczej, wsparcie w nadrobieniu zaległości w obrębie infrastruktury technicznej, modernizację i rozwój obiektów użyteczności publicznej oraz wsparcie kompleksowych programów rewitalizacyjnych.

KONCEPCJA PRZESTRZENNEGO ZAGOSPODAROWANIA KRAJU 2030

Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030 (KPZK 2030) jest najważniejszym krajowym dokumentem strategicznym dotyczącym zagospodarowania przestrzennego kraju. Dokument został opracowany zgodnie z zapisami ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym z 27 marca 2003 roku. W dokumencie przedstawiono wizję zagospodarowania przestrzennego kraju w perspektywie najbliższych dwudziestu lat, określono cele i kierunki polityki zagospodarowania kraju służące jej urzeczywistnieniu oraz wskazano zasady i mechanizmy koordynacji, wdrażania publicznych polityk rozwojowych mających istotny wpływ terytorialny. Tym samym KPZK 2030 ma wiele cech strategii ogólnorozwojowej, łącząc elementy zagospodarowania przestrzennego z czynnikami rozwoju społeczno-gospodarczego.

Cele główne i szczegółowe Polityki Przestrzennego Zagospodarowania Kraju:

Cel 1. Podwyższenie konkurencyjności głównych ośrodków miejskich Polski w przestrzeni europejskiej poprzez ich integrację funkcjonalną przy zachowaniu policentrycznej struktury systemu osadniczego sprzyjającej spójności

- 1.1 Wspieranie rozwoju funkcji metropolitalnych największych polskich miast;
- 1.2 Intensyfikacja powiązań funkcjonalnych pomiędzy głównymi węzłami sieci osadniczej w układzie krajowym i międzynarodowym;
- 1.3 Integracja obszarów funkcjonalnych głównych ośrodków miejskich.

Cel 2: Poprawa spójności wewnętrznej i terytorialnej, równoważenie rozwoju kraju poprzez promowanie integracji funkcjonalnej, tworzenie warunków dla rozprzestrzeniania się czynników rozwoju, wielofunkcyjny rozwój obszarów wiejskich oraz wykorzystanie potencjału wewnętrznego wszystkich

- 2.1 Wspomaganie spójności w układzie krajowym;
- 2.2 Regionalna integracja funkcjonalna, wspomaganie rozprzestrzeniania się procesów rozwojowych na obszary poza głównymi miastami oraz budowanie potencjału dla specjalizacji terytorialnej;
- 2.3 Wspomaganie spójności w specyficznych obszarach problemowych.

Cel 3. Poprawa dostępności terytorialnej kraju w różnych skalach przestrzennych poprzez rozwijanie infrastruktury transportowej i telekomunikacyjnej

- 3.1 Poprawa dostępności polskich miast i regionów;
- 3.2 Zmniejszenie zewnętrznych kosztów transportu;
- 3.3 Zarządzanie strategiczne i etapowanie inwestycji;

Cel 4: Kształtowanie struktur przestrzennych wspierających osiągnięcie i utrzymanie wysokiej jakości środowiska przyrodniczego i walorów krajobrazowych Polski

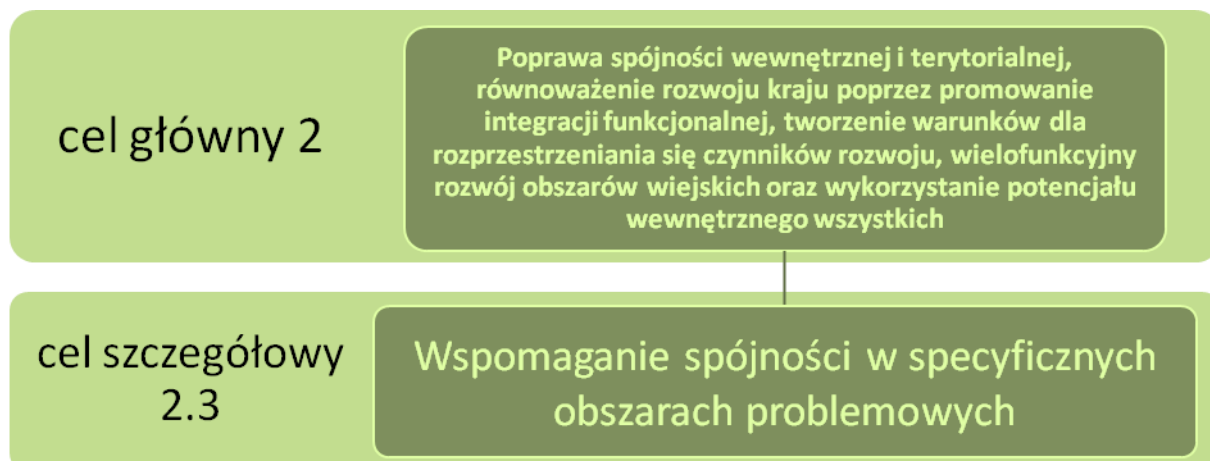
- 4.1 Integracja działań w zakresie funkcjonowania spójnej sieci ekologicznej kraju jako podstawa ochrony najcenniejszych zasobów przyrodniczych i krajobrazowych;
- 4.2 Przeciwdziałanie fragmentacji przestrzeni przyrodniczej;
- 4.3 Wprowadzenie gospodarowania krajobrazem zgodnie z zapisami Europejskiej Konwencji Krajobrazowej;
- 4.4 Racjonalizacja gospodarowania ograniczonymi zasobami wód powierzchniowych i podziemnych kraju, w tym zapobieganie występowaniu deficytu wody na potrzeby ludności i rozwoju gospodarczego;
- 4.5 Osiągnięcie i utrzymanie dobrego stanu i potencjału wód i związanych z nimi ekosystemów;
- 4.6 Zmniejszenie obciążenia środowiska powodowanego emisjami zanieczyszczeń do wód, atmosfery i gleby;
- 4.5 Zabezpieczenie cennych gospodarczo złóż kopalin i zwiększenie wykorzystania surowców wtórnych.

Cel 5. Zwiększenie odporności struktury przestrzennej kraju na zagrożenia naturalne i utraty bezpieczeństwa energetycznego oraz kształtowanie struktur przestrzennych wspierających zdolności obronne państwa

- 5.1 Przeciwdziałanie zagrożeniu utraty bezpieczeństwa energetycznego i odpowiednie reagowanie na to zagrożenie;;
- 5.2 Zwiększenie poziomu zabezpieczenia przed ekstremalnymi zjawiskami naturalnymi i antropogenicznymi;
- 5.3 Kształtowanie struktur przestrzennych wspierających zdolności obronne państwa.

Cel 6. Przywrócenie i utrwalenie ładu przestrzennego

- 6.1 Wprowadzenie zintegrowanego (spójnego i hierarchicznego) systemu planowania społeczno - gospodarczego i przestrzennego zdolnego do efektywnej koordynacji działań podmiotów publicznych i polityk publicznych mających największe znaczenie dla zagospodarowania przestrzennego na różnych poziomach zarządzania;
- 6.2 Uporządkowanie regulacji zapewniających sprawność i powszechność działania systemu planowania przestrzennego;
- 6.3 Wzmocnienie instytucjonalne i jakościowe planowania przestrzennego.

Źródło: opracowanie własne

Działania zaplanowane w procesie rewitalizacji wyznaczonych obszarów Gminy Szczaniec wpisują się w cele Koncepcji Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030. Przeprowadzona rewitalizacja na terenie gminy przyczyni się m.in. do: wspomaganie spójności w specyficznych obszarach problemowych (cel szczegółowy 2.3).

NARODOWY PLAN REWITALIZACJI 2022

Narodowy Plan Rewitalizacji stanowi szeroko rozumianą wykładnię dla prowadzenia procesów rewitalizacyjnych jako działań kompleksowych i zintegrowanych oraz definiuje programy rewitalizacji jako ramy operacyjne i płaszczyznę koordynacji działań rewitalizacyjnych, formułując zasady ich tworzenia i wdrażania.

Działania rewitalizacyjne ujęte w niniejszym Programie Rewitalizacji prowadzą do poprawy jakości życia mieszkańców obszaru rewitalizowanego (Cel główny: Poprawa jakości życia mieszkańców obszarów zdegradowanych w Gminie Szczaniec oraz kompleksowe przeciwdziałanie marginalizacji zdegradowanych społecznie, infrastrukturalnie, gospodarczo, przestrzennie i środowiskowo obszarów gmin), dlatego też należy uznać, iż:

1. cel programu pokrywa się, jest zbieżny i realizuje cel główny określony w dokumencie – Cel główny: poprawa warunków rozwoju obszarów zdegradowanych w wymiarze przestrzennym, społecznym, kulturowym i gospodarczym. Realizacji tego celu służyć będzie tworzenie korzystnych warunków dla prowadzenia rewitalizacji w Polsce i położenie nacisku na holistyczne, zintegrowane podejście do prowadzenia takich działań.;
2. program jest odpowiedzią na problemy i potrzeby zidentyfikowane w dokumencie planistycznym tj. zwiększenie liczby przedsięwzięć mających na celu poprawę stanu jakości środowiska miejskiego, rewitalizację miast, rekultywację i dekontaminację terenów przemysłowych (w tym terenów powojkowych), zmniejszenie zanieczyszczenia powietrza oraz propagowania działań służących zmniejszaniu hałasu (str. 11 rozdział 7).

USTAWA O REWITALIZACJI

Ustawa o rewitalizacji została przyjęta przez Sejm RP 9 października 2015 r. i zawiera rozwiązania umożliwiające odnowę obszarów zdegradowanych społecznie oraz infrastrukturalnie. Zgodnie z ustawą, istotą rewitalizacji będą zintegrowane działania na rzecz lokalnej społeczności, przestrzeni i gospodarki, podejmowane na konkretnym obszarze i prowadzone na podstawie gminnego programu rewitalizacji.

Działania rewitalizacyjne ujęte w niniejszym Programie Rewitalizacji prowadzą do poprawy jakości życia mieszkańców obszaru rewitalizowanego (Cel główny: Poprawa jakości życia mieszkańców obszarów zdegradowanych w Gminie Szczaniec oraz kompleksowe przeciwdziałanie marginalizacji zdegradowanych społecznie, infrastrukturalnie, gospodarczo, przestrzennie i środowiskowo obszarów gmin), dlatego też należy uznać, iż:

1. cel programu pokrywa się, jest zbieżny i realizuje cel główny określony w dokumencie – Cel główny: stworzenie ram prawnych dla rewitalizacji w Polsce, których obecnie brakuje, a także, poprzez zawarte w niej regulacje, zachęcać coraz więcej samorządów do prowadzenia tego procesu;

STRATEGIA ROZWOJU KAPITAŁU LUDZKIEGO 2020

Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego jest jedną z dziewięciu strategii zintegrowanych. Zgodnie z przepisami ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (art. 13 ust. 1) jest ona spójna ze Strategią Rozwoju Kraju 2020. SRKL stanowi odpowiedź na konieczność podniesienia jakości życia w Polsce w perspektywie roku 2020. Stanowi jednocześnie punkt wyjścia do rozbudowy i podnoszenia jakości kapitału ludzkiego w Polsce przez zastosowanie właściwych, często bardzo nowatorskich rozwiązań, dostosowanych do potrzeb osób na każdym etapie życia.

Spójna wizja przyszłości Polski pozwoliła ukierunkować Strategię Rozwoju Kapitału Ludzkiego na obszary wymagające interwencji przez określenie celów, które ma ona wypełnić. W związku z tym wyodrębniono cel główny i cele szczegółowe.

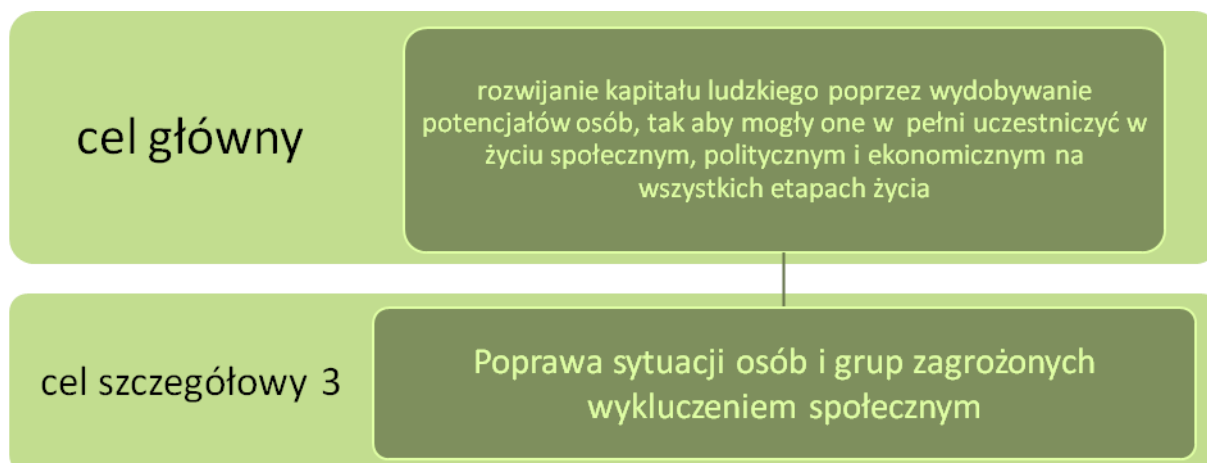
Celem głównym Strategii Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2020 jest:

- rozwijanie kapitału ludzkiego poprzez wydobywanie potencjałów osób, tak aby mogły one w pełni uczestniczyć w życiu społecznym, politycznym i ekonomicznym na wszystkich etapach życia.

Natomiast cele szczegółowe SRKL 2020 to:

- Cel szczegółowy 1: Wzrost zatrudnienia;
- Cel szczegółowy 2: Wydłużenie okresu aktywności zawodowej i zapewnienie lepszej jakości funkcjonowania osób starszych;
- Cel szczegółowy 3: Poprawa sytuacji osób i grup zagrożonych wykluczeniem społecznym;
- Cel szczegółowy 4: Poprawa zdrowia obywateli oraz efektywności systemu opieki zdrowotnej;
- Cel szczegółowy 5: Podniesienie poziomu kompetencji oraz kwalifikacji Obywateli.

Rysunek 4 Cel główny i szczegółowy Strategii Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2020

Źródło: opracowanie własne

Zaplanowany proces rewitalizacji wyznaczonych obszarów Gminy Szczaniec wpisuje się przede wszystkim w cel szczegółowy 3 dotyczący poprawy sytuacji osób i grup zagrożonych wykluczeniem społecznym. Zgodnie ze Strategią Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2020 w procesie planowania i realizacji działań rewitalizacyjnych należy wziąć pod uwagę przede wszystkim działania skierowane na: wsparcie kapitału ludzkiego, modernizację i rozwój obiektów użyteczności publicznej oraz wsparcie kompleksowych programów rewitalizacyjnych.

DOKUMENTY O CHARAKTERZE WOJEWÓDZKIM

STRATEGIA ROZWOJU WOJEWÓDZTWA LUBUSKIEGO 2020

Strategia Rozwoju Województwa Lubuskiego 2020 (załącznik do Uchwały nr XXXII/319/12 Sejmiku Województwa Lubuskiego z dnia 19 listopada 2012 roku) stanowi najważniejszy dokument samorządu województwa, określający kierunki rozwoju regionalnego i wskazujący obszary szczególnej interwencji. Łączy w sobie diagnozę stanu regionu, stojące przed nim wyzwania rozwojowe i aspiracje jego mieszkańców. Strategia funkcjonować będzie, jako plan postępowania władz regionalnych, tak w procesie zarządzania województwem, jak i w inicjowaniu oraz rozwijaniu mechanizmów współpracy pomiędzy samorządem terytorialnym, sferą biznesową i mieszkańcami województwa.

Wizja województwa lubuskiego została określona w następujący sposób: „**W 2020 roku Województwo Lubuskie w pełni korzysta ze swojego położenia w Europie, walorów środowiska i dostępności komunikacyjnej. Rozwinęły się konkurencyjne i innowacyjne sektory gospodarki i turystyka, a Lubuszan można już zaliczyć do społeczeństw informacyjnych. Efektywne wykorzystanie środków unijnych, aktywność samorządów, przedsiębiorców i organizacji pozarządowych zapewniły wysoki poziom życia mieszkańców i dostęp do usług o dobrym standardzie. Region postrzegany, jako miejsce zdrowego stylu życia zyskuje miano „zielonej krainy nowoczesnych technologii”.** Cel główny i cele szczegółowe określone w dokumencie przedstawia poniżej przedstawiony rysunek.

Rysunek 5 Cele Strategii Rozwoju Województwa Lubuskiego 2020

Źródło: opracowanie własne na podstawie Strategii Rozwoju Województwa Lubuskiego 2020

Działania rewitalizacyjne ujęte w niniejszym Programie Rewitalizacji prowadzą do poprawy jakości życia mieszkańców obszaru rewitalizowanego (Cel główny: Poprawa jakości życia mieszkańców obszarów zdegradowanych w Gminie Szczaniec oraz kompleksowe przeciwdziałanie marginalizacji zdegradowanych społecznie, infrastrukturalnie, gospodarczo, przestrzennie i środowiskowo obszarów gmin), dlatego też należy uznać, iż:

1. cel programu pokrywa się, jest zbieżny i realizuje cel określony w dokumencie SRWL 2020 – Cel szczegółowy nr 3 „Społeczna i terytorialna spójność regionu”,
2. program jest odpowiedzią na problemy i potrzeby zidentyfikowane w dokumencie planistycznym SRWL 2020 – tj. przeciwdziałanie powstawaniu i zwalczaniu dotychczasowych oraz nowych form wykluczenia społecznego. (str. 49, rozdział 7 „Cel strategiczny nr 3”).

WOJEWÓDZKI PROGRAM POMOCY SPOŁECZNEJ

Wojewódzki Program Pomocy Społecznej określa wyzwania i założenia pomocy społecznej w stosunku do możliwości, zasobów i zdiagnozowanych potrzeb Województwa Lubuskiego. Program przedstawia główne problemy społeczne, które dotyczą mieszkańców Województwa Lubuskiego. Wyznacza także kierunki działań związanych z poprawą życia mieszkańców Województwa Lubuskiego oraz zapobieganiem ich marginalizacji i wykluczeniu społecznemu.

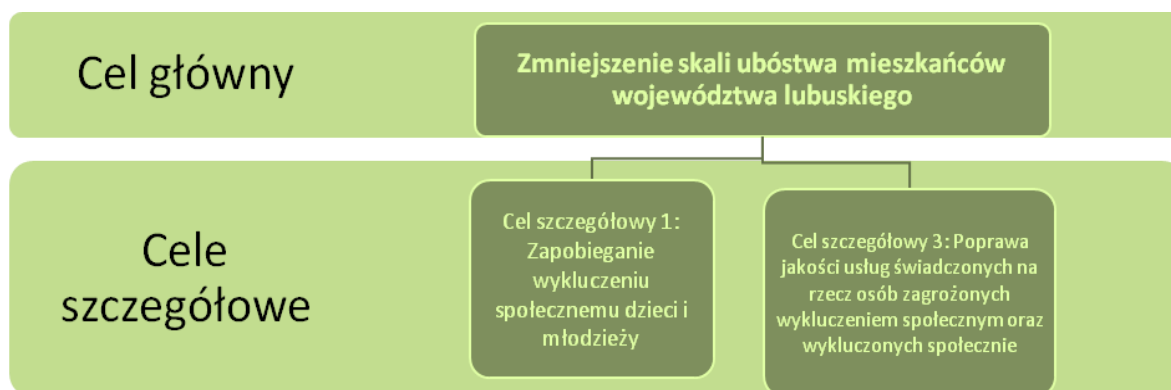
Cele Wojewódzkiego Programu Pomocy Społecznej uwzględniają potrzeby wynikające z diagnozy problemów społecznych mieszkańców Województwa Lubuskiego oraz założenia dokumentów unijnych i krajowych odnoszących się do działań na rzecz włączenia społecznego.

Celem głównym WPPS jest: „Zmniejszenie skali ubóstwa mieszkańców województwa lubuskiego”. W związku z realizacją celu głównego wyznaczono również następujące cele szczegółowe:

- Cel szczegółowy 1: Zapobieganie wykluczeniu społecznemu dzieci i młodzieży;

- Cel szczegółowy 2: Doskonalenie systemu wsparcia dla osób starszych;
- Cel szczegółowy 3: Poprawa jakości usług świadczonych na rzecz osób zagrożonych wykluczeniem społecznym oraz wykluczonych społecznie;
- Cel szczegółowy 4: Wspieranie osób i rodzin w przezwyciężeniu trudnej sytuacji życiowej;
- Cel szczegółowy 5: Rozwój społeczeństwa obywatelskiego.

Rysunek 6 Cel główny i cele szczegółowe Wojewódzkiego Programu Pomocy Społecznej

Źródło: opracowanie własne

Mając na względzie fakt, iż celem głównym Programu Rewitalizacji jest Poprawa jakości życia mieszkańców obszarów zdegradowanych w Gminie Szczaniec oraz kompleksowe przeciwdziałanie marginalizacji zdegradowanych społecznie, infrastrukturalnie, gospodarczo, przestrzennie i środowiskowo obszarów gmin, jednoznacznie należy uznać, iż cel programu jest spójny z założeniami dokumentu tj. Cel szczegółowy nr 3: „Poprawa jakości usług świadczonych na rzecz osób zagrożonych wykluczeniem społecznym oraz wykluczonych społecznie”, w którym jednym z działań jest **„Wspieranie przedsięwzięć w zakresie integracji społecznej osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka”** oraz **„Prowadzenie badań społecznych, mających na celu identyfikowanie grup zagrożonych wykluczeniem społecznym i wykluczonych społecznie”**. Program jest także odpowiedzią na następujące problemy zidentyfikowane w dokumencie tj. długotrwałe bezrobocie, skrajne ubóstwo i bezdomność. Powoduje to konieczność wdrożenia nowych i bardziej skutecznych instrumentów, które byłyby dostosowane do poprawy sytuacji społecznej osób zagrożonych wykluczeniem społecznym (str.34 rozdział V. Cele Wojewódzkiego Programu Polityki Społecznej).

STRATEGIA POLITYKI SPOŁECZNEJ WOJEWÓDZTWA LUBUSKIEGO NA LATA 2014-2020

Strategia Polityki Społecznej Województwa Lubuskiego na lata 2014-2020 jest ważnym elementem polityki regionalnej, uwzględniającej zapisy dokumentów krajowych oraz zasady europejskiej polityki regionalnej, mające wpływ na politykę społeczną województwa lubuskiego. W Strategii wyznaczono karty strategiczne, zawierające cztery cele główne, stanowiące ich kontynuację ze strategii przyjętej w 2005 r. Cele główne realizowane będą w oparciu o założone cele strategiczne oraz kierunki interwencji wpisujące się w założenia krajowych oraz regionalnych dokumentów strategicznych.

Cele główne Strategii:

1. Wyrównywanie szans rozwojowych dzieci i młodzieży;
2. Zapobieganie wykluczeniu społecznemu osób i rodzin oraz ich integracja ze społeczeństwem;
3. Doskonalenie systemu wsparcia społecznego;
4. Wspieranie społeczeństwa obywatelskiego.

Działania rewitalizacyjne ujęte w niniejszym Programie Rewitalizacji prowadzą do poprawy jakości życia mieszkańców obszaru rewitalizowanego (Cel główny: Poprawa jakości życia mieszkańców obszarów zdegradowanych w Gminie Szczaniec oraz kompleksowe przeciwdziałanie marginalizacji zdegradowanych społecznie, infrastrukturalnie, gospodarczo, przestrzennie i środowiskowo obszarów gmin), dlatego też należy uznać, iż:

1. cel programu pokrywa się, jest zbieżny i realizuje cel główny określony w dokumencie – Cel główny: Karta strategiczna II-1: „Zapobieganie wykluczeniu społecznemu osób i rodzin oraz ich integracja ze społeczeństwem”, Cel strategiczny „Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu osób niepełnosprawnych poprzez zatrudnianie i likwidację barier architektonicznych, urbanistycznych i w komunikowaniu się”;
2. program jest odpowiedzią na problemy i potrzeby zidentyfikowane w dokumencie planistycznym tj. Wysokie zagrożenie wykluczeniem społecznym mieszkańców województwa lubuskiego (str. 22, rozdz. Analiza SWOT).

DOKUMENTY GMINNE

STRATEGIA ROZWOJU SPOŁECZNO – GOSPODARCZEGO GMINY SZCZANIEC NA LATA 2015-2022

Strategia Rozwoju Społeczno – Gospodarczego Gminy Szczaniec na lata 2015-2022 jest jednym z podstawowych instrumentów zarządzania – efektem procesu planowania strategicznego. Przez strategię – w najogólniejszym znaczeniu – można rozumieć sposób osiągania wyznaczonych celów poprzez sterowanie rozwojem. Strategia identyfikuje najistotniejsze problemy rozwojowe, formułuje misję, cele strategiczne oraz wariantowe opcje rozwoju odnoszące się do sposobów osiągania założonych celów. Określa też kierunki i granice działania władz publicznych. Władze gminy określiły w dokumencie następującą misję: Chcemy być Gminą przyjazną i otwartą dla gości krajowych i zagranicznych, o wysokim poziomie infrastruktury technicznej i społecznej, bazującą na wykształconych mieszkańcach, preferującą zdrową żywność i agroturystykę, chroniącą zasoby kulturowe i przyrodnicze, kreującą przedsiębiorczość i aktywność lokalną. Misja realizowana jest przez pryzmat celów strategicznych. Cel nadrzędny wyznacza podstawowe kryteria oceny procesów rozwojowych. Ważne, aby wskazywał na te efekty procesu rozwojowego, które są autentycznie najważniejsze dla lokalnej społeczności. Jednocześnie istotne jest, by były to wyniki możliwe mierzalne, pozwalające na późniejszą ocenę osiągniętych rezultatów.

Strategia Rozwoju Gminy Szczaniec na lata 2015-2022 określa najważniejsze kierunki rozwoju gminy, będące odpowiedzią na zdefiniowane wyzwania rozwojowe. Rozwój gminy Szczaniec do 2022 roku ukierunkowany został na: innowacyjny i stabilny rozwój gospodarczy, poprawę jakości życia mieszkańców, aktywną i nowoczesną społeczność oraz kształtowanie przestrzeni sprzyjającej

rozwojowi społeczno gospodarczemu. Zdefiniowane zostały 4 cele strategiczne, podzielone na bardziej szczegółowe cele operacyjne.

Rysunek 7 Cele strategiczne Gminy Szczaniec

CELE STRATEGICZNE	CELE OPERACYJNE
Cel nr 1 Rozwój infrastruktury technicznej i społecznej w tym służącej ochronie środowiska przyrodniczego	1.1. Cel operacyjny: Likwidacja niedoborów w sieciach i obiektach infrastruktury technicznej 1.2 Cel operacyjny: Poprawa powiązań komunikacyjnych z otoczeniem oraz modernizacja wewnętrznego układu drogowego 1.3. Cel operacyjny: Ochrona zasobów środowiska przyrodniczego i dziedzictwa kulturowego
Cel nr 2 Rozwój gospodarki lokalnej, w tym rolnictwa, zdrowej żywności i turystyki,	2.1. Cel operacyjny: Wspieranie rozwoju aktywności gospodarczej 2.2 Cel operacyjny: Aktywizacja działań w kierunku rozwoju turystyki, agroturystyki, promocja lokalnych zasobów gminy
Cel nr 3 Rozwój usług społecznych, edukacyjnych oraz działania na rzecz integracji i kształtowania postaw prospołecznych mieszkańców	3.1. Cel operacyjny: Zapewnienie jak najlepszych standardów usług edukacyjnych i dostęp do obiektów sportowo- rekreacyjnych 3.2 Cel Operacyjny: Wsparcie działań opieki społecznej i aktywnej integracji oraz bezpieczeństwa w gminie 3.3. Cel operacyjny: Zapewnienie sprawnej i profesjonalnej obsługi interesantów przez administrację samorządową
Cel nr 4 Rewitalizacja obszarów zdegradowanych	4.1 Opracowanie Gminnego Programu Rewitalizacji 4.2 Realizacja celów operacyjnych 1 – 3 na obszarach zdegradowanych

Źródło: Strategia Rozwoju Społeczno – Gospodarczego Gminy Szczaniec na lata 2015-2022

Działania rewitalizacyjne ujęte w niniejszym Programie Rewitalizacji prowadzą do poprawy jakości życia mieszkańców obszaru rewitalizowanego (Cel główny: Poprawa jakości życia mieszkańców obszarów zdegradowanych w Gminie Szczaniec oraz kompleksowe przeciwdziałanie marginalizacji zdegradowanych społecznie, infrastrukturalnie, gospodarczo, przestrzennie i środowiskowo obszarów gmin), dlatego też należy uznać, iż:

1. Cel programu pokrywa się, jest zbieżny i realizuje cele określone w dokumencie – Cel strategiczny 4: „Rewitalizacja obszarów zdegradowanych”, Cel operacyjny 4.1

„Opracowanie Gminnego Programu Rewitalizacji”; Cel Operacyjny 4.2. „Realizacja celów operacyjnych 1-3 na obszarach zdegradowanych”.

2. program jest odpowiedzią na problemy i potrzeby zidentyfikowane w dokumencie planistycznym tj. Zły stan dróg gminnych łączących mniejsze miejscowości, Zbyt mała ilość utwardzonych ulic i ciągów pieszych (chodników) Brak ścieżek rowerowych i szlaków turystycznych Brak termomodernizacji budynków, Brak przyjętego planu gospodarki niskoemisyjnej, niska aktywność mieszkańców w działalność społeczną brak chętnych do wolontariatu (rozdz. Analiza SWOT).

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO AKTUALIZACJI PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY SZCZANIEC NA LATA 2012-2015 Z UWZGLĘDNIENIEM LAT 2016-2019

Głównym celem niniejszej Prognozy oddziaływania na środowisko (zwanej dalej Prognozą) jest określenie możliwych skutków w środowisku, jakie mogą wystąpić w wyniku realizacji Aktualizacji Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Szczaniec na lata 2012-2015 z uwzględnieniem lat 2016-2019 (zwane w dalszej części Aktualizacją POŚ). Prognoza przedstawia zalecenia dotyczące przeciwdziałania ewentualnym negatywnym skutkom oraz sposoby ich minimalizacji. W Aktualizacji POŚ podobnie jak w dokumentacjach wyższego szczebla, na którym wzorowany jest niniejsze opracowanie, wyodrębniono priorytety, cele ekologiczne długoterminowe do 2019 r. i krótkoterminowe do 2015 r.:

1. Priorytet pierwszy – ochrona powietrza i obniżenie poziomu hałasu - cele długoterminowe do roku 2019:
 - Zmniejszenie uciążliwości hałasu poprzez obniżenie jego natężenia do poziomu obowiązujących standardów;
 - Kontynuacja działań związanych z poprawą jakości powietrza;
 - Ochrona przed negatywnym oddziaływaniem pól elektromagnetycznych.
2. Priorytet drugi – optymalizacja gospodarki wodno-ściekowej i ochrona wód- cele długoterminowe do roku 2019:
 - Osiągnięcie i utrzymanie dobrego stanu wód powierzchniowych i podziemnych oraz ochrona przeciwpowodziowa
3. Priorytet trzeci – racjonalizacja gospodarki odpadami- cele długoterminowe do roku 2019:
 - Zorganizowanie racjonalnego systemu gospodarki odpadami.
4. Priorytet czwarty - racjonalne użytkowanie zasobów naturalnych, ochrona gleb i powierzchni ziemi - cele długoterminowe do roku 2019:
 - Ochrona powierzchni ziemi i zrównoważona gospodarka zasobami naturalnymi;
 - Ograniczanie zużycia energii oraz zwiększenie wykorzystania odnawialnych źródeł energii.
5. Priorytet piąty – ochrona dziedzictwa przyrodniczego i racjonalne użytkowanie zasobów przyrody - cele długoterminowe do roku 2019:
 - Racjonalne użytkowanie zasobów przyrodniczych i ochrona dziedzictwa przyrodniczego.

6. Priorytet szósty – edukacja ekologiczna - cele długoterminowe do roku 2019:
- Propagowanie właściwych zachowań i postaw dotyczących środowiska naturalnego.

Działania rewitalizacyjne ujęte w niniejszym Programie Rewitalizacji prowadzą do poprawy jakości życia mieszkańców obszaru rewitalizowanego (Cel główny: Poprawa jakości życia mieszkańców obszarów zdegradowanych w Gminie Szczaniec oraz kompleksowe przeciwdziałanie marginalizacji zdegradowanych społecznie, infrastrukturalnie, gospodarczo, przestrzennie i środowiskowo obszarów gminy), dlatego też należy uznać, iż:

1. cel programu pokrywa się, jest zbieżny i realizuje cele określone w dokumencie – **Priorytet szósty – edukacja ekologiczna**, Cel długoterminowy – Propagowanie właściwych zachowań i postaw dotyczących środowiska naturalnego;

ZGODNOŚĆ Z KRYTERIUM FORMALNYM NR 5

Podsumowując zapisy rozdziału 3 Opis powiązań programu rewitalizacji z dokumentami strategicznymi i planistycznymi gminy, należy jednoznacznie stwierdzić, iż w programie rewitalizacji wskazano powiązania wskazanych działań rewitalizacyjnych z założeniami wynikającymi z dokumentów strategicznych.

4. Diagnoza czynników i zjawisk kryzysowych oraz skala i charakter potrzeb rewitalizacyjnych

Przygotowanie „Programu Rewitalizacji Gminy Szczaniec na lata 2016 - 2023” poprzedziła pogłębiona analiza kwestii społecznych i identyfikacja potrzeb rewitalizacyjnych. W poniższym rozdziale zdiagnozowano czynniki i zjawiska kryzysowe występujące na obszarze gminy w podziale na poszczególne obszary wraz z określeniem w każdym z przypadków skali i charakteru potrzeb rewitalizacyjnych. Ponadto, szczegółowo określono charakter potrzeb rewitalizacyjnych przy uwzględnieniu również innych dokumentów strategicznych gminy.

Punktem wyjścia była diagnoza kwestii społecznych niezbędnych dla określenia koniecznych do realizacji działań o charakterze społecznym (dotyczących rozwiązywania problemów społecznych oraz pobudzających aktywność lokalną), co w konsekwencji pozwoliło zaprojektować realizację rewitalizacyjną o bardziej złożonym, kompleksowym charakterze i oddziaływaniu, w tym inwestycje o charakterze twardym. Działania te mają na celu podniesienie skuteczności i trwałości podjętych projektów rewitalizacyjnych na terenie gminy oraz gotowości i świadomości mieszkańców co do możliwości partycypacyjnego współdecydowania o obszarze objętym programem rewitalizacji.

Przyjęto, iż diagnoza czynników i zjawisk kryzysowych zostanie przeprowadzona w układzie czterech sfer: społecznej (kluczowej), gospodarczej, infrastrukturalno – gospodarczej, przestrzenno-funkcjonalnej oraz środowiskowej.

Analiza wskaźnikowa i metodologia delimitacji obszarów dysfunkcyjnych

Wytyczne w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020 definiują obszar zdegradowany jako taki, na którym zidentyfikowano stan kryzysowy. Z kolei stan kryzysowy to stan spowodowany koncentracją negatywnych zjawisk społecznych współwystępujących z negatywnymi zjawiskami w co najmniej jednej z następujących sfer:

- społecznej,
- gospodarczej, infrastrukturalno – gospodarczej,
- przestrzenno-funkcjonalnej,
- środowiskowej.

Ww. sfery zostały poddane pogłębionej analizie wskaźnikowej w podziale na zdefiniowane obszary gminy. W toku przeprowadzonych konsultacji (szczegółowo opisanych w rozdziale 12), gminę wiejską Szczaniec podzielono na 10 podobszarów (w tym 2 obszary na terenie miejscowości Szczaniec oraz 8 obszarów na terenach wiejskich) – przyjęta metodologia delimitacji obszaru gminy została zatwierdzona przez Komitet Rewitalizacji. W mieście dane obszary zostały wyznaczone przebiegiem głównej linii kolejowej BERLIN - WARSZAWA (północna i południowa część miejscowości), natomiast na obszarach wiejskich teren podzielono zgodnie z przyjętym Uchwałą Rady Gminy w Szczańcu, podziałem na stałe okręgi wyborcze (Miejscowość: Myszęcín, Miejscowość: Ojerzyce, Miejscowość: Dąbrówka Mała, Miejscowość: Wilenko i Nowe Karcze, Miejscowość: Wolimirzyce i Kiełcze, Miejscowość: Opalewo, Miejscowość: Smardzewo, Miejscowość: Brudzewo i Koźminek).

Ponadto, obszary wyodrębniono przy założeniu, że obejmują one tereny zamieszkałe oraz w oparciu o funkcjonujące podziały urbanistyczne, bazujące na utrwalonych związkach przestrzennych, funkcjonalnych i społeczno-ekonomicznych. Szczegółowe informacje zobrazowano na poszczególnych mapach tematycznych (poniżej). Przyjęcie takiej metodologii (demarkacja całego obszaru gminy), pozwoliło wytypować konkretne obszary o szczególnym natężeniu negatywnych zjawisk społecznych.

Tabela 2 Obszary gminy poddane diagnozie

Numer obszaru	Przebieg administracyjny obszaru
1	Miejscowość Szczaniec - północna część miejscowości (ulice leżące po północnej stronie linii kolejowej BERLIN - WARSZAWA) 1-168, 189a i b
2	Miejscowość Szczaniec - południowa część miejscowości (ulice leżące po południowej stronie linii kolejowej BERLIN - WARSZAWA) 169-197, 1-27 osiedle
3	Miejscowość Myszęcín
4	Miejscowość Ojerzyce
5	Miejscowość Dąbrówka Mała
6	Miejscowość Wilenko i Nowe Karcze
7	Miejscowość Wolimirzyce i Kiełcze
8	Miejscowość Opalewo
9	Miejscowość Smardzewo
10	Miejscowość Brudzewo i Koźminek

Źródło: opracowanie własne

Rysunek 8 Obszary miasta Szczaniec poddane diagnozie

Źródło: Opracowanie własne

OBSZAR NR 1	
Przebieg obszaru	Miejscowość Szczaniec - północna część miejscowości (ulice leżące po północnej stronie linii kolejowej BERLIN - WARSZAWA) 1-168, 189a i b
Powierzchnia obszaru – ha	50,62
Liczba ludności (liczba osób ogółem)	921

OBSZAR NR 2	
Przebieg obszaru	Miejscowość Szczaniec - południowa część miejscowości (ulice leżące po południowej stronie linii kolejowej)

	BERLIN - WARSZAWA) 169-197, 1-27 osiedle
Powierzchnia obszaru – ha	37,14
Liczba ludności (liczba osób ogółem)	545

OBSZAR NR 3	
Przebieg obszaru	Miejscowość Myszęcin
Powierzchnia obszaru – ha	55,23
Liczba ludności (liczba osób ogółem)	593

OBSZAR NR 4	
Przebieg obszaru	Miejscowość Ojczyce
Powierzchnia obszaru – ha	17
Liczba ludności (liczba osób ogółem)	211

OBSZAR NR 5	
Przebieg obszaru	Miejscowość Dąbrówka Mała
Powierzchnia obszaru – ha	18
Liczba ludności (liczba osób ogółem)	280

OBSZAR NR 6	
Przebieg obszaru	Miejscowość Wilenka i Nowe Karcze
Powierzchnia obszaru – ha	10
Liczba ludności (liczba osób ogółem)	162

OBSZAR NR 7	
Przebieg obszaru	Miejscowość Wolimierz i Kietcze
Powierzchnia obszaru – ha	14
Liczba ludności (liczba osób ogółem)	277

OBSZAR NR 8	
Przebieg obszaru	Miejscowość Opalewo
Powierzchnia obszaru – ha	12
Liczba ludności (liczba osób ogółem)	156

OBSZAR NR 9	
Przebieg obszaru	Miejscowość Smardzewo
Powierzchnia obszaru – ha	33
Liczba ludności (liczba osób ogółem)	605

OBSZAR NR 10	
Przebieg obszaru	Miejscowość Brudzewo i Koźminek
Powierzchnia obszaru – ha	20
Liczba ludności (liczba osób ogółem)	261

4.1 Sfera społeczna

Na poniższym grafie przedstawiono kryteria delimitacji obszarów w analizowanej w tym rozdziale sferze społecznej. Ponadto, dla każdego z kryteriów określono katalog wskaźników charakteryzujących dany parametr. Na podstawie zebranych danych wskaźnikowych w końcowym fragmencie podrozdziału opisano skalę i charakter potrzeb rewitalizacyjnych w zakresie każdego z rozpatrywanego kryterium delimitacji.

Rysunek 9 Sfera społeczna – kryteria delimitacji

Źródło: opracowanie własne

Tabela 3 Wskaźniki delimitacji dla poszczególnych kryteriów

Kryterium	Wskaźnik	Źródło wskaźnika
Poziom ubóstwa	Średni dochód na 1 mieszkańca w danym obszarze w pln	Dane Własne
	Liczba osób korzystających z zasiłków pomocy społecznej – (liczba os./100 mieszkańców)	Ośrodek Pomocy Społecznej
	Liczba rodzin korzystających ze wsparcia OPS (liczba rodzin/100 mieszkańców)	OPS
Poziom obciążenia demograficznego	Liczba osób w wieku poprodukcyjnym (liczba os./100 mieszkańców)	Dane własne
Poziom aktywności społecznej	Liczba inicjatyw lokalnych podejmowanych przez mieszkańców danego obszaru/100 mieszkańców	Dane własne
Poziom zagrożenia wykluczeniem	Liczba osób z niepełnosprawnością (liczba os./100 mieszkańców)	Ośrodek Pomocy Społecznej

	Liczba rodzin dysfunkcyjnych (ogółem/100 mieszkańców)	OPS
	Liczba rodzin korzystających ze wsparcia Asystenta rodziny (ogółem/100 mieszkańców)	OPS
	Liczba zgłoszonych przypadków przemocy w rodzinie (ogółem/100 mieszkańców)	OPS
	Liczba rodzin korzystających z mieszkań socjalnych (ogółem/100 mieszkańców)	OPS
Poziom przestępczości i naruszeń prawa (wykroczeń)	Liczba zarejestrowanych przestępstw – sztuki/100 mieszkańców	Komenda Powiatowa Policji
	Liczba czynów karalnych osób nieletnich – sztuki/100 mieszkańców	Komenda Powiatowa Policji
Poziom długotrwałego bezrobocia oraz bezrobocia	Liczba osób bezrobotnych niezarejestrowanych (liczba os./100 mieszkańców)	Dane własne/ Powiatowy Urząd Pracy
	Liczba zarejestrowanych osób bezrobotnych (liczba os./100 mieszkańców)	Powiatowy Urząd Pracy
	Liczba zarejestrowanych osób długotrwale bezrobotnych (pozostających bez pracy przez co najmniej 12 miesięcy w ostatnich 24 miesiącach) (liczba os./100 mieszkańców)	Powiatowy Urząd Pracy

Źródło: opracowanie własne

W poniższej tabeli przedstawiono zebrane dane dla poszczególnych wskaźników specyficznych dla badanej sfery społecznej. W ten sposób określono czynniki i zjawiska kryzysowe występujące na poszczególnych obszarach wraz z określeniem w każdym z przypadków skali i charakteru potrzeb rewitalizacyjnych.

Tabela 4 Wartości wskaźników delimitacji dla poszczególnych obszarów – sfera społeczna

Sfera społeczna													
Kryterium	Wskaźnik	Źródło	Gmina	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Poziom ubóstwa	Średni dochód na 1 mieszkańca w danym obszarze w pln	Dane Własne/Urząd Skarbowy	1150	950	1300	1400	1200	1000	1000	1000	1000	900	1200
Poziom obciążenia demograficznego	Liczba osób w wieku poprodukcyjnym (liczba os., ogółem)	Dane własne	561	147	101	34	39	33	49	44	32	57	25
Poziom aktywności społecznej	Liczba inicjatyw lokalnych, (przez mieszkańców danego obszaru)	Dane własne	30	2	6	3	3	3	3	3	3	1	3
Poziom ubóstwa	Liczba osób korzystających z zasiłków pomocy społecznej – (liczba os., ogółem)	Ośrodek Pomocy Społecznej	71	9	19	12	3	7	3	3	1	14	0
	Liczba rodzin korzystających ze wsparcia OPS (liczba rodzin)	OPS	155	26	42	28	4	12	7	6	3	24	3
Poziom zagrożenia wykluczeniem	Liczba osób z niepełnosprawnością (liczba os., ogółem)	Ośrodek Pomocy Społecznej	41	4	10	11	2	4	1	3	0	6	0
	Liczba osób dysfunkcyjnych (ogólnie)	OPS	74	9	19	12	3	7	3	3	1	14	3
	Liczba rodzin korzystających ze wsparcia Asystenta rodziny	OPS	7	0	1	1	0	0	0	0	0	2	3
	Liczba zgłoszonych przypadków przemocy w rodzinie	OPS	12	5	1	1	0	3	0	0	0	1	1
	Liczba osób korzystających z mieszkań socjalnych	OPS	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

Poziom przestępczości i naruszeń prawa (wykroczeń)	Liczba zarejestrowanych przestępstw – sztuki (bez wykroczeń drogowych)	Lokalny Posterunek Policji	49	10	4	18	1	1	2	2	0	11	0
	Liczba czynów karalnych osób nieletnich – sztuki (bez wykroczeń drogowych)	Lokalny Posterunek Policji	3	2	0	0	0	0	0	0	0	1	0
Poziom długotrwałego bezrobocia oraz bezrobocia	Liczba osób bezrobotnych niezarejestrowanych (proszę podać wartości szacunkowe – liczba os., ogółem)	dane własne/ Urząd Pracy	71	11	7	5	5	8	8	7	4	13	3
	Liczba zarejestrowanych osób bezrobotnych (<i>liczba os., ogółem</i>)	Powiatowy Urząd Pracy	118	25	10	21	2	8	6	13	7	24	2
	Liczba zarejestrowanych osób długotrwale bezrobotnych (pozostających bez pracy przez co najmniej 12 miesięcy w ostatnich 24 miesiącach) (<i>liczba os., ogółem</i>)	Powiatowy Urząd Pracy	65	10	6	12	1	6	4	9	1	14	2

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych pozyskanych z jednostek społecznych Gminy Szczaniec.

W wyniku przeprowadzonej diagnozy w sferze społecznej autorzy dokumentu zidentyfikowali następujące problemy oraz potencjały:

SFERA SPOŁECZNA

PROBLEMY

1. trwałe bezrobocie,
2. brak aktywności i integracji wśród lokalnej społeczności,
3. duża bierność mieszkańców,
4. brak liderów lokalnych,
5. małe angażowanie się w działania w organizacjach,
6. bezrobocie – brak miejsc pracy na miejscu
7. uzależnienie od pomocy społecznej i pogłębianie bierności zawodowej,
8. konieczność wzbogacenia oferty zajęć aktywizacyjnych dla dzieci, młodzieży i dorosłych
9. odpływ młodych ludzi, opuszczanie wsi – obniżenie patriotyzmu lokalnego
10. szara strefa zatrudnienia,
11. zagrożenie wykluczeniem społecznym,
12. niepełnosprawność i ciężkie choroby,
13. bezradność w sprawach opiekuńczo - wychowawcze – zła kondycja psycho-społeczna, związki nietrwałe lub dysfunkcyjne - problemy z przemocą w rodzinie.
14. niskie kwalifikacje osób pozostających bez pracy,
15. niska stopa życiowa mieszkańców gminy mierzona wysokim wskaźnikiem przyznawanej pomocy społecznej,
16. wysoki odsetek gospodarstw domowych utrzymujących się z niezarobkowych źródeł,
17. niski poziom wykształcenia mieszkańców (znaczny odsetek mieszkańców z wykształceniem podstawowym lub średnim),
18. zagrożeniem ubóstwem - rodziny wielodzietne i niepełne, uzależnione od OPS,
19. wysokie obciążenie demograficzne - zmniejszanie się na przestrzeni lat stanu ludności w wieku przedprodukcyjnym a zwiększanie się liczby ludności w wieku poprodukcyjnym,
20. wysoki poziom przestępczości i naruszeń prawa.

POTENCJAŁY

1. trwałe więzi społeczne,
2. mieszkańcy wykazują przywiązanie do obszarów, wskazują na aktywność społeczną i dobrą wolę, co odpowiednio skanalizowane, przyczyni się do efektywnej aktywizacji społecznej,
3. wysoka aktywność władz gminy oraz poszczególnych instytucji w zakresie aktywizacji i integracji społecznej osób zagrożonych wykluczeniem społecznym oraz wykluczonych społecznie; doświadczenie i wykwalifikowana kadra w realizacji tego typu działań.

Dodatkowo, w poniższym zestawieniu tabelarycznym autorzy podjęli próbę określenia skali problemu i charakteru potrzeb rewitalizacyjnych w odniesieniu do każdego ze zdefiniowanych kryteriów w podziale na poszczególne obszary terytorialne. Dla obu parametrów (skala problemów i potrzeby rewitalizacyjne) określono maksymalną i minimalną liczbę punktów w poszczególnych kryteriach. Punktacja poszczególnym parametrom nadawano w następującej skali:

SKALA PROBLEMU:	CHARAKTER POTRZEB:
- nieistotna – 0 punktów, - niewielka – 1 punkt, - umiarkowana – 2 punkty, - istotna – 3 punkty, - bardzo duża – 4 punkty.	- brak – 0 punktów, - niewielki – 1 punkt, - umiarkowany – 2 punkty, - znaczący – 3 punkty, - bardzo duży – 4 punkty.

Następnym etapem analizy było określenie jakościowego oddziaływania poszczególnych parametrów na poszczególne kryteria i przypisanie ocen punktowych. W poniższej tabeli szczegółowo zobrazowano przeprowadzoną analizę.

Tabela 5 Skala i charakter potrzeb rewitalizacyjnych – sfera społeczna

Kryterium	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Poziom ubóstwa										
Skala problemów	2	4	2	0	3	3	1	1	4	0
Charakter potrzeb	2	4	2	0	3	3	1	1	4	0
Poziom obciążenia demograficznego										
Skala problemów	1	2	0	2	0	4	2	3	0	0
Charakter potrzeb	1	2	0	2	0	4	2	3	0	0
Poziom aktywności społecznej										
Skala problemów	4	0	2	0	0	0	0	0	4	0
Charakter potrzeb	4	0	2	0	0	0	0	0	4	0
Poziom zagrożenia wykluczeniem										
Skala problemów	2	4	4	2	3	0	1	0	3	3
Charakter potrzeb	2	4	4	2	3	0	1	0	3	3
Poziom przestępczości i naruszeń prawa (wykroczeń)										
Skala problemów	1	0	2	0	0	0	0	0	4	0
Charakter potrzeb	1	0	2	0	0	0	0	0	4	0
Poziom długotrwałego bezrobocia oraz bezrobocia										

Skala problemów	0	0	0	1	1	3	4	2	3	0
Charakter potrzeb	0	0	0	1	1	3	4	2	3	0

Źródło: opracowanie własne

4.2. Sfera infrastrukturalno-gospodarcza

Wysoki poziom życia mieszkańców Gminy w dużej mierze zależy od rozwoju przedsiębiorstw zlokalizowanych na jej terenie. Poprzez działalność produkcyjną i usługową w dużym stopniu wpływają na wzrost zatrudnienia w gminie (a tym samym ograniczenie poziomu bezrobocia), a także wysokość dochodów Gminy – część podatku dochodowego od osób prawnych CIT (19%) trafia jako subwencja do budżetu jednostki samorządu terytorialnego.

Na poniższym grafie przedstawiono kryteria delimitacji obszarów w analizowanej w tym rozdziale sferze infrastrukturalno - gospodarczej. Ponadto, dla każdego z kryteriów określono katalog wskaźników charakteryzujących dany parametr. Na podstawie zebranych danych wskaźnikowych w końcowym fragmencie podrozdziału opisano skalę i charakter potrzeb rewitalizacyjnych w zakresie każdego z rozpatrywanego kryterium delimitacji.

Rysunek 10 *Sfera infrastrukturalno - gospodarcza – kryteria delimitacji*

Źródło: opracowanie własne

Tabela 6 Wskaźniki delimitacji dla poszczególnych kryteriów

Kryterium	Wskaźnik	Źródło wskaźnika
Poziom aktywności gospodarczej	Liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarki (ogółem/100 mieszkańców)	Dane własne
Dostępność miejsc pracy	Liczba ofert pracy (ogółem/100 mieszkańców)	Powiatowy Urząd Pracy
Szczególnie zniszczone otoczenie	Liczba budynków bez wodociągów (w sztukach) oraz udział tych budynków do ogólnej liczby budynków na danym obszarze (w %)	Dane własne
	Udział budynków bez dostępu do sieci gazowej (w %) do ogólnej liczby budynków na danym obszarze	Dane własne
	Udział budynków bez dostępu do sieci kanalizacyjnej do ogólnej liczby budynków na danym obszarze (w %)	Dane własne
	Udział budynków wybudowanych przed r. 1989 w budynkach ogółem	Dane własne

Źródło: opracowanie własne

W poniższej tabeli przedstawiono zebrane dane dla poszczególnych wskaźników specyficznych dla badanej sfery infrastrukturalno - gospodarcza. W ten sposób określono czynniki i zjawiska kryzysowe występujące na poszczególnych obszarach wraz z określeniem w każdym z przypadków skali i charakteru potrzeb rewitalizacyjnych.

Tabela 7 Wartości wskaźników delimitacji dla poszczególnych obszarów – sfera infrastrukturalno-gospodarcza

Sfera infrastrukturalno-gospodarcza													
Kryterium	Wskaźnik	Źródło	Gmina	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Poziom aktywności gospodarczej	Liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarki	Dane własne	135	30	18	26	6	10	6	9	10	15	5
Dostępność miejsc pracy	Liczba ofert pracy	Powiatowy Urząd Pracy	43	1	9	5	3	5	5	4	4	1	4
Szczególnie zniszczone otoczenie	Udział budynków bez wodociągów do ogólnej liczby budynków na danym obszarze (w %)	Dane własne	0,001%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	3,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
	Udział budynków bez dostępu do sieci gazowej (w %) do ogólnej liczby budynków na danym obszarze	Dane własne	100%	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%
	Udział budynków bez dostępu do sieci kanalizacyjnej do ogólnej liczby budynków na danym obszarze (w %)	Dane własne	69%	16,88%	50,00%	0,00%	0,00%	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%
	Udział budynków wybudowanych przed r. 1989 w budynkach ogółem	Dane własne	95,60%	99,00%	70,00%	99,00%	98,00%	99,00%	99,00%	100,00%	100,00%	99,00%	100,00%

Źródło: opracowanie własne

W wyniku przeprowadzonej diagnozy w sferze społecznej autorzy dokumentu zidentyfikowali następujące problemy oraz potencjały:

SFERA INFRASTRUKTURALNO - GOSPODARCZA

PROBLEMY

1. niedostatek instytucji życia publicznego i komercyjnego, placówek handlowo -usługowych,
2. brak wyeksponowania zabytków i konieczność ich promowania, pokazywania,
3. dewastacja, niszczenie zabytków i wysokie koszty inwestycji renowacyjnych,
4. niezagospodarowane zabytki, parki – potrzebne zgody konserwatora zabytków,
5. zły stan techniczny budynków w gminie,
6. brak dofinansowania na remont starej sali kinowej,
7. zły stan pomieszczeń i niedostatek w wyposażeniu Ośrodka Kultury,
8. szkoła - słabe wyposażenie do prowadzenia zajęć,
9. brak koncepcji zagospodarowania przestrzeni publicznej,
10. brak mieszkań komunalnych i socjalnych,
11. niewystarczająca ilość ścieżek pieszych i rowerowych,
12. konieczność doposażenia miejsc rekreacyjnych dla mieszkańców,
13. brak pomysłów ze strony prywatnych właścicieli na stworzenie ciekawych ofert dla zewnętrznych inwestorów,
14. brak wystarczającego dostępu do usług medycznych – lekarza,
15. wiele barier architektonicznych dla osób niepełnosprawnych,
16. konieczność poprawy komunikacji publicznej,
17. wymagana poprawa infrastruktury drogowej,
18. pogłębiające się zanieczyszczenia środowiska- problem z tzw. dzikimi wysypiskami śmieci,
19. mała promocja walorów turystycznych, rekreacyjnych i historycznych gminy,
20. niewystarczająca opieka medyczna – częste korzystanie z opieki lekarzy poza Szczawnem np. w Świebodzinie a pomoc pogotowia ratunkowego jest jedynie doraźna.

POTENCJAŁY

1. Szczaniecki Ośrodek Kultury oraz Gminna Biblioteka Publiczna – samorządowa instytucja kultury,
2. dobra komunikacja drogowa i kolejowa - przez wieś Szczaniec przebiega linia kolejowa o znaczeniu magistralnym Warszawa - Poznań - Rzepin - Frankfurt n/Odrą – Berlin, droga krajowa nr 2 (E 30) Warszawa – Poznań – Świecko,
3. Regionalna Sala Pamięci im. Rodu Szczanieckich przy Zespole Szkół
4. liczne majątki ziemskie, zabytki, pałacyki – zespół pałacowy w Myszęcinie z połowy XIX w., barokowy spichlerz w Szczawnie wzniesiony w XVIII stuleciu (obecnie obiekt stanowi własność prywatną), ruiny Pałacu w Szczawnie z XVI w. ,
5. zabytkowy Kościół parafialny pw. św. Anny,

6. park wiejski - zespół pałacowo - parkowy w Szcząncu - wpisany do rejestru zabytków występującym obszarze ochrony krajobrazu – Natura 2000,
7. atrakcyjne tereny zielone i korzystne warunki do upraw ekologicznych.

Dodatkowo, w poniższym zestawieniu tabelarycznym autorzy podjęli próbę określenia skali problemu i charakteru potrzeb rewitalizacyjnych w odniesieniu do każdego ze zdefiniowanych kryteriów w podziale na poszczególne obszary terytorialne. Dla obu parametrów (skala problemów i potrzeby rewitalizacyjne) określono maksymalną i minimalną ilość punktów w poszczególnych kryteriach. Punktacja poszczególnym parametrom nadawano w następującej skali:

SKALA PROBLEMU:	CHARAKTER POTRZEB:
• nieistotna – 0 punktów, • niewielka– 1 punkt, • umiarkowana– 2 punkty, • istotna– 3 punkty, • bardzo duża– 4 punkty.	• brak – 0 punktów, • niewielki– 1 punkt, • umiarkowany– 2 punkty, • znaczący – 3 punkty, • bardzo duży– 4 punkty.

Następnym etapem analizy było określenie jakościowego oddziaływania poszczególnych parametrów na poszczególne kryteria i przypisanie ocen punktowych. W poniższej tabeli szczegółowo zobrazowano przeprowadzoną analizę.

Tabela 8 Skala i charakter potrzeb rewitalizacyjnych – sfera infrastrukturalno-gospodarcza

Kryterium	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Poziom aktywności gospodarczej										
Skala problemów	2	2	0	3	0	0	0	0	3	4
Charakter potrzeb	2	2	0	3	0	0	0	0	3	4
Dostępność miejsc pracy										
Skala problemów	4	0	2	0	0	0	0	0	3	0
Charakter potrzeb	4	0	2	0	0	0	0	0	3	0
Szczególnie zniszczone otoczenie										
Skala problemów	2	1	2	2	3	4	3	3	3	3
Charakter potrzeb	2	1	2	2	3	4	3	3	3	3

Źródło: opracowanie własne

4.3 Sfera przestrzenno – funkcjonalna

Na poniższym grafie przedstawiono kryteria delimitacji obszarów w analizowanej w tym rozdziale sferze przestrzenno - funkcjonalnej. Ponadto, dla każdego z kryteriów określono katalog wskaźników charakteryzujących dany parametr. Na podstawie zebranych danych wskaźnikowych w końcowym fragmencie podrozdziału opisano skalę i charakter potrzeb rewitalizacyjnych w zakresie każdego z rozpatrywanego kryterium delimitacji.

Rysunek 11 *Sfera społeczna – przestrzenno – funkcjonalna*

Źródło: opracowanie własne

Tabela 9 Wskaźniki delimitacji dla poszczególnych kryteriów

Kryterium	Wskaźnik	Źródło wskaźnika
Szczególnie zdegradowana przestrzeń publiczna	Udział zaniedbanych podwórek w ogólnej liczbie podwórek (%)	Dane własne
	Udział powierzchni zdegradowanych obszarów zielonych w powierzchni ogółem obszarów zielonych (%)	Dane własne
Funkcjonalność przestrzeni publicznych	Liczba miejsc publicznych służących realizacji działań integracyjnych (sztuka)	Dane własne

Źródło: opracowanie własne

W poniższej tabeli przedstawiono zebrane dane dla poszczególnych wskaźników specyficznych dla badanej sfery przestrzenno – funkcjonalnej.

Tabela 10 Wartości wskaźników delimitacji dla poszczególnych obszarów – sfera przestrzenno-funkcjonalna

Sfera przestrzenno - funkcjonalna													
Kryterium	Wskaźnik	Źródło	Gmina	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Szczególnie zdegradowana przestrzeń publiczna	Udział zaniedbanych podwórek w ogólnej liczbie podwórek (%)	Dane własne	5%	9%	2%	5%	4%	4%	3%	8%	4%	6%	5%
	Udział powierzchnia zdegradowanych obszarów zielonych w powierzchni ogółem obszarów zielonych (%)	Dane własne	10%	12%	6%	9%	7%	10%	10%	7%	5%	12%	5%
Funkcjonalność przestrzeni publicznych	Liczba miejsc publicznych służących realizacji działań integracyjnych (sztuka)	Dane własne	2	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0

Źródło: opracowanie własne

W wyniku przeprowadzonej diagnozy w sferze przestrzenno – funkcjonalnej autorzy dokumentu zidentyfikowali następujące problemy oraz potencjały:

SFERA PRZESTRZENNO - FUNKCJONALNA

PROBLEMY

1. nieuporządkowanie przestrzeni (zaniedbane podwórka, zdegradowane obszary zielone),
2. brak miejsc skupiających mieszkańców, umożliwiających integrację,
3. mała powierzchnia terenów zieleni zielonych,
4. duże natężenie ruchu samochodowego, zły stan części dróg.

POTENCJAŁY

1. rewitalizacja pozwoli ukształtować na nowo zabudowę (place, skwery, podwórka, zaplecza) i nadać obiektom/placom nowe funkcje społeczne i rekreacyjne.
2. stały proces rewitalizacji przestrzeni publicznych w gminie,
3. bogata oferta w zakresie usług turystyczno - rekreacyjnych.

Dodatkowo, w poniższym zestawieniu tabelarycznym autorzy podjęli próbę określenia skali problemu i charakteru potrzeb rewitalizacyjnych w odniesieniu do każdego ze zdefiniowanych kryteriów w podziale na poszczególne obszary terytorialne. Dla obu parametrów (skala problemów i potrzeby rewitalizacyjne) określono maksymalną i minimalną ilość punktów w poszczególnych kryteriach. Punktacja poszczególnym parametrom nadawano w następującej skali:

SKALA PROBLEMU:	CHARAKTER POTRZEB:
• nieistotna – 0 punktów, • niewielka– 1 punkt, • umiarkowana– 2 punkty, • istotna– 3 punkty, • bardzo duża– 4 punkty.	• brak – 0 punktów, • niewielki– 1 punkt, • umiarkowany– 2 punkty, • znaczący – 3 punkty, • bardzo duży– 4 punkty.

Następnym etapem analizy było określenie jakościowego oddziaływania poszczególnych parametrów na poszczególne kryteria i przypisanie ocen punktowych. W poniższej tabeli szczegółowo zobrazowano przeprowadzoną analizę.

Tabela 11 Skala i charakter potrzeb rewitalizacyjnych – sfera przestrzenno - funkcjonalna

Kryterium	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Szczególnie zdegradowana przestrzeń publiczna										

Skala problemów	4	0	1	0	0	0	2	0	4	1
Charakter potrzeb	4	0	1	0	0	0	2	0	4	1
Funkcjonalność przestrzeni publicznych										
Skala problemów	0	4	4	4	4	4	4	4	4	4
Charakter potrzeb	0	4	4	4	4	4	4	4	4	4

Źródło: opracowanie własne

4.4 Sfera środowiskowa

Na poniższym grafie przedstawiono kryteria delimitacji obszarów w analizowanej w tym rozdziale sferze środowiskowej. Ponadto, dla każdego z kryteriów określono katalog wskaźników charakteryzujących dany parametr. Na podstawie zebranych danych wskaźnikowych w końcowym fragmencie podrozdziału opisano skalę i charakter potrzeb rewitalizacyjnych w zakresie każdego z rozpatrywanego kryterium delimitacji.

Rysunek 12 Sfera środowiskowa – kryteria delimitacji

Źródło: opracowanie własne

Tabela 12 Wskaźniki delimitacji dla poszczególnych kryteriów

Kryterium	Wskaźnik	Źródło wskaźnika
Jakość powietrza	Udział budynków o niskiej termoizolacyjności w ogóle budynków (%)	Dane własne
	Udział niskoemisyjnych źródeł ciepła w instalacjach ogółem (%)	Dane własne
	Udział instalacji OZE w instalacjach ogółem (%)	Dane własne
	Powierzchnia terenów zielonych (ha)	Dane własne

Źródło: opracowanie własne

W poniższej tabeli przedstawiono zebrane dane dla poszczególnych wskaźników specyficznych dla badanej sfery środowiskowej. W ten sposób określono czynniki i zjawiska kryzysowe występujące na poszczególnych obszarach wraz z określeniem w każdym z przypadków skali i charakteru potrzeb rewitalizacyjnych.

Tabela 13 Wartości wskaźników delimitacji dla poszczególnych obszarów – sfera środowiskowa.

Sfera środowiskowa													
Kryterium	Wskaźnik	Źródło	Gmina	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Jakość powietrza	Udział budynków o niskiej termoizolacyjności w ogóle budynków (%)	Dane własne	47%	68%	40%	40%	45%	55%	50%	55%	55%	70%	45%
	Udział niskoemisyjnych źródeł ciepła w instalacjach ogółem (%)	Dane własne	69,00%	65,00%	79,00%	72,00%	85,00%	65,00%	70,00%	70,00%	65,00%	60,00%	70,00%
	Udział instalacji OZE w instalacjach ogółem (%)	Dane własne	4,60%	1,00%	5,00%	3,00%	4,00%	2,00%	1,00%	1,00%	0,00%	0,00%	2,00%
	Powierzchnia terenów zielonych (ha)	Dane własne	3850	1,5	1,9	2,2	4,4	600	750	750	650	500	590

Źródło: opracowanie własne

W wyniku przeprowadzonej diagnozy w strefie środowiskowej autorzy dokumentu zidentyfikowali następujące problemy oraz potencjały:

SFERA ŚRODOWISKOWA

PROBLEMY

1. relatywnie niska termoizolacyjność budynków i duża emisja CO₂,
2. negatywny wpływ na stan środowiska naturalnego niszczących budynków.

POTENCJAŁY

1. atrakcyjne położenie (dostępność lasów, jezior),
2. rewitalizacja uruchomi potencjał turystyczny i rekreacyjny gminy.

Dodatkowo, w poniższym zestawieniu tabelarycznym autorzy podjęli próbę określenia skali problemu i charakteru potrzeb rewitalizacyjnych w odniesieniu do każdego ze zdefiniowanych kryteriów w podziale na poszczególne obszary terytorialne. Dla obu parametrów (skala problemów i potrzeby rewitalizacyjne) określono maksymalną i minimalną liczbę punktów w poszczególnych kryteriach. Punktacja poszczególnym parametrom nadawano w następującej skali:

SKALA PROBLEMU:

- nieistotna – 0 punktów,
- niewielka – 1 punkt,
- umiarkowana – 2 punkty,
- istotna – 3 punkty,
- bardzo duża – 4 punkty.

CHARAKTER POTRZEB:

- brak – 0 punktów,
- niewielki – 1 punkt,
- umiarkowany – 2 punkty,
- znaczący – 3 punkty,
- bardzo duży – 4 punkty.

Następnym etapem analizy było określenie jakościowego oddziaływania poszczególnych parametrów na poszczególne kryteria i przypisanie ocen punktowych. W poniższej tabeli szczegółowo zobrazowano przeprowadzoną analizę.

Tabela 14 Skala i charakter potrzeb rewitalizacyjnych – sfera środowiskowa

Kryterium	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Jakość powietrza										
Skala problemów	4	2	2	2	2	3	3	3	4	3
Charakter potrzeb	4	2	2	2	2	3	3	3	4	3

Źródło: opracowanie własne

5. Zasięg przestrzenny obszaru rewitalizacji – określenie w oparciu o diagnozę i identyfikację potrzeb rewitalizacyjnych, terytorium najbardziej wymagającego wsparcia

Cytując Ustawę o rewitalizacji z dnia 9 października 2015 (Dz. U. 2015 poz. 1777) oraz „Wytycznymi w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020” (Minister Infrastruktury i Rozwoju, Warszawa, 2 sierpień 2016 r., MR/H 2014-2020/20(2)/08/2016) rewitalizacja stanowi proces wyprowadzenia ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych, prowadzony w sposób kompleksowy, poprzez zintegrowane działania na rzecz lokalnej społeczności, przestrzeni i gospodarki. Obszar zdegradowany to natomiast przestrzeń, w której koncentrują się zjawiska negatywne (społeczne, gospodarcze, przestrzenne) oraz problemy, które wpływają na pogorszenie jakości życia mieszkańców. Szczególne znaczenie odgrywać będzie obszar rewitalizacji. Jest to "obszar obejmujący całość lub część obszaru zdegradowanego, cechującego się szczególną koncentracją negatywnych zjawisk, (...) na którym, z uwagi na istotne znaczenie dla rozwoju lokalnego, zamierza się przeprowadzić rewitalizację". Nie może on obejmować terenów większych niż 20% gminy oraz nie może być zamieszkanym przez więcej niż 30% mieszkańców gminy.

Delimitacji przestrzennej obszarów wymagających interwencji w ramach Programu Rewitalizacji dokonano na podstawie wieloczynnikowej analizy ilościowej i jakościowej i na tej podstawie wyznaczono obszar zdegradowany i obszar rewitalizacji. Identyfikacji występujących na terenie gminy problemów, czynników i zjawisk kryzysowych dokonano w odniesieniu do sfery społecznej, infrastrukturalno-gospodarczej, przestrzenno-funkcjonalnej i środowiskowej. Efektem prezentowanej diagnozy jest wskazanie obszaru o największej kumulacji zjawisk kryzysowych. Analizę poszczególnych obszarów oparto na zestawie wskaźników pozwalających na obiektywne określenie stopnia zróżnicowania rozwoju społeczno-gospodarczego poszczególnych stref.

5.1. Metodologia delimitacji obszarów zdegradowanych

Na potrzeby procesu wyznaczenia obszarów zdegradowanych przyjęto podział terytorium gminy na 10 obszarów funkcjonalnych. Delimitacja była prowadzona w odniesieniu do sfer:

- społecznej,
- infrastrukturalno-gospodarczej,
- przestrzenno-funkcjonalnej,
- środowiskowej.

Tabela 15 Granice obszarów problemowych

Numer obszaru	Granica obszaru
1.	Miejscowość Szczaniec - północna część miejscowości (ulice leżące po północnej stronie linii kolejowej BERLIN - WARSZAWA) 1-168, 189a i b
2.	Miejscowość Szczaniec - południowa część miejscowości (ulice leżące po południowej stronie linii kolejowej BERLIN - WARSZAWA) 169-197, 1-27 osiedle
3.	Miejscowość Myszęcín

4.	Miejscowość Ojerzyce
5.	Miejscowość Dąbrówka Mała
6.	Miejscowość Wilenka i Nowe Karcze
7.	Miejscowość Wolimirzyce i Kiełcze
8.	Miejscowość Opalewo
9.	Miejscowość Smardzewo
10.	Miejscowość Brudzewo i Koźminek

Źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonej diagnozy oraz konsultacji społecznych

Mając na uwadze specyfikę województwa lubuskiego i uwarunkowań występujących głównie na terenach zurbanizowanych oraz możliwości dostępu do danych statystycznych obrazujących zmiany społeczno-ekonomiczne, a także stan infrastruktury technicznej, w badaniu przyjęto następujące kryteria w poszczególnych sferach:

Spółeczna

- Poziom ubóstwa,
- Poziom obciążenia demograficznego,
- Poziom aktywności społecznej,
- Poziom zagrożenia wykluczeniem społecznym,
- Poziom przestępczości i naruszeń prawa (wykroczeń),
- Poziom długotrwałego bezrobocia oraz bezrobocia.

Infrastrukturalno-gospodarcza

- ❖ Poziom aktywności gospodarczej,
- ❖ Dostępność miejsc pracy,
- ❖ Szczególnie zniszczone otoczenie.

Przestrzenno-funkcjonalna

- Szczególnie zdegradowana przestrzeń publiczna,
- Funkcjonalność przestrzeni publicznych.

Środowiskowa

- Jakość powietrza,

5.2. Metodologia wyznaczania obszaru zdegradowanego

Ocena sytuacji kryzysowej w badanych sferach odbywała się poprzez analizę wskaźników ilościowych, gdzie za obszary kwalifikujące się do wsparcia uznano te, dla których wartości wskaźników były gorsze niż wartości referencyjne dla gminy oraz opisów jakościowych opartych na wywiadach z mieszkańcami badanych obszarów. Przyjęta metodologia została opracowana na podstawie wskazówek zawartych w Wytycznych w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020. W pierwszym kroku określano wartość referencyjną dla wskaźnika w odniesieniu do całej gminy, a następnie porównywano wartość wskaźnika obliczoną dla ustalonego obszaru z wartościami referencyjnymi. Dla lepszego zobrazowania wyników w niżej prezentowanych tabelach użyto kolorów, których intensywność jest skorelowana z wartością danego wskaźnika. Im użyty kolor jest ciemniejszy tym gorszy wynik analizowanego aspektu.

Po wyliczeniu wszystkich wartości następowało przyznawanie od 1 do 3 tzw. „małych” punktów dla tych obszarów, w których wartość wskaźnika wskazywała na kumulację negatywnych zjawisk. Według przyjętej metodologii obszar z najgorszym wynikiem otrzymywał 3 punkty, drugi w kolejności 2 punkty oraz trzeci 1 punkt. Pozostałe obszary nie były już punktowane. Następnie sumowano liczbę zdobytych punktów i wg tej gradacji uporządkowywano Obszary od najgorszego do najlepszego w danej sferze. W celu umożliwienia rzetelnego porównywania wyników Obszarów dla poszczególnych sfer i uniknięcia błędu uzależniającego wyniki od ilości przyjętych wskaźników ponownie każdemu obszarowi przyznano tzw. „duże” punkty, tym razem od 10 do 1 zgodnie z kolejnością wcześniej zdobytych „małych” punktów. Na koniec każdej ze sfer przyporządkowano wagę, która ma oddawać istotę analizowanych problemów w kontekście aktualnej definicji rewitalizacji. W uproszczeniu można stwierdzić, że dla autorów Programu najważniejszym elementem przy wyznaczaniu obszarów kryzysowych był człowiek i problemy społeczne, a kwestie infrastrukturalne, gospodarcze, czy środowiskowe plasowały się na dalszych miejscach. Stąd przyjęto następujący podział wag:

1. Sfera społeczna – 0,4,
2. Sfera infrastrukturalno-gospodarcza – 0,2,
3. Sfera przestrzenno-funkcjonalna – 0,3,
4. Sfera środowiskowa – 0,1.

Przyporządkowane dla każdego z obszarów „duże” punkty w poszczególnych sferach były mnożone przez przyjętą wagę i dopiero ostatecznie wyliczona wartość pozwala nam rzetelnie wskazać obszary, w których występuje szczególne nagromadzenie negatywnych zjawisk świadczących o poziomie degradacji danego obszaru pod każdym z analizowanych względów. Ostatecznie, jako obszar zdegradowany przyjęto ten teren, dla którego wyliczona wartość przekracza o minimum 125% wartość średnią dla wszystkich obszarów. Bezsprzecznie należy przyjąć, że przekroczenie tak przyjętego poziomu świadczy o wyraźnej potrzebie pilnej interwencji i podjęciu działań zaradczych zapobiegających degradacji, których skutki w najbliższym czasie mogą stać się nieodwracalne.

Zastosowane wskaźniki w poszczególnych sferach to:

Spółeczna

- Średni dochód na 1 mieszkańca w danym obszarze w PLN.,
- Liczba osób korzystających z zasiłków pomocy społecznej – (liczba os./100 mieszkańców),
- Liczba rodzin korzystających ze wsparcia OPS (liczba rodzin/100 mieszkańców),
- Liczba osób w wieku poprodukcyjnym (liczba os./100 mieszkańców),
- Liczba inicjatyw lokalnych podejmowanych przez mieszkańców danego obszaru/100 mieszkańców,
- Liczba osób z niepełnosprawnością (liczba os./100 mieszkańców),
- Liczba rodzin dysfunkcyjnych (ogółem/100 mieszkańców),
- Liczba rodzin korzystających ze wsparcia Asystenta rodziny (ogółem/100 mieszkańców),
- Liczba zgłoszonych przypadków przemocy w rodzinie (ogółem/100 mieszkańców),
- Liczba rodzin korzystających z mieszkań socjalnych (ogółem/100 mieszkańców),

- Liczba zarejestrowanych przestępstw – sztuki/100 mieszkańców,
- Liczba czynów karalnych osób nieletnich – sztuki/100 mieszkańców,
- Liczba osób bezrobotnych niezarejestrowanych (liczba os./100 mieszkańców),
- Liczba zarejestrowanych osób bezrobotnych (liczba os./100 mieszkańców),
- Liczba zarejestrowanych osób długotrwale bezrobotnych (pozostających bez pracy przez co najmniej 12 miesięcy w ostatnich 24 miesiącach) (liczba os./100 mieszkańców).

Infrastrukturalno-gospodarcza

- ❖ Liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarki (ogółem/100 mieszkańców),
- ❖ Liczba ofert pracy (ogółem/100 mieszkańców),
- ❖ Liczba budynków bez wodociągów (w sztukach) oraz udział tych budynków do ogólnej liczby budynków na danym obszarze (w %),
- ❖ Udział budynków bez dostępu do sieci gazowej (w %) do ogólnej liczby budynków na danym obszarze,
- ❖ Udział budynków bez dostępu do sieci kanalizacyjnej do ogólnej liczby budynków na danym obszarze (w %),
- ❖ Liczba budynków Ogólnie / liczba budynków wybudowanych przed r. 1989/udział tych budynków w budynkach ogółem.

Przestrzenno-funkcjonalna

- Udział zaniedbanych podwórek w ogólnej liczbie podwórek (%),
- Udział powierzchnia zdegradowanych obszarów zielonych w powierzchni ogółem obszarów zielonych (%),
- Liczba miejsc publicznych służących realizacji działań integracyjnych (sztuka).

Środowiskowa

- Liczba budynków o niskiej termoizolacyjności w ogóle budynków (%),
- Udział niskoemisyjnych źródeł ciepła w instalacjach ogółem (%),
- Udział instalacji OZE w instalacjach ogółem (%),
- Powierzchnia terenów zielonych (ha).

Przyjęty w badaniu katalog wskaźników, dających możliwość przeprowadzenia analizy porównawczej obszarów, został dostosowany do specyfiki społeczności zamieszkującej gminę Szczaniec oraz skonsultowany z pracownikami m.in. Urzędu Gminy, Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej, Policji, Powiatowego Urzędu Pracy w Świebodzinie i Urzędu Skarbowego. Podstawowym zadaniem było zebranie danych zagregowanych dla poszczególnych obszarów i ich odpowiednia interpretacja. W poprzednim rozdziale podano także źródła danych dla poszczególnych wskaźników.

5. 3. Określenie obszarów zdegradowanych

Przedstawiona w poprzednim rozdziale metodologia prowadzonej analizy wskaźnikowej pozwala określić takie przestrzenie funkcjonalne, które aktualnie są najbardziej zdegradowane. Zaniechanie podejmowania działań zaradczych na tych obszarach spowoduje ich dalszą dewastację

oraz stałe obniżanie poziomu życia zamieszkujących je osób. W każdej z weryfikowanych sfer poszczególne obszary zostały zaprezentowane wg natężenia skali zjawisk kryzysowych występujących na danym terenie.

Sfera społeczna

Tabela 16 Gradacja wartości poszczególnych wskaźników w sferze społecznej

Sfera społeczna													
Kryterium	Wskaźnik	Źródło wskaźnika	Wartość referencyjna dla całej gminy	Obszary									
				1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Poziom ubóstwa	Średni dochód na 1 mieszkańca w danym obszarze w pln	Dane Własne/Urząd Skarbowy	1150	900	1300	1400	1200	1000	1000	1000	1000	900	1200
	Liczba osób korzystających z zasiłków pomocy społecznej – (liczba os/100 mieszkańców)	Ośrodek Pomocy Społecznej	1,79	0,98	3,49	2,02	1,42	2,50	1,85	1,32	0,64	2,31	0,00
	Liczba rodzin korzystających ze wsparcia OPS (liczba rodzin/100 mieszkańców)	OPS	3,91	2,82	7,71	4,72	1,90	4,29	4,32	2,64	1,92	3,97	1,15
Poziom obciążenia demograficznego	Liczba osób w wieku poprodukcyjnym (liczba os./100 mieszkańców)	Dane własne	14,16	15,96	18,53	5,73	18,48	11,79	30,25	19,38	20,51	9,42	9,58
Poziom aktywności społecznej	Liczba inicjatyw lokalnych podejmowanych przez mieszkańców danego obszaru/100 mieszkańców	Dane własne	0,76	0,22	1,10	0,51	1,42	1,07	1,85	1,32	1,92	0,17	1,15

Poziom zagrożenia wykluczeniem	Liczba osób z niepełnosprawnością (liczba os./100 mieszkańców)	Ośrodek Pomocy Społecznej	1,04	0,43	1,83	1,85	0,95	1,43	0,62	1,32	0,00	0,99	0,00
	Liczba osób dysfunkcyjnych (ogółem/100 mieszkańców)	OPS	1,87	0,98	3,49	2,02	1,42	2,50	1,85	1,32	0,64	2,31	1,15
	Liczba rodzin korzystających ze wsparcia Asystenta rodziny (ogółem/100 mieszkańców)	OPS	0,18	0,00	0,18	0,17	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,33	1,15
	Liczba zgłoszonych przypadków przemocy w rodzinie (ogółem/100 mieszkańców)	OPS	0,30	0,54	0,18	0,17	0,00	1,07	0,00	0,00	0,00	0,17	0,38
	Liczba osób korzystających z mieszkań socjalnych (ogółem/100 mieszkańców)	OPS	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Poziom przestępczości i naruszeń prawa (wykroczeń)	Liczba zarejestrowanych przestępstw – sztuki/100 mieszkańców	Lokalny Posterunek Policji	1,24	1,09	0,73	3,04	0,47	0,36	1,23	0,88	0,00	1,82	0,00
	Liczba czynów karalnych osób nieletnich – sztuki/100 mieszkańców	Lokalny Posterunek Policji	0,08	0,22	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,17	0,00
Poziom długotrwałego	Liczba osób bezrobotnych niezarejestrowanych	dane własne/ Urząd Pracy	1,79	1,19	1,28	0,84	2,37	2,86	4,94	3,08	2,56	2,15	1,15

bezrobocia oraz bezrobocia	(liczba os./100 mieszkańców)												
	Liczba zarejestrowanych osób bezrobotnych (liczba os./100 mieszkańców)	Powiatowy Urząd Pracy	2,98	2,71	1,83	3,54	0,95	2,86	3,70	5,73	4,49	3,97	0,77
	Liczba zarejestrowanych osób długotrwale bezrobotnych (pozostających bez pracy przez co najmniej 12 miesięcy w ostatnich 24 miesiącach) (liczba os./100 mieszkańców)	Powiatowy Urząd Pracy	1,64	1,09	1,10	2,02	0,47	2,14	2,47	3,96	0,64	2,31	0,77

Źródło: opracowanie własne na podstawie zebranych danych z Urzędu Gminy, Urzędu Skarbowego, Ośrodka Pomocy Społecznej oraz Lokalnego Posterunku Policji

W sferze społecznej za obszar kryzysowy uznano te tereny, które wykazały kumulację negatywnych zjawisk w co najmniej dziewięciu z piętnastu wykorzystanych w badaniu wskaźników (60%). Wskaźniki badano dla następujących kryteriów: Poziom ubóstwa, Poziom obciążenia demograficznego, Poziom aktywności społecznej, Poziom zagrożenia wykluczeniem społecznym, Poziom przestępczości i naruszeń prawa (wykroczeń), Poziom długotrwałego bezrobocia oraz bezrobocia. Obszar znajdujący się w najtrudniejszej sytuacji to:

- Obszar nr 9.

Również w trudnej sytuacji znalazły się obszary:

- Obszar 5,

- Obszar 3,

Wymienione obszary wypadły najgorzej w odniesieniu do badanych cech i przyjmowały dla nich najwyższe (lub odpowiednio najniższe) wartości liczbowe w odniesieniu do całej gminy. W najtrudniejszej sytuacji pod tym względem znajduje się jednak Obszar nr 9. Potwierdzają to wartości wskaźników, w przypadku których, aż dla 11 z nich obszar ten miał wyniki gorsze niż referencyjne. Zaraz za wymienionym terenem tylko nieco lepszymi wskaźnikami wykazały się Obszary nr 5 i 3. Należy tutaj zauważyć, że w analizowanej sferze zidentyfikowano też dużą ilość problemów w samym Szcząncu, który jest siedzibą gminy. Oznacza to, że mieszkańcy najtrudniejszych obszarów cechują się niższą zamożnością niż mieszkańcy innych terenów, wykazują niższą aktywność w zakresie kreowania i realizacji inicjatyw społecznych a także są zamieszkane przez osoby starsze i schorowane. Podobnie złą sytuację w tym zakresie można znaleźć na obszarach wiejskich. We wskazanym obszarze nr 9 ponadto występuje:

- brak aktywności i integracji wśród lokalnej społeczności,
- duża bierność mieszkańców,
- brak liderów lokalnych,
- małe angażowanie się w działania w organizacjach.

Przeprowadzenie powyższych analiz pozwala jednoznacznie wskazać, że obszarem zdegradowanym o szczególnie wysokim natężeniu zjawisk kryzysowych w sferze społecznej jest: Obszar nr 9. Tylko w nieco lepszej sytuacji znajduje się Obszar nr 5 oraz Obszar nr 3.

Sfera infrastrukturalno-gospodarcza

Tabela 17 Gradacja wartości poszczególnych wskaźników w sferze infrastrukturalno-gospodarczej

Sfera infrastrukturalno-gospodarcza													
Kryterium	Wskaźnik	Źródło wskaźnika	Wartość dla całej gminy	Obszary									
				1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Poziom aktywności gospodarczej	Liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarki (ogółem/100 mieszkańców)	Dane własne	3,41	3,26	3,30	4,38	2,84	3,57	3,70	3,96	6,41	2,48	1,92
Dostępność miejsc pracy	Liczba ofert pracy (ogółem/100 mieszkańców)	Powiatowy Urząd Pracy	1,09	0,11	1,65	0,84	1,42	1,79	3,09	1,76	2,56	0,17	1,53
Szczególnie zniszczone otoczenie	Liczba budynków bez wodociągów (w sztukach) oraz udział tych budynków do ogólnej liczby budynków na danym obszarze (w %)	Dane własne	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	3,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
	Udział budynków bez dostępu do sieci gazowej (w %) do ogólnej liczby budynków na danym obszarze	Dane własne	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%

	Udział budynków bez dostępu do sieci kanalizacyjnej do ogólnej liczby budynków na danym obszarze (w %)	Dane własne	69,20%	16,88%	50,00%	0,00%	0,00%	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%
	Udział budynków wybudowanych przed r. 1989 w budynkach ogółem	Dane własne	95,60%	99%	70%	99%	98%	99%	99%	100%	100%	99%	100%

Źródło: opracowanie własne na podstawie zebranych danych z Urzędu Gminy, Powiatowego Urzędu Pracy

W sferze infrastrukturalno-gospodarczej analizowano wskaźniki odwołujące się do ilości i jakości infrastruktury technicznej oraz poziomu rozwoju gospodarczego na danym terenie. Za obszary zdegradowane w tej sferze uznano te tereny, które wypadły najgorzej w minimum trzech spośród sześciu analizowanych kryteriów. Taka sytuacja zaistniała w Obszarze nr 10.

Podobnie trudna sytuacja została zdiagnozowana w:

- Obszarze nr 1,
- Obszarze nr 6,
- Obszarze nr 9.

Zaprezentowane zestawienie pozwala uznać, że to na Obszarze nr 10 mamy do czynienia z najtrudniejszą sytuacją dotyczącą poziomu rozwoju gospodarczego i niską jakością infrastruktury technicznej. Mieszkańcy wsi w dużym stopniu korzystają z tradycyjnych źródeł energii, ponadto na wskazanych terenach duży odsetek mieszkańców korzysta z bezodpływowych zbiorników na ścieki, natomiast w Szcząncu większość budynków podłączona jest do sieci kanalizacji ściekowej. Niestety nie wszystkie i wciąż są braki w tym zakresie. W gminie przedsiębiorstwa zlokalizowane są dość równomiernie. Przeważają mikroprzedsiębiorstwa, najmniejszy odsetek firm zlokalizowanych jest w Brudzewie i Koźminku, natomiast najwięcej w Opalewie. Podsumowując, na w/w obszarach można zauważyć, że charakteryzują się one :

- złym stanem technicznym budynków mieszkalnych (ponad 90% budynków wybudowano przed rokiem 1989, szczególna sytuacja ma miejsce na Obszarach 7, 8 i 10, gdzie 100% budynków ma już ponad 25 lat. Wiele z nich wymaga remontów i termomodernizacji.

Przeprowadzenie powyższych analiz pozwala jednoznacznie wskazać, że obszarami zdegradowanymi o szczególnie wysokim natężeniu zjawisk kryzysowych w sferze infrastrukturalno-gospodarczym są: Obszar nr 10, Obszar nr 1 i Obszary nr 6 i 9.

Sfera przestrzenno-funkcjonalna

Tabela 18 Gradacja wartości poszczególnych wskaźników w sferze przestrzenno-funkcjonalnej

Sfera przestrzenno - funkcjonalna													
Kryterium	Wskaźnik	Źródło wskaźnika	Wartość dla całej gminy	Obszary									
				1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Szczególnie zdegradowana przestrzeń publiczna	Udział zaniedbanych podwórek w ogólnej liczbie podwórek (%)	Dane własne	5%	9%	2%	5%	4%	4%	3%	8%	4%	6%	5%
	Udział powierzchni zdegradowanych obszarów zielonych w powierzchni ogółem obszarów zielonych (%)	Dane własne	10%	12%	6%	9%	7%	10%	10%	7%	5%	12%	5%
Funkcjonalność przestrzeni publicznych	Liczba miejsc publicznych służących realizacji działań integracyjnych (sztuka)	Dane własne	2	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0

Źródło: opracowanie własne na podstawie zebranych danych z Urzędu Gminy

Analiza sfery przestrzenno-funkcjonalnej oparta była na ocenie skali kryzysu dotyczącego dwóch wskaźników, tj.: szczególnie zdegradowana przestrzeń publiczna weryfikowana udziałem zaniedbanych podwórek w ilości podwórek ogółem oraz udziałem powierzchni zdegradowanych obszarów zielonych w powierzchni ogółem obszarów zielonych oraz funkcjonalność przestrzeni publicznych (Liczba miejsc publicznych służących realizacji działań integracyjnych). Za obszary kryzysowe uznano takie, które przyjmują jedno z najsłabszych wartości obydwu kryteriów. Jest to:

- Obszar nr 9,

Lecz tylko nieznacznie lepsze wartości określono dla:

- Obszaru nr 1,

- Obszaru nr 7.

W przypadku tej sfery mamy do czynienia ze zróżnicowaniem poziomu zagospodarowania przestrzenno-funkcjonalnego poszczególnych obszarów. W najtrudniejszej sytuacji znajduje się obszar nr 9. Wynika to z faktu, że wymieniony obszar zamieszkuje jest w dużej mierze przez osoby znajdujące się w trudnej sytuacji materialnej i borykające się z problemami społecznymi. W przypadku Obszaru nr 1 stwierdzono również następujące kwestie:

- niewykorzystanie potencjału północnej części Szczarńca,
- brak wyeksponowania zabytków i konieczność ich promowania, pokazywania,
- dewastacja, niszczenie zabytków i wysokie koszty inwestycji renowacyjnych,
- niezagospodarowane zabytki, parki – potrzebne zgody konserwatora zabytków,
- zły stan techniczny budynków w gminie.

Przeprowadzenie powyższych analiz pozwala jednoznacznie wskazać, że obszarem zdegradowanym o szczególnie wysokim natężeniu zjawisk kryzysowych w sferze przestrzenno-funkcjonalnym jest Obszar nr 9, ale również Obszar nr 1.

Sfera środowiskowa

Tabela 19 Gradacja wartości poszczególnych wskaźników w sferze środowiskowej

Sfera środowiskowa													
Kryterium	Wskaźnik	Źródło wskaźnika	Wartość dla całej gminy	Obszary									
				1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Jakość powietrza	Udział budynków o niskiej termoizolacyjności w ogóle budynków (%)	Dane własne	79,00%	85%	66%	80%	80%	80%	80%	85%	85%	90%	85%
	Udział niskoemisyjnych źródeł ciepła w instalacjach ogółem (%)	Dane własne	72,00%	69%	79%	72%	85%	65%	70%	70%	65%	66%	70%
	Udział instalacji OZE w instalacjach ogółem (%)	Dane własne	4,40%	0,00%	5,00%	3,00%	4,00%	2,00%	1,00%	1,00%	0,00%	0,00%	2,00%
	Powierzchnia terenów zielonych (ha)	Dane własne	2902,8	111	145	365	344	335	378	312	390	198	324,8

Źródło: opracowanie własne na podstawie zebranych danych z Urzędu Gminy

W sferze środowiskowej przyjęto kryteria bezpośrednio związane z czynnikami wpływającymi niekorzystnie na środowisko przyrodnicze badanych obszarów (Jakość powietrza, Jakość i stan terenów zielonych). Wybrano wskaźniki: Liczba budynków o niskiej termoizolacyjności w ogóle budynków (%), Udział niskoemisyjnych źródeł ciepła w instalacjach ogółem (%), Udział instalacji OZE w instalacjach ogółem (%), Powierzchnia terenów zielonych (ha).

Uznanie danego terenu za obszar kryzysowy następowało w przypadku, gdy na badanym obszarze co najmniej dwa wskaźniki prezentowały najmniej korzystne wyniki. Taką sytuację odnotowano w Obszarze nr 1.

Ponadto trudna sytuacja występuje również w:

- Obszarze nr 9.

Analizowanie tej sfery opierało się na badaniach przeprowadzonych w roku 2016, kiedy opracowywano Plan Gospodarki Niskoemisyjnej Gminy Szczaniec. Dzięki temu możemy obserwować aktualne wskaźniki zanieczyszczenia środowiska przyrodniczego.

Przeprowadzenie powyższych analiz pozwala jednoznacznie wskazać, że obszary zdegradowane o szczególnie wysokim natężeniu zjawisk kryzysowych w sferze środowiskowej to w mieście Obszar nr 1 oraz na terenach wiejskich Obszar nr 9.

Podsumowując analizę wskaźników dla każdej ze sfer poniżej zaprezentowano liczbę punktów, jakie otrzymały Obszary w odniesieniu do poszczególnych wskaźników.

Sfera społeczna

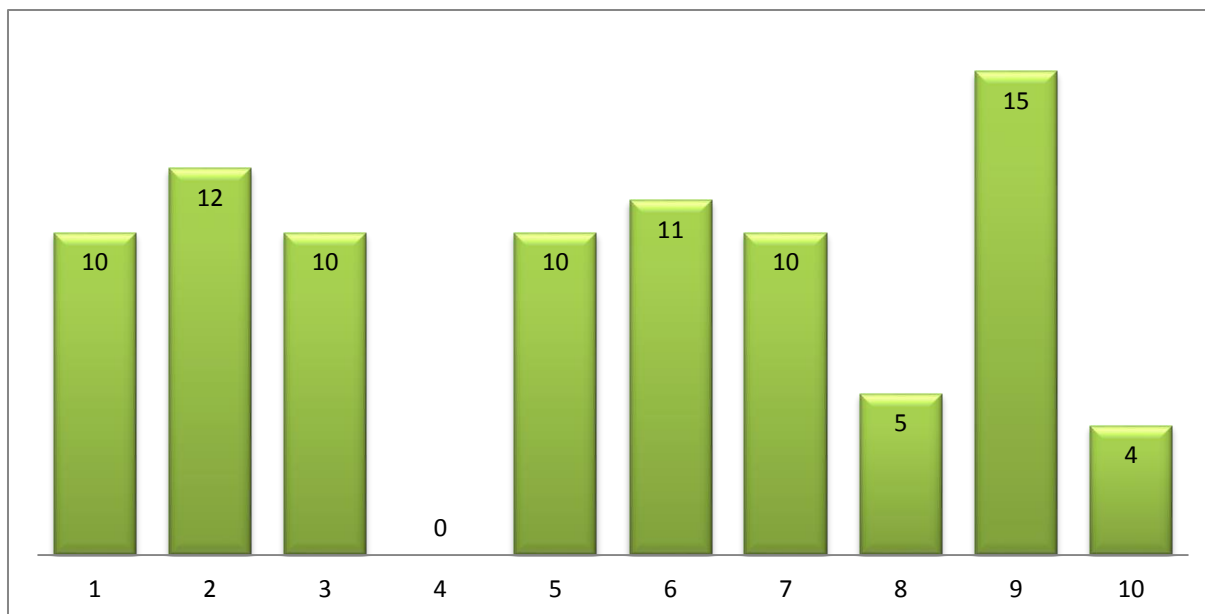
Tabela 20 Liczba punktów przyznanych każdemu z obszarów w zależności od wartości wskaźnika dla danego kryterium w sferze społecznej

Kryterium	Wskaźnik	Obszary									
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Poziom ubóstwa	Średni dochód na 1 mieszkańca w danym obszarze w pln	3				1	1	1	1	3	
	Liczba osób korzystających z zasiłków pomocy społecznej – (liczba os./100 mieszkańców)		3			2				1	
	Liczba rodzin korzystających ze wsparcia OPS (liczba rodzin/100 mieszkańców)		3	2			1				
Poziom obciążenia demograficznego	Liczba osób w wieku poprodukcyjnym (liczba os./100 mieszkańców)						3	1	2		
Poziom aktywności społecznej	Liczba inicjatyw lokalnych podejmowanych przez mieszkańców danego obszaru/100 mieszkańców	2		1						3	
Poziom zagrożenia wykluczeniem	Liczba osób z niepełnosprawnością (liczba os./100 mieszkańców)		2	3		1					
	Liczba osób dysfunkcyjnych (ogółem/100 mieszkańców)		3	1		2					
	Liczba rodzin korzystających ze wsparcia Asystenta rodziny (ogółem/100 mieszkańców)		1							2	3
	Liczba zgłoszonych przypadków przemocy w rodzinie (ogółem/100 mieszkańców)	2				3					1

	Liczba osób korzystających z mieszkań socjalnych (ogółem/100 mieszkańców)										
Poziom przestępczości i naruszeń prawa (wykroczeń)	Liczba zarejestrowanych przestępstw – sztuki/100 mieszkańców			3			1			2	
	Liczba czynów karalnych osób nieletnich – sztuki/100 mieszkańców	3								2	
Poziom długotrwałego bezrobocia oraz bezrobocia	Liczba osób bezrobotnych niezarejestrowanych (liczba os./100 mieszkańców)					1	3	2			
	Liczba zarejestrowanych osób bezrobotnych (liczba os./100 mieszkańców)							3	2	1	
	Liczba zarejestrowanych osób długotrwale bezrobotnych (pozostających bez pracy przez co najmniej 12 miesięcy w ostatnich 24 miesiącach) (liczba os./100 mieszkańców)						2	3		1	
Suma punktów		10	12	10	0	10	11	10	5	15	4
Punkty za pozycję		7	9	7	1	7	8	7	3	10	2

Źródło: opracowanie własne

Wykres 1 Liczba punktów przyporządkowanych każdemu z obszarów w sferze społecznej

Źródło: opracowanie własne

Sfera Infrastrukturalno-gospodarcza

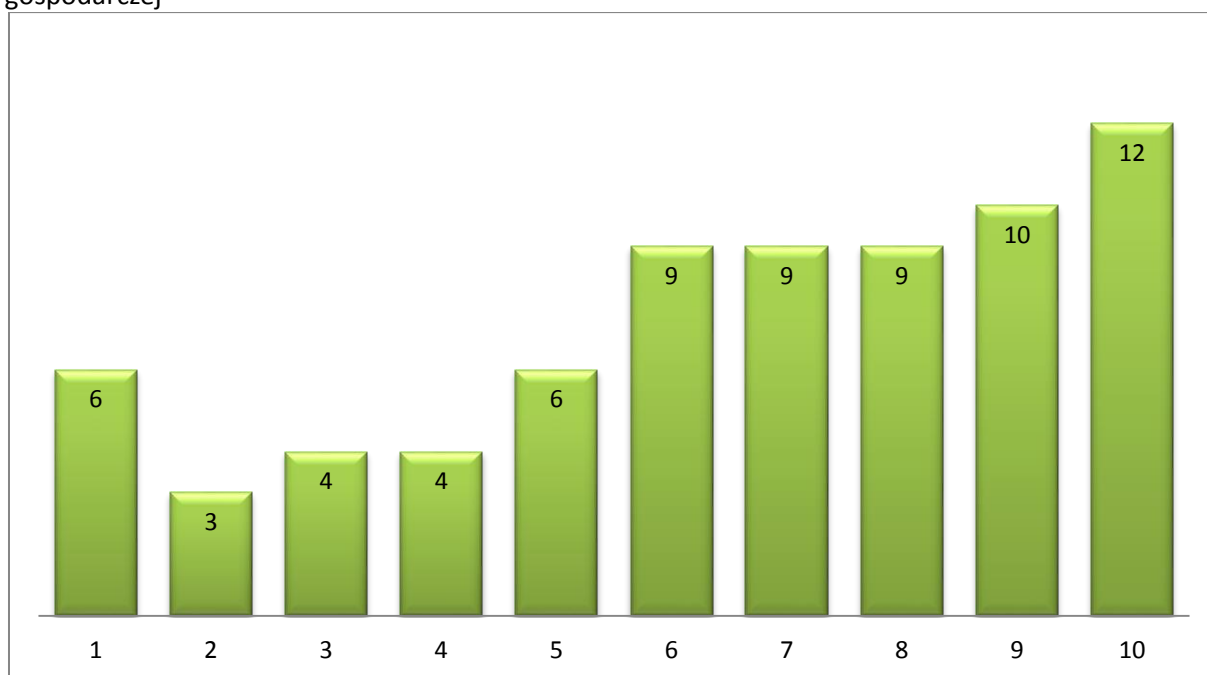
Tabela 21 Liczba punktów przyznanych każdemu z obszarów w zależności od wartości wskaźnika dla danego kryterium w sferze infrastrukturalno-gospodarczej

Kryterium	Wskaźnik	Obszary									
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Poziom aktywności gospodarczej	Liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarki (ogółem/100 mieszkańców)				1					2	3
Dostępność miejsc pracy	Liczba ofert pracy (ogółem/100 mieszkańców)	3		1						2	
Szczególnie zniszczone otoczenie	Liczba budynków bez wodociągów (w sztukach) oraz udział tych budynków do ogólnej liczby budynków na danym obszarze (w %)						3				
	Udział budynków bez dostępu do sieci gazowej (w %) do ogólnej liczby budynków na danym obszarze	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3

	Udział budynków bez dostępu do sieci kanalizacyjnej do ogólnej liczby budynków na danym obszarze (w %)					3	3	3	3	3	3
	Udział budynków wybudowanych przed r. 1989 w budynkach ogółem							3	3		3
Suma punktów		6	3	4	4	6	9	9	9	10	12
Punkty za pozycję		5	1	3	3	5	8	8	8	9	10

Źródło: opracowanie własne

Wykres 2 Liczba punktów przyporządkowanych każdemu z obszarów w sferze infrastrukturalno - gospodarczej

Źródło: opracowanie własne

Sfera przestrzenno-funkcjonalna

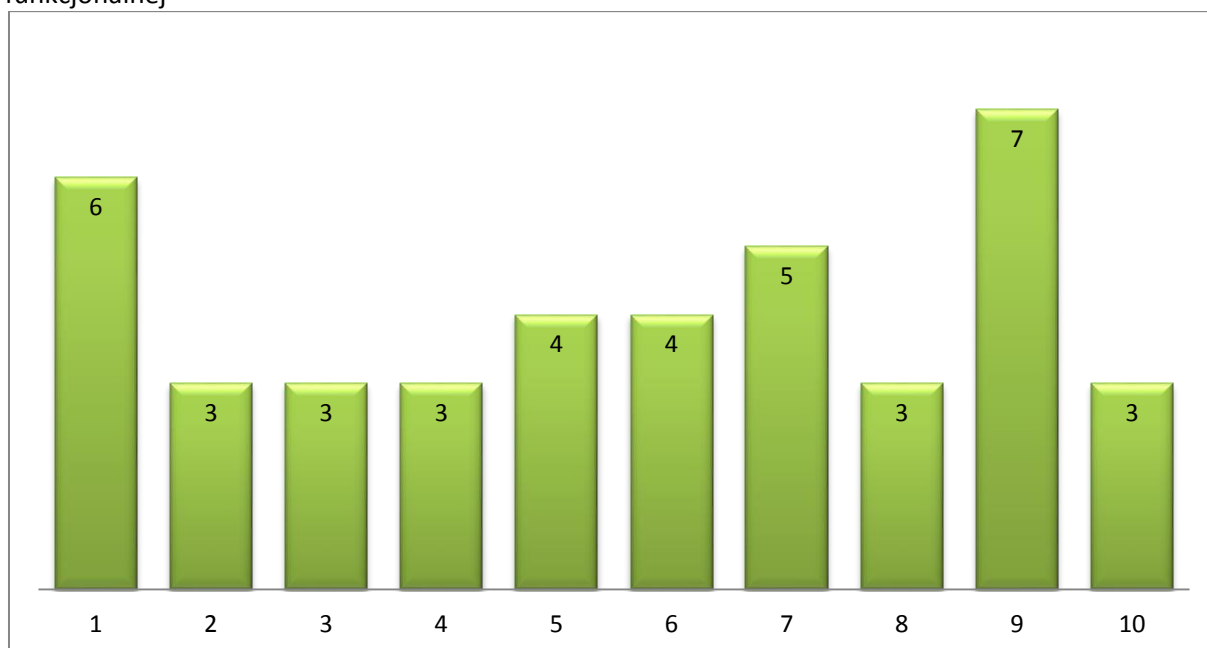
Tabela 22 Liczba punktów przyznanych każdemu z obszarów w zależności od wartości wskaźnika dla danego kryterium w sferze przestrzenno-funkcjonalnej

Kryterium	Wskaźnik	Obszary									
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10

Szczególnie zdegradowana przestrzeń publiczna	Udział zaniedbanych podwórek w ogólnej liczbie podwórek (%)	3						2		1	
	Udział powierzchni zdegradowanych obszarów zielonych w powierzchni ogółem obszarów zielonych (%)	3				1	1			3	
Funkcjonalność przestrzeni publicznych	Liczba miejsc publicznych służących realizacji działań integracyjnych (sztuka)	0	3	3	3	3	3	3	3	3	3
Suma punktów		6	3	3	3	4	4	5	3	7	3
Punkty za pozycję		9	5	5	5	7	7	8	5	10	5

Źródło: opracowanie własne

Wykres 3 Liczba punktów przyporządkowanych każdemu z obszarów w sferze przestrzenno-funkcjonalnej

Źródło: opracowanie własne

Sfera środowiskowa

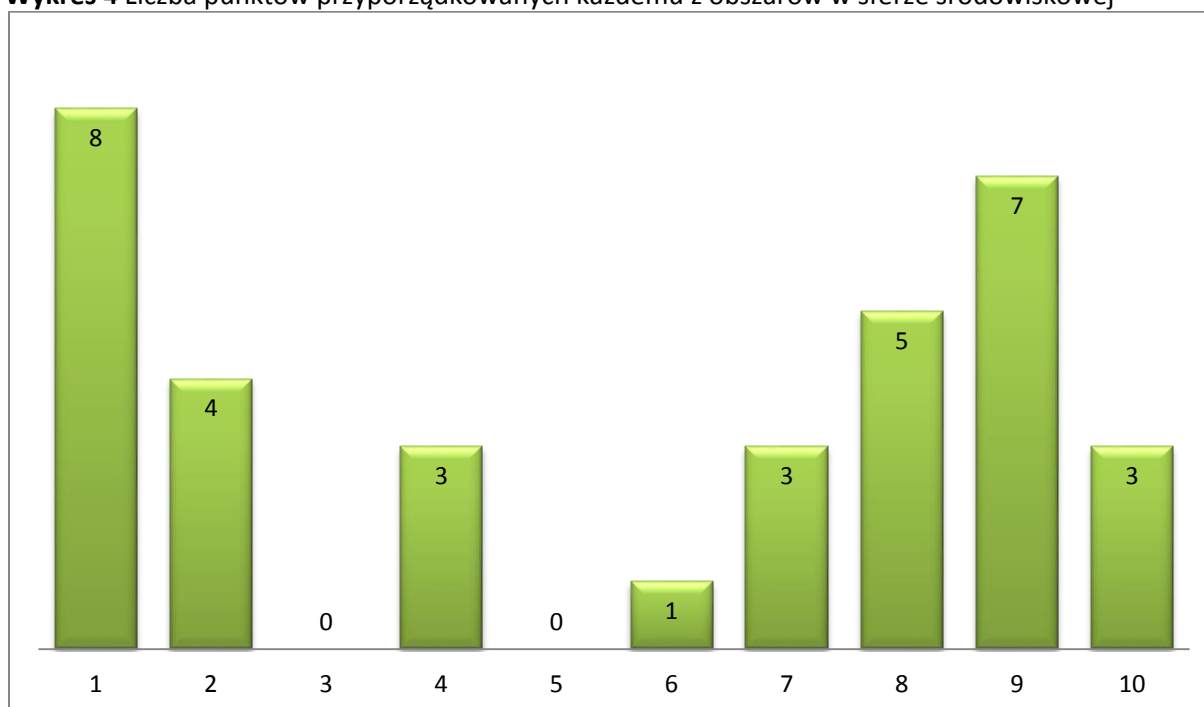
Tabela 23 Liczba punktów przyznanych każdemu z obszarów w zależności od wartości wskaźnika dla danego kryterium w sferze środowiskowej

Kryterium	Wskaźnik	Obszary									
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10

Jakość powietrza	Udział budynków o niskiej termoizolacyjności w ogóle budynków (%)	2						2	2	3	2
	Udział niskoemisyjnych źródeł ciepła w instalacjach ogółem (%)		2		3		1	1			1
	Udział instalacji OZE w instalacjach ogółem (%)	3							3	3	
	Powierzchnia terenów zielonych (ha)	3	2							1	
Suma punktów		8	4	0	3	0	1	3	5	7	3
Punkty za pozycję		10	7	2	6	2	3	6	8	9	6

Źródło: opracowanie własne

Wykres 4 Liczba punktów przyporządkowanych każdemu z obszarów w sferze środowiskowej

Źródło: opracowanie własne

Wyznaczenie obszaru zdegradowanego nastąpiło poprzez wykonanie działań arytmetycznych, polegających na przemnożeniu otrzymanych wcześniej punktów przez wagi przyporządkowane poszczególnym sferom i zsumowaniu otrzymanych wyników. Wykonane obliczenia prezentują w sposób przedstawiony w poniższej tabeli.

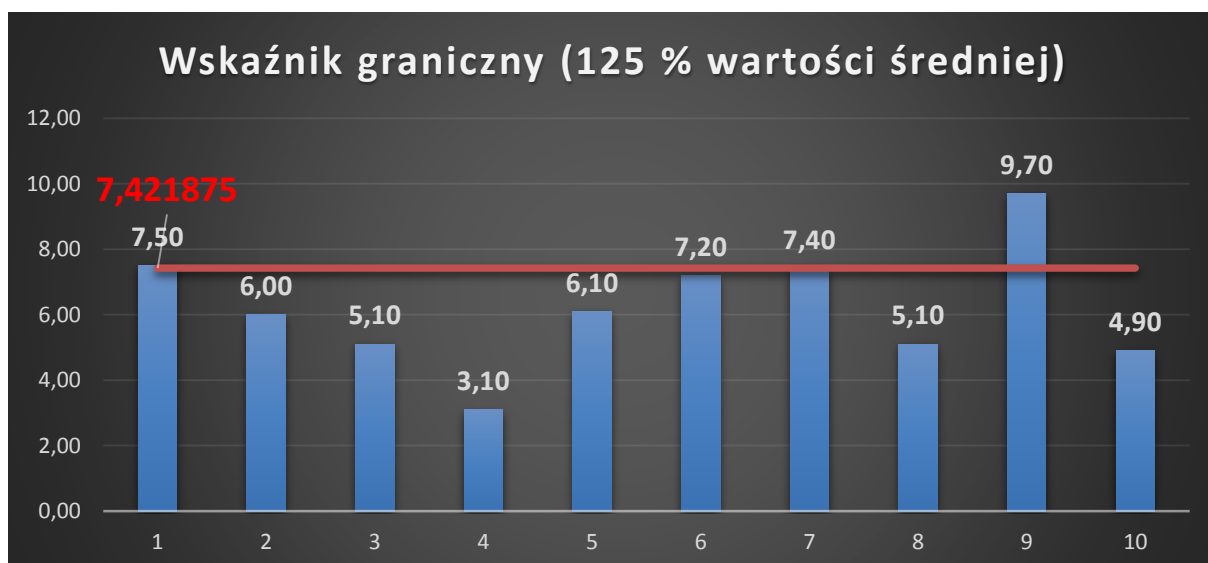
Tabela 24 Liczba punktów wyliczona dla każdego z obszarów w odniesieniu do wszystkich analizowanych sfer

	1	2	3	4	5
Sfera społeczna	2,80	3,6	2,8	0,4	2,8
Sfera infrastrukturalno-gospodarcza	1,00	0,2	0,6	0,6	1
Sfera przestrzenno-funkcjonalna	2,70	1,5	1,5	1,5	2,1
Sfera środowiskowa	1,00	0,7	0,2	0,6	0,2
	7,50	6,00	5,10	3,10	6,10

	6	7	8	9	10
Sfera społeczna	3,2	2,8	1,2	4	0,8
Sfera infrastrukturalno-gospodarcza	1,6	1,6	1,6	1,8	2
Sfera przestrzenno-funkcjonalna	2,1	2,4	1,5	3	1,5
Sfera środowiskowa	0,3	0,6	0,8	0,9	0,6
	7,20	7,40	5,10	9,70	4,90

1	7,50	☹☹☹☹☹☹☹
2	6,00	☹☹☹☹☹☹☹
3	5,10	☹☹☹☹☹
4	3,10	☹☹☹
5	6,10	☹☹☹☹☹☹☹
6	7,20	☹☹☹☹☹☹☹☹
7	7,40	☹☹☹☹☹☹☹☹
8	5,10	☹☹☹☹☹
9	9,70	☹☹☹☹☹☹☹☹☹☹☹
10	4,90	☹☹☹☹

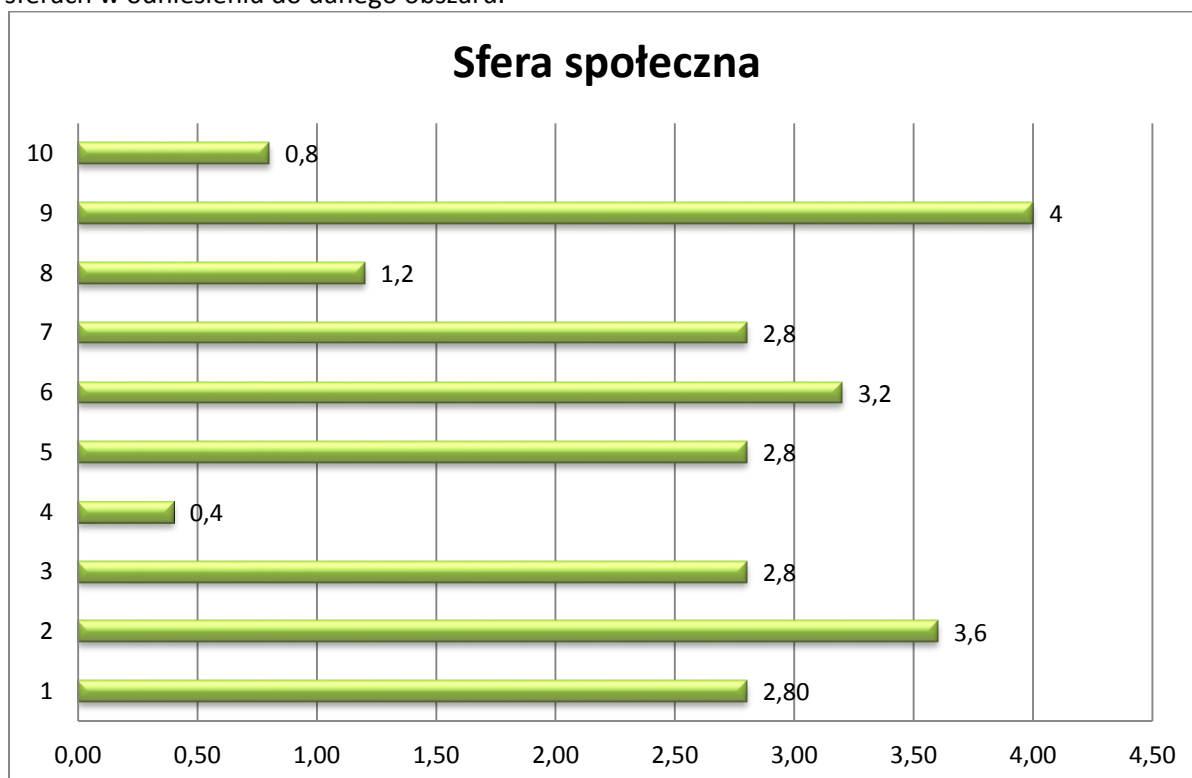
Obliczenie wskaźnika granicznego służącego wyznaczeniu obszarów zdegradowanych

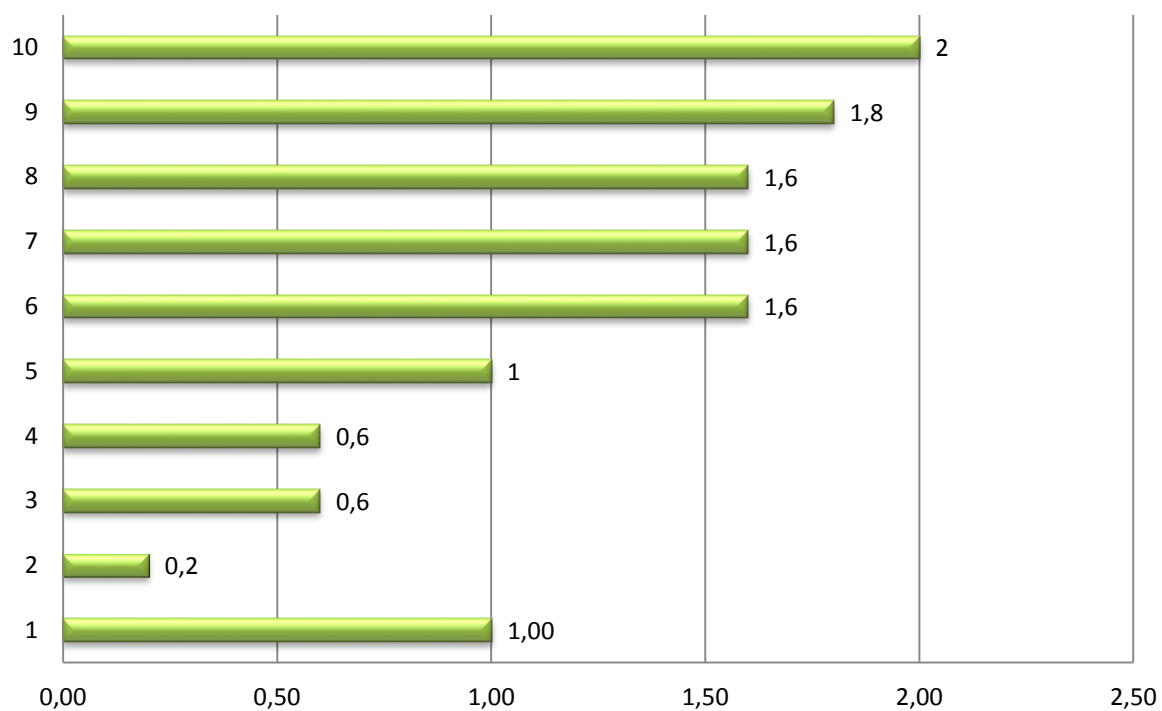
Wśród analizowanych jednostek terytorialnych to Obszar nr 1 oraz Obszar nr 9 wykazał pełną koncentrację zjawisk kryzysowych. Były to obszary, dla których jednoznacznie wykazano relatywnie największą ilość problemów oraz które osiągały w większości najgorsze wartości wskaźników w poszczególnych kryteriach. Ponadto wyliczono próg, od którego dany Obszar należy traktować, jako zdegradowany. Jest to min. 125% wartości średniej obliczonej dla wszystkich obszarów. Wartość ta wynosi 7,421875 punktów. Spośród określonych 10 obszarów w gminie, dwa terytoria, jeden w miejscowości Szczaniec oraz drugi na obszarze wiejskim przekroczyły przyjęty próg. Przeprowadzone badania w sposób niebudzący wątpliwości pozwalają określić, że w przypadku Gminy Szczaniec za obszar zdegradowany należy uznać:

- Obszar 1 - Miejscowość Szczaniec - północna część miejscowości (ulice leżące po północnej stronie linii kolejowej BERLIN - WARSZAWA) 1-168, 189a i b.
- Obszar 9 – Miejscowość Smardzewo.

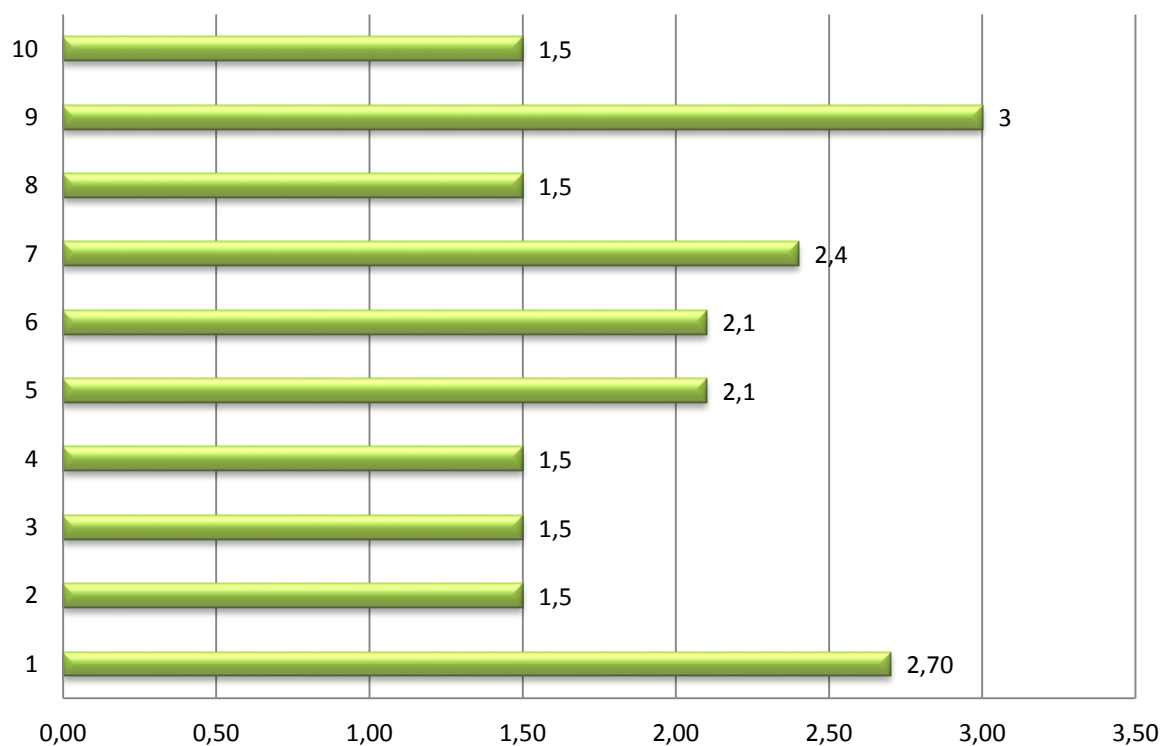
Rysunek 13 Graficzne przedstawienie wyników analizy związanej z określeniem obszaru zdegradowanego – rysunek przedstawia poziom kumulacji negatywnych zjawisk w analizowanych sferach w odniesieniu do danego obszaru.

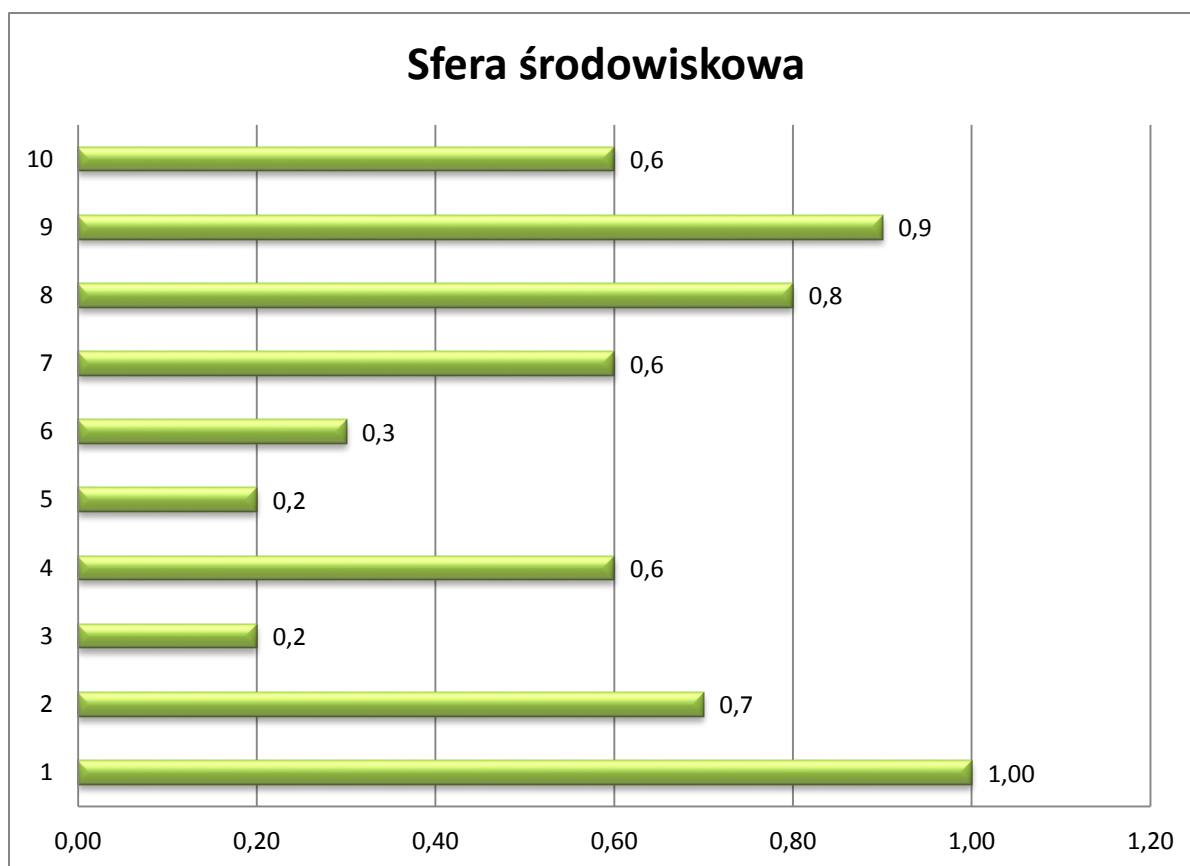

Sfera infrastrukturalno-gospodarcza

Sfera przestrzenno-funkcjonalna

Źródło: opracowanie własne

Obszar nr 9 wykazał się najwyższą degradacją w sferze społecznej. Świadczą o wartości aż dziewięciu wskaźników wśród analizowanych piętnastu, które były w każdym przypadku najwyższe. Obszar nr 1 znalazł się na czwartej pozycji. Porównanie przyjętych kryteriów wykazało, że są to miejsca wymagające najpilniejszej interwencji władz gminy w celu rozwiązania kumulujących się na tych obszarach problemów społecznych. Odznaczają się one: bardzo wysokim poziomem ubóstwa i wykluczenia społecznego, znacznym odsetkiem osób będących w wieku poprodukcyjnym oraz relatywnie dużą liczbą osób dysfunkcyjnych i korzystających ze wsparcia OPS.

Obszar 1 oraz 9 dotyka również wysoka wartość negatywnych wskaźników dla sfery przestrzenno-funkcjonalnej. Dotyczy ona wysokiego udziału podwórek i terenów zielonych wymagających uporządkowania i odtworzenia. W Obszarze nr 9 miejsc, w których można by prowadzić różnego rodzaju działania integrujące mieszkańców i umożliwiającym kreowanie działań służących wychodzeniu z kryzysu.

Obszar nr 1 jest terenem, w którym mieszkają osoby znajdujące się w trudnej sytuacji materialnej. Sprawia to, że występujące w nim problemy społeczne cechują się szczególną koncentracją. Należy mieć to na uwadze i dodatkowo dogłębnie rozpatrywać reprezentacyjność problemów występujących na tym obszarze. Obszar ten jest jednocześnie terenem szczególnie istotnym z perspektywy rozwoju gminy, ponieważ jest miejscem, które stanowi centrum administracyjno-kulturalne gminy. Osoby odwiedzające gminę trafiają do Szczańca i estetyka tego miejsca jest kluczowa dla decyzji osób odwiedzających miejscowość o ewentualnym ponownym

przyjeździe. Podobny wpływ wywiera na ewentualnych przedsiębiorcach, którzy rozważają lokowanie swoich przedsiębiorstw w Szcząńcu.

Na obszarach wiejskich najbardziej zauważalnym problemem w sferze infrastrukturalnej są braki w dostępie do najważniejszych mediów, tj. sieci kanalizacyjnej i gazowej.

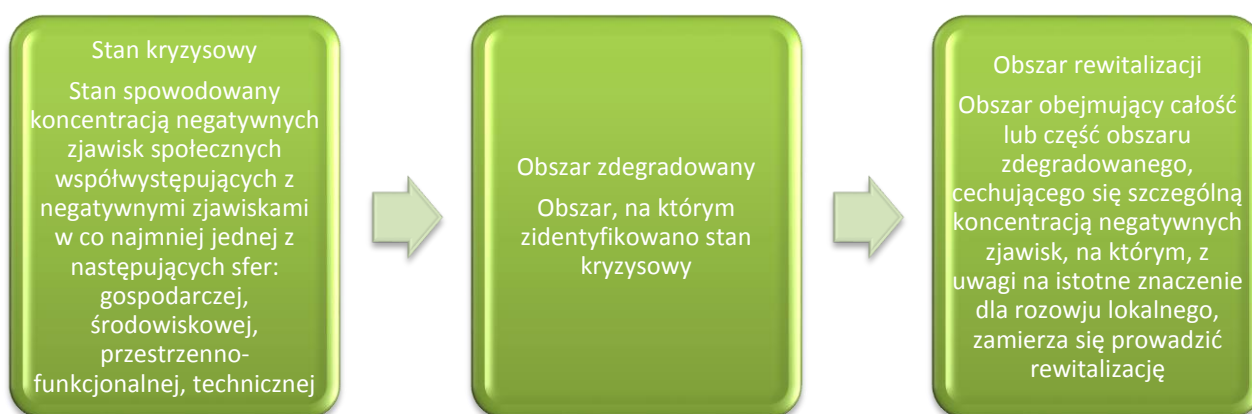
W ramach poszukiwania na analizowanym obszarze szczególnej koncentracji zjawisk kryzysowych pogłębiono diagnozę o kwestie jakościowe, trudne do przedstawienia w wymiarze liczbowym, lecz wynikające głównie z postrzegania danego obszaru przez samych jego mieszkańców. Prowadzone w ramach partycypacji społecznej badania wykazały, że w Obszarze nr 1 stwierdzono występowanie dodatkowych czynników niemierzalnych, lecz silnie oddziałujących negatywnie na jakość życia na tym obszarze.

Mieszkańcy Szcząńca zwracali uwagę na niewystarczającą opiekę medyczną i konieczność korzystania z usług lekarskich poza Szcząńcem. To rodzi u niektórych niepokój i poczucie zagrożenia zdrowia. Inne obszary problemowe to zbyt mała ilość działań integrujących mieszkańców. Wg respondentów brakuje również „ożywienia” w obszarze kultury i działań artystycznych.

Podobne kwestie w swoich wypowiedziach podnosili mieszkańcy wsi, którzy dodatkowo wskazują na utrudnienia w dostępie do punktów handlowych, usługowych, urzędów i instytucji oraz placówek służby zdrowia. Trudności w komunikacji, nieopłacalność wielu kursów komunikacji publicznej przekreśla szanse mieszkańców obszaru nr 9 na poprawę swojego losu. Stąd często artykułowaną potrzebą jest podejmowanie działań w miejscu zamieszkania i dotarcie do mieszkańców z nowymi inicjatywami społecznymi i infrastrukturalnymi.

5.4. Obszar rewitalizacji wraz z uzasadnieniem jego wyboru

Zgodnie z obowiązującą obecnie definicją obszar rewitalizacji to obszar obejmujący całość lub część obszaru zdegradowanego, cechujący się koncentracją negatywnych zjawisk, na którym, z uwagi na istotne znaczenie dla rozwoju lokalnego, zamierza się przeprowadzić rewitalizację. Obszar rewitalizacji nie może obejmować terenów większych niż 20% powierzchni gminy, zamieszkałych przez nie więcej niż 30% mieszkańców gminy.

Źródło: Opracowanie na podstawie Wytycznych w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020

W okresie programowania funduszy UE 2007-2013 środki na rewitalizację skierowane były przede wszystkim na współfinansowanie inwestycji infrastrukturalnych (remonty lub renowacje zdegradowanych budynków, ulic, przestrzeni publicznych itp.). Sfera społeczna, w większości przypadków, stanowiła jedynie dodatek do działań inwestycyjnych. Nowe podejście do zagadnienia rewitalizacji na lata 2014-2020 przewiduje, że to właśnie aspekt społeczny jest najistotniejszy w działaniach na danym obszarze. Inwestycje infrastrukturalne mają być realizowane jedynie w kontekście rozwiązania problemu społecznego. Nie mogą być celem samym w sobie. Realizowane działania muszą być kompleksowe, wielowymiarowe, skoncentrowane terytorialnie i wzajemnie ze sobą powiązane, integrujące interwencję na rzecz społeczności lokalnej, przestrzeni i lokalnej gospodarki. Ich celem jest realizacja zapisów Strategii Europa 2020 dotyczących zwalczania ubóstwa i wykluczenia społecznego.

Na podstawie analizy uwarunkowań wyłaniania obszarów kryzysowych dokonano delimitacji terenu uznanego za szczególnie wymagający wsparcia. Obszar rewitalizacji obejmuje:

Obszar 1 - Miejscowość Szczaniec - północna część miejscowości (ulice leżące po północnej stronie linii kolejowej BERLIN - WARSZAWA) 1-168, 189a i b.

Poddanie tego obszaru rewitalizacji podyktowane jest wskazaniem mieszkańców Gminy Szczaniec podczas procesu partycypacji społecznej. To właśnie ten obszar z uwagi na swoje położenie i liczbę mieszkańców został wskazany, jako miejsce w którym należy podjąć działania wyprowadzające obszar zdegradowany z sytuacji kryzysowej.

Obszar rewitalizacji wg danych z roku 2015 obejmuje łącznie powierzchnię 50,62 ha i jest zamieszany przez 921 osób. Obszar rewitalizacji jest zatem mniejszy niż obszar zdegradowany, ale przede wszystkim nie przekracza dopuszczalnych limitów przewidzianych ustawą.

Tabela 25 Kryteria określające obszar rewitalizacji.

	Obszar rewitalizowany	Gmina Szczaniec
Powierzchnia (ha)	50,62	268
W stosunku do powierzchni całej Gminy		18,88%
Liczba ludności	921	3961
W stosunku do liczby ludności całej Gminy		23,25%

Źródło: opracowanie własne

Rysunek 14 Mapa części Gminy z zaznaczonym obszarem rewitalizacji.

Źródło: opracowanie własne na podkładzie z GoogleMaps.

Tabela 26 Charakterystyka obszaru rewitalizacji.

Obszar rewitalizowany – Obszar nr 1	
Terytorium obszaru	Obszar 1 - Miejscowość Szczaniec - północna część miejscowości (ulice leżące po północnej stronie linii kolejowej BERLIN - WARSZAWA) 1-168, 189a i b.
Dominująca funkcja obszaru	Obszar pełni funkcję mieszkalną. Charakteryzuje się zabudową śródmiejską zawierającą funkcje mieszkaniowo – usługowe, edukacyjne, religijne. Przewaga zabudowy jednorodzinnej. Teren objęty ochroną konserwatorską.
Uzasadnienie wyboru obszaru do rewitalizacji	Wybór obszaru rewitalizacji wynika z występowania w jego granicach zjawisk kryzysowych. Sytuacja kryzysowa obszaru obrazowana jest stosunkowo wysoką wartością wskaźników odnoszących się do poziomu obciążenia demograficznego, poziomu ubóstwa, bezrobocia, przestępczości, aktywności gospodarczej, stanu infrastruktury technicznej, kwestii przestrzennych i środowiskowych. Wartość wymienionych wskaźników w wyznaczonym obszarze przewyższa w większości z nich stan odnotowywany na terenie całej gminy. Dodatkowo na opisywanym obszarze dochodzi do dużej koncentracji problemów społecznych, wynikających z dużego zagęszczenia zaludnienia. Dla rewitalizowanego obszaru sformułowano następujące wnioski: - w sferze społecznej • brak aktywności i integracji wśród lokalnej społeczności • duża bierność mieszkańców

- brak liderów lokalnych
- małe angażowanie się w działania w organizacjach
- brak miejsc spotkań – niedostosowana infrastruktura starego kina i ośrodka kultury – wymagany remont
- niedostatecznie zagospodarowana opieka zdrowotna – ograniczona dostępność do lekarza pierwszego kontaktu, frustracje mieszkańców związane z dojazdami do lekarza poza miejscowością
- bezrobocie – brak miejsc pracy na miejscu
- uzależnienie od pomocy społecznej i pogłębianie bierności zawodowej
- brak dostępu do internetu szerokopasmowego
- konieczność wzbogacenia oferty zajęć aktywizacyjnych dla dzieci, młodzieży i dorosłych
- odpływ młodych ludzi, opuszczanie miejscowości – obniżenie patriotyzmu lokalnego

- w sferze przestrzenno-funkcjonalnej

- brak wyeksponowania zabytków i konieczność ich promowania, pokazywania
- dewastacja, niszczenie zabytków i wysokie koszty inwestycji renowacyjnych
- niezagospodarowane zabytki, parki – potrzebne zgody konserwatora zabytków
- zły stan techniczny budynków w obszarze
- brak remontu starej sali kinowej
- zły stan pomieszczeń i niedostatek w wyposażeniu Ośrodka Kultury
- szkoła - słabe wyposażenie do prowadzenia zajęć
- brak koncepcji zagospodarowania przestrzeni publicznej
- brak mieszkań komunalnych i socjalnych
- niewystarczająca ilość ścieżek pieszych i rowerowych
- konieczność doposażenia miejsc rekreacyjnych dla mieszkańców
- brak pomysłów ze strony prywatnych właścicieli na stworzenie ciekawych ofert dla zewnętrznych inwestorów
- brak wystarczającego dostępu do usług medycznych – lekarza
- wiele barier architektonicznych dla osób niepełnosprawnych
- konieczność poprawy komunikacji publicznej
- wymagana poprawa infrastruktury drogowej
- pogłębiające się zanieczyszczenia środowiska- problem z tzw. dzikimi wysypiskami śmieci
- niewystarczająca opieka medyczna – częste korzystanie z opieki lekarzy poza Szczańcem np. w Świebodzinie

w sferze infrastrukturalno-gospodarczej

- zbyt małe wspieranie drobnej przedsiębiorczości
- remont remizy strażackiej
- dokończenie budowy sieci kanalizacyjno – wodociągowej
- brak sieci gazowej – brak planów dot. gazyfikacji
- mała promocja walorów turystycznych i zachęcających do inwestowania
- odpływ przedsiębiorców
- brak pozarolniczych miejsc pracy, brak możliwości znalezienia pracy w obszarze
- niski poziom postaw przedsiębiorczych mieszkańców
- brak wiedzy i informacji i możliwościach pozyskiwania środków na działalność gospodarczą
- ograniczony dostęp do Internetu

Wszyscy zgodnie uważają, że inwestycje w mieście i gminie są niezbędne, że działania rewitalizacyjne pozwolą im pochwalić się miejscem, w którym mieszkają.

Obecny stan przestrzeni sprzyja jedynie dalszej degradacji społecznej mieszkańców i zniechęca do samodzielnych prób pojedynczych osób zmiany tego stanu.

Obszar dotyka również wysoka wartość negatywnych wskaźników dla sfery technicznej. Dotyczy ona niskiej wartości zasobu mieszkaniowego (teren śródmieścia to obszar mocno zurbanizowany, w którym 99% budynków wybudowano przed rokiem '89.) oraz udziału budynków wymagających remontu i/lub termomodernizacji (85%). Skutkiem tych zaniedbań jest emisja szkodliwych substancji do atmosfery z uwagi na dużą ilość zużycia źródeł ciepła i w konsekwencji obniżający się poziom życia.

Źródło: opracowanie własne

W obszarze rewitalizowanym planowane są do realizacji działania infrastrukturalne służące kompleksowemu rozwiązaniu problemów tej części Gminy Szczaniec. Powstała infrastruktura będzie służyła przeprowadzeniu projektów „miękkich” mających na celu niwelowanie największych problemów społecznych obszarów związanych z aktywizacją społeczno-gospodarczą, podniesieniem jakości życia lokalnych społeczności oraz jakości i dostępności usług społecznych. Projekty „miękkie” będą skierowane do wszystkich osób najbardziej zagrożonych wykluczeniem społecznym z terenu obszaru.

Przewidziane do realizacji na obszarze rewitalizowanym działania obejmują zatem aspekt społeczny, a ponadto będą dotyczyć kwestii gospodarczych, przestrzenno-funkcjonalnych, technicznych i środowiskowych. Inwestycje prowadzone będą w całości na obszarze rewitalizowanym, a tym samym zdegradowanym, który charakteryzuje się skupieniem dużej liczby niekorzystnych zjawisk świadczących o sytuacji kryzysowej na wyznaczonym obszarze.

6. Wizja stanu obszaru po przeprowadzeniu rewitalizacji (planowany efekt rewitalizacji)

W oparciu o zdiagnozowane problemy wg wskazanych metod delimitacji wyznaczono obszar zdegradowany, który w szczególności powinien być objęty działaniami rewitalizacyjnymi. Obszar ten wyznaczono w oparciu o zdiagnozowane problemy natury społecznej, infrastrukturalno-gospodarczej, przestrzenno-funkcjonalnej i środowiskowej – w jego skład jak wyżej wskazano wchodzi następujący obszar zdegradowany:

- obszar funkcjonalny nr 1 Miejscowość Szczaniec - północna część miejscowości (ulice leżące po północnej stronie linii kolejowej BERLIN - WARSZAWA) 1-168, 189a i b;
- obszar funkcjonalny nr 9: Miejscowość Smardzewo.

Wizja stanu obszaru:

Gmina Szczaniec

Jest przyjaznym miejscem do pracy i życia. Niekorzystne wskaźniki dla zdiagnozowanych obszarów zdegradowanych uległy poprawie, Północna część Szczanica oraz Smardzewo ze swoimi silnymi i zintegrowanymi społecznościami lokalnymi stanowią mocny punkt Gminy w zakresie rozwoju gospodarczego i społecznego. Przy czym zdiagnozowane sytuacje kryzysowe, dzięki umiejętnie realizowanym programom i działaniom społecznymi nie przeszły na obszary sąsiednie. Tereny po PGR są zagospodarowane – realizuje się tutaj aktywność gospodarcza mieszkańców, dzięki temu poprawił się lokalny rynek pracy.

W obszarach zdegradowanych opanowano sytuacje kryzysowe w każdej ze zdiagnozowanych sfer problemowych. Przyjazne środowisko pracy i życia sprzyja rozwojowi poszczególnych jednostek oraz całej społeczności, pozwala na stabilny rozwój lokalnego rynku pracy.

Gmina Szczaniec umiejętnie zarządza problemami społecznymi, w czym łączy dbałość o gminę i mieszkańców. Północna część miejscowości z odnowioną zabudową oraz układem ruralistycznym miejscowości, zmodernizowaną przestrzenią publiczną, w tym z pięknym parkiem wpisany do rejestru zabytków jest miejscem gdzie mieszkańcy, jak również osoby przyjezdne chętnie spędzają czas. Przebudowany Dom Kultury, nowoczesna biblioteka i sala kinowa, gdzie realizowane są również działania społeczne, zaspokajają kulturalne potrzeby mieszkańców, działania podejmowane przez dom kultury w kółkach zainteresowań, stały się ciekawą alternatywą dla młodych mieszkańców Gminy w zakresie spędzania wolnego czasu. Działalność społeczna realizowana przez stowarzyszenia i instytucje publiczne poprawiła znacznie aktywność społeczną. Mieszkańcy wiedzą jak się organizować i w jaki sposób przeciwdziałać niekorzystnym zjawiskom. Motywem przewodnim działań stało się sąsiedzkie wsparcie i pomoc mieszkańcom zagrożonym wykluczeniem, dzięki czemu poprawiły się niekorzystne wskaźniki społeczne i Gmina jest na prawidłowej drodze rozwoju społecznego i gospodarczego.

Lokalna społeczność ma możliwość realizacji własnych ambicji społecznych, publicznych i gospodarczych. Lokalne organizacje społeczne, nauczyły się wspierać członków swojej społeczności, dotkniętych sytuacją kryzysową, co wpłynęło na szybszą i bardziej adekwatną pomoc w procesie aktywizacji i reintegracji dla osób zagrożonych wykluczeniem. Społeczność lokalna o zadowalającym poziomie poczucia tożsamości lokalnej i w zadowalającej kondycji psycho-społecznej, tworzy trwałą strukturę, opartą na przywiązaniu do lokalnych tradycji i dobrosąsiedzkich stosunkach. Społeczność angażuje się w lokalne inicjatywy rozwojowe i aktywizacyjne, stwarzając sobie warunki do dalszego rozwoju społeczno-gospodarczego. Gmina planuje dalsze działania rozwojowe, przy aktywnym uczestnictwie społeczności lokalnych.

Rozwija się konkurencyjna gospodarka lokalna oparta na sektorze małych i średnich przedsiębiorstw usługowych i produkcyjnych. Dzięki uporządkowanej przestrzeni udało się zwiększyć zainteresowanie lokalizacją i przy okazji również firmami tutaj zlokalizowanymi, co pozwala na trwały rozwój gospodarczy oparty na lokalnych zasobach ludzkich.

Sprawne i efektywne zarządzanie publiczne, aktywna współpraca samorządu z sektorem pozarządowym, biznesowym i publicznym zapewniają wysoką jakość i dostępność usług.

7. Cele rewitalizacji oraz odpowiadające zidentyfikowanym potrzebom rewitalizacyjnym kierunki działań mających na celu eliminację lub ograniczenie negatywnych zjawisk.

Program Rewitalizacji zbudowany został w oparciu o hierarchiczną strukturę celów, w tym celu strategicznego, celów głównych, podlegających im celów szczegółowych oraz kierunków działań rewitalizacyjnych. Cel strategiczny oraz cele główne nawiązują bezpośrednio do wizji

obszaru rewitalizacji, stanowiąc jej rozwinięcie. Hierarchiczna struktura celów porządkuje sposób działań związanych z rewitalizacją, wskazując poszczególnych kierunkom działań ich nadrzędny cel.

Na podstawie przeprowadzonej w poprzednich rozdziałach diagnozie czynników i zjawisk kryzysowych w tym sformułowanych na jej podstawie drzewie problemów zdefiniowano pożądaną listę celów projektu, którą przedstawiono w formie rozbudowanego diagramu logicznych powiązań między nimi – „drzewo celów” – graf poniżej. Przedstawione poniżej drzewo celów obrazuje zależności między celem strategicznym, celami głównymi oraz szczegółowymi, a środkami do ich osiągnięcia.

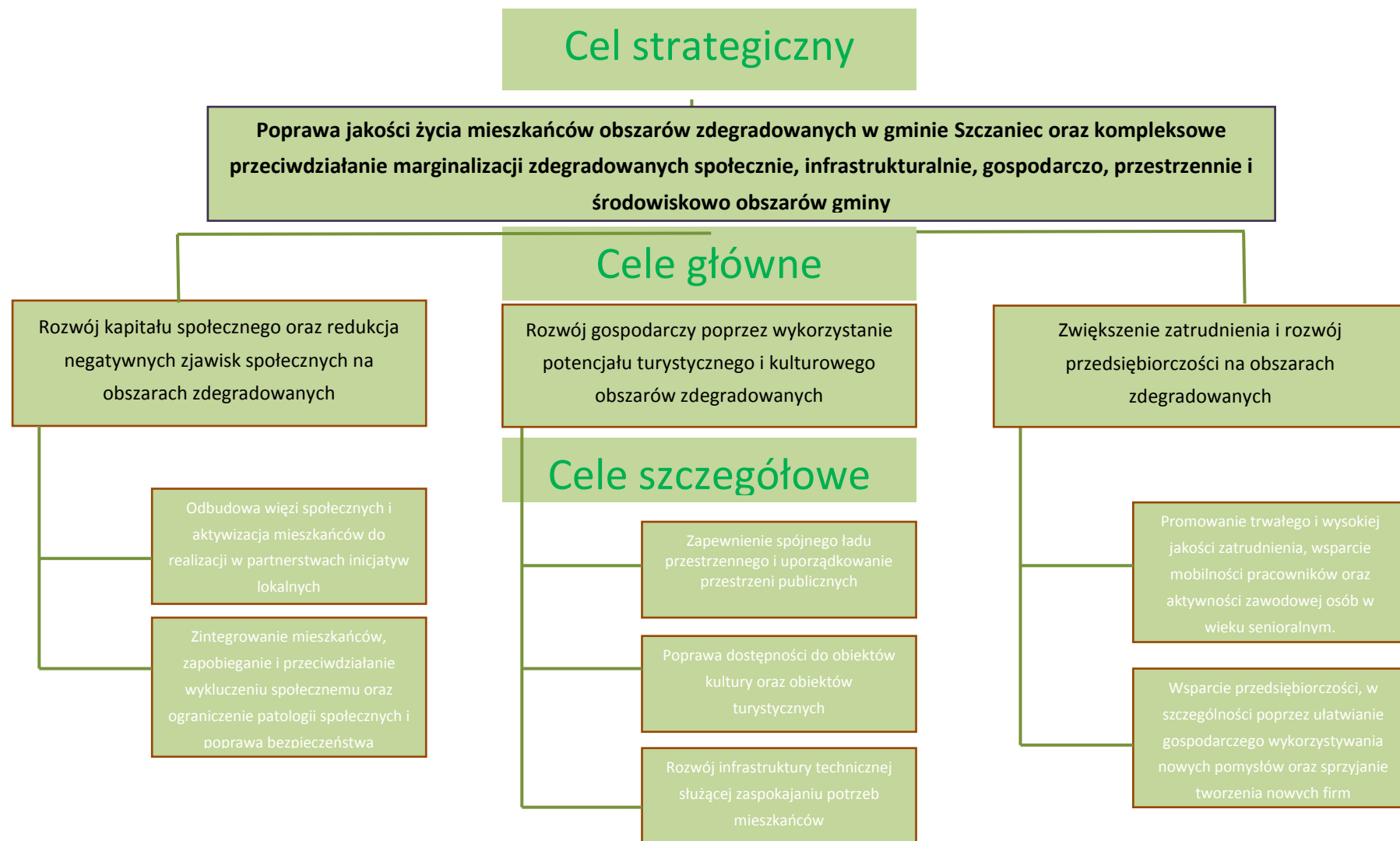
Strategicznym celem rewitalizacji gminy Szczaniec jest „Poprawa jakości życia mieszkańców obszarów zdegradowanych w gminie Szczaniec oraz kompleksowe przeciwdziałanie marginalizacji zdegradowanych społecznie, infrastrukturalnie, gospodarczo, przestrzennie i środowiskowo obszarów gminy”. Do celów głównych, ściśle powiązanych z celem strategicznym należą:

1. rozwój kapitału społecznego oraz redukcja negatywnych zjawisk społecznych na obszarach zdegradowanych,
2. rozwój gospodarczy poprzez wykorzystanie potencjału turystycznego i kulturowego obszarów zdegradowanych,
3. zwiększenie zatrudnienia i rozwój przedsiębiorczości na obszarach zdegradowanych.

Cele główne realizuje katalog celów szczegółowych zdefiniowanych jako:

1. Odbudowa więzi społecznych i aktywizacja mieszkańców do realizacji w partnerstwach inicjatyw lokalnych,
2. Zintegrowanie mieszkańców, zapobieganie i przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu oraz ograniczenie patologii społecznych i poprawa bezpieczeństwa,
3. Poprawa dostępności do obiektów kultury oraz obiektów turystycznych,
4. Zapewnienie spójnego ładu przestrzennego i uporządkowanie przestrzeni publicznych,
5. Rozwój infrastruktury technicznej służącej zaspokajaniu potrzeb mieszkańców,
6. Wsparcie przedsiębiorczości, w szczególności poprzez ułatwianie gospodarczego wykorzystywania nowych pomysłów oraz sprzyjanie tworzenia nowych firm,
7. Promowanie trwałego i wysokiej jakości zatrudnienia, wsparcie mobilności pracowników oraz aktywności zawodowej osób w wieku senioralnym.

Tabela 27 Cele programu rewitalizacji

Źródło: opracowanie własne

W poniższym opracowaniu szczegółowo w odniesieniu do zdefiniowanych celów szczegółowych programu, opisano konkretne problemy społeczności lokalnej, które zostaną rozwiązane w wyniku działań rewitalizacyjnych. Ponadto, pod każdym opisem jakościowym negatywnych zjawisk, wskazano kierunki działań odpowiadające zidentyfikowanym potrzebom rewitalizacyjnym.

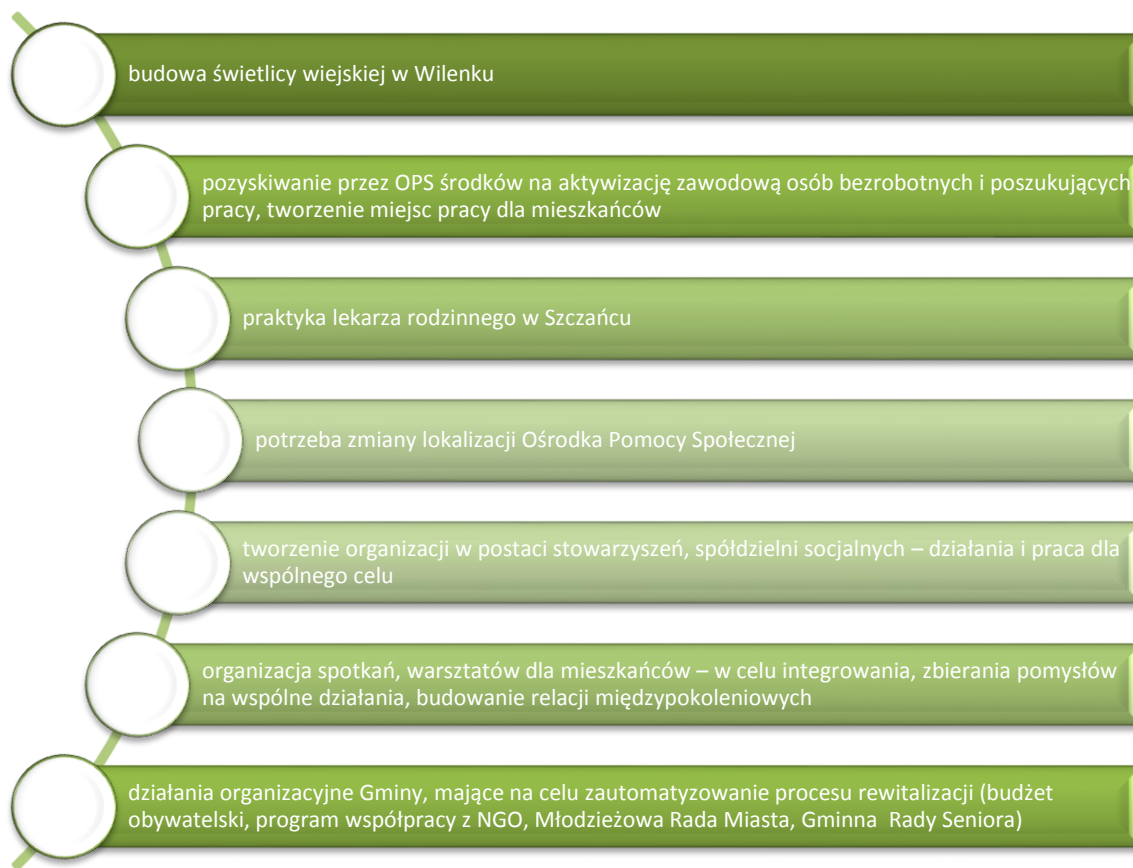
Cel szczegółowy nr 1 - Odbudowa więzi społecznych i aktywizacja mieszkańców do realizacji w partnerstwach inicjatyw lokalnych

oraz

**Cel szczegółowy nr 2 - Zintegrowanie mieszkańców, zapobieganie i przeciwdziałanie
wykluczeniu społecznemu oraz ograniczenie patologii społecznych**

Jak wykazała przeprowadzona diagnoza obszar nr 1 - Miejscowość Szczaniec - północna część miejscowości (ulice leżące po północnej stronie linii kolejowej BERLIN - WARSZAWA) numery 1-168, 189a i b - jest obszarem koncentracji negatywnych zjawisk społecznych towarzyszących bezrobociu i ubóstwu, takich jak przestępczość, przemoc w rodzinie, bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych, uzależnienia czy niski poziom aktywności społecznej. Potęgując te zjawiska problemami osób niepełnosprawnych i starszych mamy pełny obraz kryzysu społecznego tej części miejscowości. Szczególną grupę stanowią dzieci i młodzież, które w wyniku degradacji rodziny, najbardziej narażone są różnego rodzaju patologiami. W związku z powyższym istnieje silna potrzeba aktywizacji społecznej grup dotkniętych różnego rodzaju problemami społecznymi poprzez podjęcie zróżnicowanych przedsięwzięć w zakresie aktywnej integracji społecznej, które umożliwią zmianę dotychczasowego sposobu życia poszczególnym osobom i całym społecznościom. Szczególnie istotne jest wpieranie rodzin, aby zapobiec takim zjawiskom jak przemoc czy dziedziczenie biedy. Wszystkie działania powinny opierać się na szeroko rozumianej pracy socjalnej polegającej na diagnozowaniu potrzeb, współpracy, udzielaniu zindywidualizowanej pomocy oraz ewaluacji skutków. Rozwój środowisk zagrożonych powinien się również odbywać poprzez stwarzanie warunków do ich uczestnictwa w różnorodnych formach aktywności społecznej.

KIERUNKI DZIAŁAŃ:

Cel szczegółowy nr 3 - Poprawa dostępności do obiektów kultury oraz obiektów turystycznych

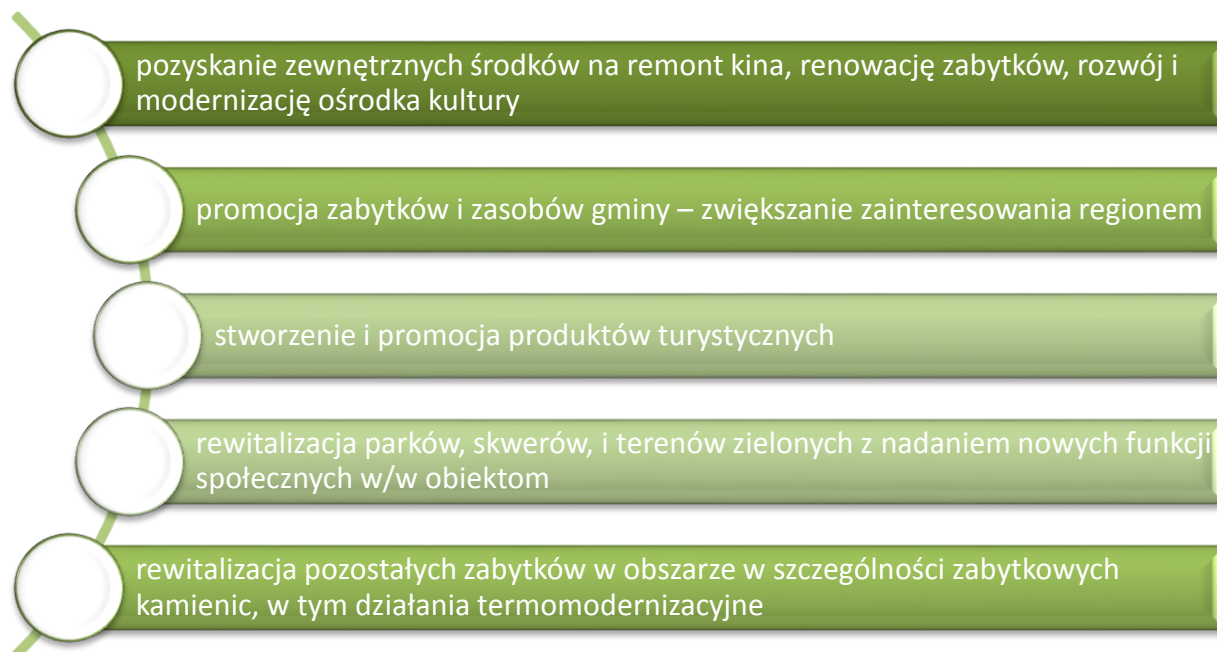
Zasoby turystyczne, kulturalne (liczne zabytki i atrakcje turystyczne) i środowiskowe (dostępność lasów i jezior) gminy są kluczowymi zasobami determinującymi atrakcyjność Gminy Szczaniec. W zdegradowanym obszarze nr 1 – północna część miejscowości Szczaniec występuje kumulacja funkcji turystycznej i kulturalnej gminy. Znajduje się tu m.in. Szczaniecki Ośrodek Kultury – samorządowa instytucja kultury, budynek starego kina, Regionalna Sala Pamięci im. Rodu Szczanieckich przy Zespole Szkół oraz liczne majątki ziemskie, barokowy spichlerz w Szczañcu wzniesiony w XVIII stuleciu, ruiny Pałacu w Szczañcu z XVI w. oraz zabytkowy Kościół parafialny pw. św. Anny.

Turystyka, kultura i dziedzictwo kulturowe są ważnym elementem budowania wartości i tożsamości miejscowości Szczaniec i całej gminy oraz planowania społeczno-gospodarczego rozwoju. Przedsięwzięcia w sferze turystyki i kultury są istotnym spoiwem więzi społecznych i mogą być ważnym elementem rewitalizacji w zakresie włączenia społecznego, budowania tożsamości, zwiększania atrakcyjności obszaru itd.

Istotne jest kontynuowanie działań zmierzających do umiejętnego gospodarowania potencjałem i podejmowanie nowych inicjatyw w tym zakresie, aby skorzystała na tym lokalna społeczność. Planowane przedsięwzięcia zwiększą atrakcyjność turystyczną i gospodarczą

północnej części miejscowości Szczaniec mogą stać się impulsem do aktywizacji społeczno-zawodowej mieszkańców obszaru nr 1 oraz obszaru nr 9 (miejscowości Smardzewo) oraz powstawania nowych firm w branżach powiązanych z turystyką, kulturą, sportem i rekreacją.

KIERUNKI DZIAŁAŃ:

Cel szczegółowy nr 4 - Zapewnienie spójnego ładu przestrzennego i uporządkowanie przestrzeni publicznych

Od lat realizowana polityka wewnętrzna gminy wskazuje, iż obszar północnej części miejscowości Szczaniec (obszar nr 1) jest kluczowym elementem gminy wiejskiej, wpływającym na poczucie ładu przestrzennego i atrakcyjność gminy jako całości. Dlatego też działania Rady Gminy i Wójta powinny koncentrować się na zachowaniu funkcji turystyczno - kulturalnej w tej części miejscowości i ochronie spójności miejscowych społeczności lokalnych, a także lokalizowaniu tam projektów potęgujących integrację aktywność mieszkańców oraz wpływających pozytywnie na wizerunek gminy jako całości. Nacisk kłaść należy na kreowanie ogólnodostępnej przestrzeni publicznej, w tym wprowadzenie kultury i sztuki do przestrzeni.

Ze względu na relatywnie zwartą zabudowę, na obszarze nr 1 występuje mało terenów zielonych oraz innych przestrzeni, które mogłyby zostać wykorzystane na cele publiczne. Bardzo ważne jest zatem racjonalne wykorzystanie przestrzeni publicznej, służące wykreowaniu otwartych, estetycznych, bezpiecznych i wielofunkcyjnych terenów służących mieszkańcom i turystom. W kontekście ograniczonej dostępności wolnej przestrzeni bardzo ważną rolę będą odgrywały podwórka. Z jednej strony będą pełniły rolę przestrzeni publicznych, a z drugiej będą narzędziem aktywizacji i integracji społecznej mieszkańców miejscowości Szczaniec. Wszystkie

inwestycje powinny być ukierunkowane na aktywizację społeczno-zawodową mieszkańców i podniesienie jakości życia lokalnej społeczności.

KIERUNKI DZIAŁAŃ:

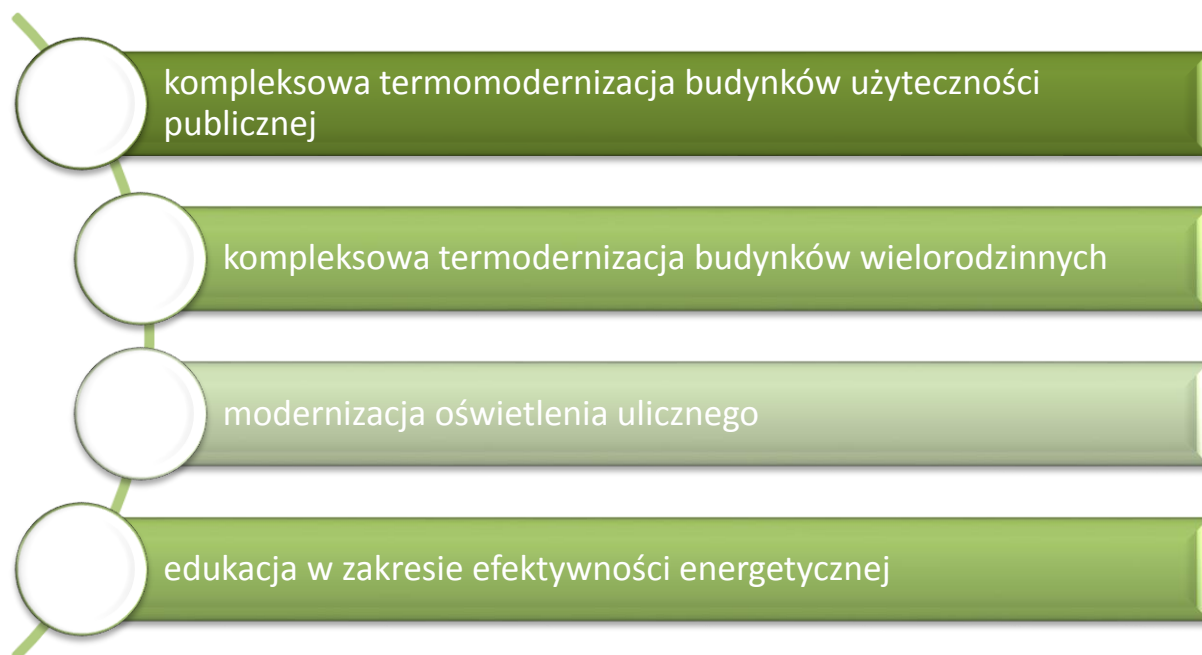
Cel szczegółowy nr 5 - Rozwój infrastruktury technicznej służącej zaspokajaniu potrzeb mieszkańców

Wśród istniejących budynków w Gminie Szczaniec dominują te wybudowane przed 1989 rokiem. Najwięcej takich budynków znajduje się w obszarze poza miejscowością Szczaniec (Obszary: 3,4,5,6,7,8, 9 i 10). Ich stan techniczny odbiega od obecnie obowiązujących norm i wymaga natychmiastowego działania. Wiele budynków potrzebuje przeprowadzenia kapitalnych remontów, przebudowy i modernizacji, w tym wymiany instalacji technicznych, remontu ścian zewnętrznych, naprawy dachu oraz podniesienia ogólnego standardu użytkowania i estetycznego wyglądu. Realizacja inwestycji poprawiających stan techniczny budynków przyczyni się do poprawy warunków życia mieszkańców obszarów zdegradowanych, co jest jednym z warunków przeprowadzenia skutecznych działań aktywizacyjnych i integracyjnych wśród lokalnej społeczności.

Duże są zwłaszcza potrzeby termomodernizacyjne. Niedostateczna izolacja prowadzi do dużych strat ciepła. Inwestycje w termomodernizację spowodują ograniczenie kosztów ogrzewania, zmniejszenie zapotrzebowania i zużycia energii cieplnej, poprawę estetyki budynków. Szczególne znaczenie w procesie zwiększania efektywności energetycznej przypisuje się władzom samorządowym. Pełnienie wzorcowej roli w oszczędnym gospodarowaniu energią jest jednym z dziesięciu kluczowych działań państwa na rzecz poprawy efektywności energetycznej. Budynki wchodzące w skład majątku posiadanego przez samorządy lokalne powinny być priorytetowym

obszarem działań zarówno ze względu na możliwość bezpośredniego osiągnięcia konkretnych rezultatów, jak i efektu promocyjno-edukacyjnego. Działania na rzecz ochrony i właściwego utrzymania tych obiektów muszą być podejmowane w celu powstrzymania ich dalszej degradacji. Poza termomodernizacją, wprowadzane będą inne rozwiązania służące ograniczaniu zużycia energii. Będą się koncentrowały na skutecznym zarządzaniu energią, modernizacji oświetlenia ulicznego oraz szerokiej edukacji i promocji dot. racjonalnego wykorzystania energii.

KIERUNKI DZIAŁAŃ:

Cel szczegółowy nr 6 - Wsparcie przedsiębiorczości, w szczególności poprzez ułatwianie gospodarczego wykorzystywania nowych pomysłów oraz sprzyjanie tworzenia nowych firm oraz

Cel szczegółowy nr 7 - Promowanie trwałego i wysokiej jakości zatrudnienia, wsparcie mobilności pracowników oraz aktywności zawodowej osób w wieku senioralnym

Gmina Szczaniec jako priorytet od lat stawia sobie za cel zrównoważony, nowoczesny i ekologiczny rozwój gospodarki, który zapewni wzrost zatrudnienia w gminie i powiecie. W tym kontekście istotne jest włączenie do rynku pracy większej liczby osób oraz utrzymanie ich przy aktywności zawodowej. Obszar zdegradowany północna część miejscowości Szczaniec (obszar nr 1) oraz miejscowość Smardzewo (obszar nr 9) cechuje wysoki odsetek osób długotrwale bezrobotnych oraz bezrobotnych oraz niski poziom aktywności gospodarczej mieszkańców (niewielka liczba funkcjonujących działalności gospodarczych oraz dostępnych miejsc pracy w obszarze). Konieczne są aktywne działania skierowane do osób bezrobotnych, długotrwale pozostających bez pracy w celu

poprawy możliwości znalezienia zatrudnienia, bazujące na rzeczywistym zapotrzebowaniu na określone kwalifikacje (w szczególności w „inteligentnych specjalizacjach województwa lubuskiego”).

Komplementarną metodą skutecznego przeciwdziałania bezrobociu w obszarze zdegradowanym, podnoszenia poziomu aktywności zawodowej społeczeństwa, a także stymulowania rozwoju ekonomicznego i społecznego, jest rozwój przedsiębiorczości. Jedną z form prowadzenia biznesu jest przedsiębiorczość społeczna, która może być idealnym rozwiązaniem problemu aktywizacji osób zagrożonych wykluczeniem i wykluczonych z rynku pracy.

KIERUNKI DZIAŁAŃ:

8. Lista planowanych, podstawowych projektów i przedsięwzięć rewitalizacyjnych

Obszar zdegradowany, jaki został wyłoniony w toku diagnozy, obejmującej całą Gminę poddany zostanie działaniom rewitalizacyjnym, które są odpowiedzią na zdiagnozowane problemy o charakterze społecznym, przestrzenno-funkcjonalnym, infrastrukturalno-gospodarczym i środowiskowym.

Obszar zdegradowany to część Gminy, która działaniom rewitalizacyjnym jest poddawana już od lat. Działania te odnosiły się przede wszystkim do działań miękkich, związanych z aktywizacją mieszkańców zagrożonych wkluczeniem, na obszarze Gminy, ale związane też były z działaniami

rozwojowymi w zakresie gospodarczym, jak również z działaniami poprawiającymi efektywność energetyczną (poprawiono efektywność energetyczną budynku Publicznej Szkoły Podstawowej w Smardzewie), edukacyjnej („Rozbudowa budynku szkolnego z przebudową infrastruktury technicznej w Zespole Szkół w Szcząńcu” oraz „Modernizacja Gminnego Przedszkola w Szcząńcu wraz z przebudową infrastruktury technicznej”) oraz rozwojem infrastruktury gospodarczej (zrealizowano kilka projektu infrastrukturalnych przez podmioty gospodarcze, dzięki czemu poprawie ulegał dostęp do usług turystycznych, jak również reklamowych. Poprawie też ulegał aspekt środowiskowy – w części uporządkowano gospodarkę wodno-ściekową (min. realizowano projekty w zakresie rozwoju sieci kanalizacyjnej i wodociągowej).

Działania te jednakże nie były zintegrowane wokół programu rewitalizacji. Związane były z realizacją strategii rozwoju gminy, mającej na celu ogólny rozwój Gminy, w tym również poprawę aspektów społecznych, infrastrukturalno-gospodarczych, przestrzenno-funkcjonalnych i środowiskowych. Przez cały też czas realizowana jest praca ze społecznością lokalną, co odbywa się za pośrednictwem Ośrodka Pomocy Społecznej.

Pomimo jednakże podejmowanych działań cały czas diagnozuje się obszar zdegradowany na terenie Gminy, znajdujących się w sytuacji kryzysowej. Dlatego też konieczne jest podejmowanie dalszych działań inwestycyjnych, poprawiających sytuację w zakresie przestrzenno-funkcjonalnym, infrastrukturalno-gospodarczym i środowiskowym, jak również kompleksowe inicjatywy rewitalizacyjne o charakterze miękkim, wpływającym na poprawę sytuacji kryzysowej w sferze społecznej.

W chwili obecnej rozpoczęto prace nad rewitalizacją, w ramach której działania będą zorganizowane wokół problemów i celów wskazanych w Programie Rewitalizacji. Gmina jest i władze gminy są zdeterminowane aby ten długofalowy proces zakończyć pełnym sukcesem. Bardzo istotnym elementem w zakresie planowanych do realizacji inicjatyw rewitalizacyjnych jest podejmowanie takich działań, aby lokalna społeczność stała się częścią tego procesu, nie tylko jako przedmiot tych działań, ale przede wszystkim jako podmiot, współdecydujący o kształcie strategii wychodzenia z kryzysu. Temu też służą działania, które są podejmowane przez gminę, jak również te działania, które są planowane do realizacji w ramach niniejszego Programu Rewitalizacji.

Planowane zatem działania zostały wypracowane wspólnie w ramach realizowanych działań partycypacyjnych. Ustalono, że należy czym prędzej podjąć skonsolidowane działania w obszarze zdegradowanym. Istnieje pilna potrzeba nadania dynamiki rozwojowej temu obszarowi, co musi odbywać się na drodze kontynuacji procesów modernizacyjnych rozpoczętych w poprzednich okresach. Co związane jest z przywróceniem dawnych funkcji, jak również nadaniu nowych temu obszarowi, co bezpośrednio wiąże się z realizacją całej serii inicjatyw, oddziałujących zarówno na sferę urbanistyczną, jak również na tkankę społeczną. Planowane działania są komplementarne względem siebie i łącznie będą stanowić dla tego obszaru intensywne bodźce rozwojowe. Wskazane działania realizowane w sposób kompleksowy pozwolą na nadanie dynamiki rozwojowej temu obszarowi w kierunku wyjścia ze stanu kryzysowego dla poszczególnych obszarów problemowych.

Zatem przewidziane w ramach programu rewitalizacji działania obejmują aspekt społeczny (warunek konieczny) oraz przestrzenno-funkcjonalny, techniczny i gospodarczy (przedstawiony łącznie jako infrastrukturalno-gospodarczy oraz środowiskowy. Bowiemy w tych sferach zdiagnozowano sytuację problemową, której planowane działania mają przeciwdziałać. Oczekiwane efekty zaplanowanych projektów rewitalizacyjnych są wzajemnie powiązane i skutkują w związku z tym poprawą sytuacji kryzysowej obszaru zdegradowanego w każdej ze sfer.

Przewidziane działania mają zatem charakter kompleksowy, są skoncentrowane - działania rewitalizacyjne skupione są na obszarze zdegradowanym, dotkniętym największą koncentracją problemów i negatywnych zjawisk, który został wyznaczony w wyniku diagnozy (2 podobszary).

Poniżej przedstawiamy planowane przedsięwzięcia rewitalizacyjne podstawowe, bez których wizja rewitalizacji obszaru zdegradowanego nie ma szans na realizację.

Wykaz przedsięwzięć podstawowych:

1. Przygotowanie i wdrożenie programu Animacji Środowiskowej
2. Wdrożenia narzędzi ekonomii społecznej – Centrum Integracji Społecznej
3. Wdrożenia narzędzi ekonomii społecznej – spółdzielnia socjalna.
4. Poprawa stanu zabytkowej zabudowy oraz układu ruralistycznego miejscowości
5. Poprawa, jakości przestrzeni publicznej - przebudowa dróg oraz stworzenie atrakcyjnej przestrzeni publicznej w obszarze rewitalizowanym
6. Przebudowa i wyposażenie Szczanieckiego Ośrodka Kultury
7. Termomodernizacja budynku Szczanieckiego Ośrodka Kultury i Gminnej Biblioteki Publicznej w Szcząncu oraz budynku Ośrodka Pomocy Społecznej w Szcząncu

Szczegóły przedstawiamy poniżej w kartach poszczególnych przedsięwzięć.

Tabela 28 Przygotowanie i wdrożenie programu Animacji Środowiskowej

Karta przedsięwzięcia rewitalizacyjnego podstawowego nr 1	
Nazwa przedsięwzięcia	Przygotowanie i wdrożenie programu Animacji Środowiskowej
Charakter/rodzaj działania	Działanie organizacyjno-administracyjne / średnionakładowe
Obszar problemowy, na który oddziałuje przedsięwzięcie	Sfera społeczna Sfera Infrastrukturalno-gospodarcza
Podmioty odpowiedzialne za realizację	Organizacje Pozarządowe (podmiot wyłoniony w konkursie na realizację zadania – który otrzyma dofinansowanie), OPS, Szczaniecki Ośrodek Kultury, Gmina Szczaniec (partnerzy do realizacji projektu)
Pozostali interesariusze działań	Mieszkańcy obszaru zdegradowanego – w wyniku uruchomienia animacji środowiskowej osoby zagrożone wykluczeniem zyskują możliwość integracji i aktywizacji społecznej i gospodarczej, pozwoli to na odciążenie społeczności lokalnej od osób znajdujących się w sytuacji kryzysowej. Osoby te, dzięki działaniom animatora zwiększą swoją zdolność do integracji, uwierzą w siebie i poprawią swoje kompetencje interpersonalne Lokalni przedsiębiorcy – dzięki animacji środowiskowej i możliwości aktywizacji społecznej osób zagrożonych wykluczeniem, poprawi się jakość Kapitału Ludzkiego, poszukującego pracy.

	Animatory zmotywują mieszkańców, dotkniętych sytuacją kryzysową do pracy nad sobą, w związku z czym wzrosną kompetencje interpersonalne i zawodowe tych osób. Dzięki czemu będzie się również rozwijał lokalny rynek pracy. Lokalni przedsiębiorcy wiedząc, że osoby zagrożone wykluczeniem brały udział w działaniach animacyjnych, zwiększą swoje zaufanie do tych osób, co generalnie wpływa na poprawę lokalnego rynku pracy
Zakres realizowanego zadania	Działanie zakłada zaangażowanie w realizację organizacji pozarządowej, która zostanie wyłoniona w konkursie ofert, w ramach współpracy Gminy z organizacjami pozarządowymi. Zadanie zakłada uruchomienie konkursu w ramach dotacji z Gminy na działania w Obszarze Pomocy Społecznej – wsparcie dla osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, na działania animacyjne, w tym animację dzieci i młodzieży (w okresie wakacyjnym szczególnie). W tym celu Gmina uwzględni taki konkurs w Programie Współpracy z NGO (co będzie bezpośrednio odnosić się do działań rewitalizacyjnych na obszarze zdegradowanym), Program można utworzyć w perspektywie trzyletniej i na tyle czasu „kontraktować” w ramach dotacji te usługi. Celem wzmocnienia oddziaływania w ramach konkursu byłaby dodatkowa punktacja za działania dodatkowe – odnoszące się do aktywizacji i integracji społeczności lokalnej, niezwiązanych bezpośrednio z Programem Animacji Środowiskowej oraz za pozyskanie dodatkowych środków na ten cel ze źródeł zewnętrznych (np. w ramach mechanizmów norweskich lub Mechanizmu Szwajcarskiego, LGD, PO FIO itp., wówczas dotacja z Gminy, stanowiłaby tylko uzupełnienie finansowania działań). Działania będą wspierane przez Ośrodek Kultury, który wykorzysta uczestników animacji przy realizacji działań kulturalnych, w ramach działań upowszechnieniowych. Niniejsze zadanie jest niezbędne do realizacji celem właściwej i planowej organizacji działań rewitalizacyjnych, obejmuje teren, który jest bardzo istotny z punktu widzenia planów rewitalizacyjnych.
Miejsce przeprowadzenia projektu	Gmina Szczaniec, obszar rewitalizowany (Miejscowość Szczaniec - północna część miejscowości (ulice leżące po północnej stronie linii kolejowej BERLIN - WARSZAWA) 1-168, 189a i b;) – działania na rzecz mieszkańców całego obszaru zdegradowanego
Uzasadnienie realizacji (w odniesieniu do przewidywanego oddziaływania na poszczególne obszary)	Działanie rozwiązuje następujące problemy: - sfera społeczna – projekt wpływa pozytywnie na rozwiązywanie problemów społecznych, dzięki jego realizacji mieszkańcy zagrożeni wykluczeniem będą mieli okazję się zaktywizować i zintegrować ze społecznością lokalną, działanie wspomaga również te osoby w ich reintegracji zawodowej, dzięki poprawie kondycji psychofizycznej oraz kompetencji interpersonalnych; zadanie poprzez oddziaływanie na dzieci i młodzież pozwoli również na zagospodarowanie aktywności młodych mieszkańców na rzecz społeczności lokalnej poprawiając ich poziom integracji i kompetencji interpersonalnych oraz kanalizując energię na rzecz działalności społecznie użytecznej. Dzięki projektowi zatem w istotny sposób przeciwdziała się zdiagnozowanym problemom społecznym. - sfera infrastrukturalno-gospodarcza – projekt zapewnia wykorzystanie na cele społeczne istniejącej infrastruktury technicznej. Działanie zwiększa dostęp mieszkańców obszaru zdegradowanego do usług o charakterze społecznym i edukacyjnym. Działanie przyczyni się zatem do rozwoju istniejącej infrastruktury społecznej w sensie instytucjonalnym, zapewniając dostęp do animatora środowiskowego.
Prognostowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny i pomiaru	Wskaźniki: Produkty Ocena osiągnięcia produktów będzie miała miejsce na podstawie monitoringu: po zakończeniu realizacji każdej z inwestycji, przez członków Biura Rewitalizacji na podstawie wskazanych przy każdym ze wskaźników źródeł informacji/weryfikacji) - przygotowanie i wdrożenie Programu Animacji Środowiskowej – 1 szt. (źródło informacji: sprawozdanie z realizacji projektu, program i raport z jego wdrożenia)

	- utworzenie funkcji Animatora Środowiskowego i powierzenie zadania wykwalifikowanej osobie – 1 szt. (źródło informacji: raport organizacji pozarządowej o wdrożeniu programu, wizja lokalna pracowników Biura Rewitalizacji) Rezultaty: Ocena osiągnięcia rezultatów będzie miała miejsce na podstawie monitoringu przez członków Biura Rewitalizacji na podstawie wskazanych przy każdym ze wskaźników źródeł informacji/weryfikacji. Najpierw na etapie realizacji zostanie wykonany pomiar ex-ante (przed rozpoczęciem inwestycji), a następnie odbędzie się pomiar ex – post po zakończeniu inwestycji, który będzie powtarzany co 12 miesięcy od czasu dokonania pierwszego pomiaru ex-post, przez cały okres trwałości. Z każdego badania monitoringowego powstanie stosowny raport. - liczba działań/inicjatyw podejmowanych w ramach animacji środowiskowej – co najmniej 6 szt./ rok (źródło informacji: sprawozdania NGO z realizacji działalności podmiotu; dokumentacja fotograficzna, raport z wizji lokalnej Biura Rewitalizacji, roczny raport z realizacji współpracy JST z NGO) - uczestnicy działań animacyjnych – min. 30 os. (źródło informacji: sprawozdanie z działań NGO/Animatora środowiskowego, dokumentacja fotograficzna, listy uczestników, roczny raport ze współpracy JST z NGO) - liczba osób, które dzięki działaniom poprawiły kompetencje interpersonalne, kondycję psycho-fizyczną, w wyniku czego zwiększyły swoje szanse na rynku pracy: min. 15 os. (źródło informacji: raport z realizacji działań NGO/Animatora środowiskowego, w tym wyniki ankietyzacji uczestników działań – testy kompetencji i ankiety ex Ante i ex Post, raport z przeprowadzonego badania)
Okres realizacji	2018-2023
Szacunkowa wartość projektu	40 000 zł
Przewidywane źródła finansowania	25 000,00 zł – środki ze źródeł zewnętrznych (PROW w ramach LGD – środki UE lub PO FIO lub Mechanizm Norweski lub Mechanizm Szwajcarski) 15 000,00 zł – Budżet Gminy

Źródło: Opracowanie własne

Tabela 29 Wdrożenia narzędzi ekonomii społecznej – Centrum Integracji Społecznej

Karta przedsięwzięcia rewitalizacyjnego podstawowego nr 2	
Nazwa przedsięwzięcia	Wdrożenia narzędzi ekonomii społecznej – Centrum Integracji Społecznej
Charakter/rodzaj działania	Działanie organizacyjno-administracyjne / średnionakładowe
Obszar problemowy, na który oddziałuje przedsięwzięcie	Sfera społeczna Sfera infrastrukturalno-gospodarcza
Podmioty odpowiedzialne za realizację	OWES, Organizacje Pozarządowe (podmiot wyłoniony w konkursie na realizację zadania – który otrzyma dofinansowanie), OPS, Gmina Szczaniec (partnerzy do realizacji projektu)
Pozostali interesariusze działań	Mieszkańcy obszaru zdegradowanego – w wyniku uruchomienia CIS osoby zagrożone wykluczeniem zyskują możliwość reintegracji zawodowej, pozwoli to na odciążenie społeczności lokalnej, od osób znajdujących się w sytuacji kryzysowej, w sensie przywrócenia tych osób do „normalnego” funkcjonowania w społeczeństwie. Uczestnictwo w CIS pozwoli na pełne uczestnictwo w społeczności lokalnej i wzrost kompetencji interpersonalnych i zawodowych. Mieszkańcy zagrożeni wykluczeniem zyskują bardzo ciekawy i efektywny impuls do walki ze swoją własną sytuacją kryzysową. Lokalni przedsiębiorcy – dzięki CIS i możliwości reintegracji zawodowej osób zagrożonych wykluczeniem, będzie się również rozwijał lokalny rynek pracy, przez co zwiększy się liczba wykwalifikowanych pracowników na rynku, a lokalni przedsiębiorcy zyskają do nich dostęp. CIS pozwoli na pełną reintegrację zawodową osób zagrożonych wykluczeniem, co wpłynie na poprawę rynku pracy i zwiększenie podaży wartościowych pracowników.

Zakres realizowanego zadania	W ramach zadania zakłada się wykorzystanie narzędzi Ekonomii Społecznej na cele rozwoju społecznego osób zagrożonych wykluczeniem społecznym. Do działania zamierza się wykorzystać wsparcie organizacyjne Ośrodka Wsparcia Ekonomii Społecznej, który posiada środki na wsparcie poszczególnych podmiotów w tym zakresie. Celem CIS będzie realizacja reintegracji zawodowej i społecznej poprzez kształcenie umiejętności w zakresie pełnienia ról społecznych i kompetencji zawodowych oraz innych umiejętności, umożliwiających organizację życia prywatnego i zawodowego. CIS będzie realizował pełen zakres programu zatrudnienia socjalnego kierowanego do osób wykluczonych lub zagrożonych wykluczeniem społecznym. Niniejsze zadanie jest niezbędne do realizacji celem właściwej i planowej organizacji działań rewitalizacyjnych, obejmuje teren, który jest bardzo istotny z punktu widzenia planów rewitalizacyjnych.
Miejsce przeprowadzenia projektu	Gmina Szczaniec, obszar rewitalizowany (Miejscowość Szczaniec - północna część miejscowości (ulice leżące po północnej stronie linii kolejowej BERLIN - WARSZAWA) 1-168, 189a i b;) – działania na rzecz mieszkańców całego obszaru zdegradowanego
Uzasadnienie realizacji (w odniesieniu do przewidywanego oddziaływania na poszczególne obszary)	Inwestycja rozwiązuje następujące problemy: - sfera społeczna – projekt wpływa pozytywnie na rozwiązywanie problemów społecznych, dzięki jego realizacji mieszkańcy zagrożeni wykluczeniem mają okazję wrócić na rynek pracy poprzez działania związane z reintegracją zawodową, co pozwala zwiększyć kompetencje zawodowe i kluczowe. Dzięki projektowi zatem w istotny sposób przeciwdziała się zdiagnozowanym problemom społecznym. - sfera infrastrukturalno-gospodarcza – projekt zapewnia osobom zagrożonym wykluczeniem reintegrację zawodową, dzięki czemu zwiększa się podaż wykwalifikowanych pracowników, ale również zwiększają się kompetencje osób biorących udział w projekcie do podjęcia działalności gospodarczej we własnym zakresie.
Prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny i pomiaru	Wskaźniki: Produkty Ocena osiągnięcia produktów będzie miała miejsce na podstawie monitoringu: po zakończeniu realizacji każdej z inwestycji, przez członków Biura Rewitalizacji na podstawie wskazanych przy każdym ze wskaźników źródeł informacji/weryfikacji) - utworzenie i prowadzenie Centrum Integracji Społecznej – 1 szt. (źródło informacji: sprawozdanie z realizacji projektu, dokumenty rejestrowe podmiotu,) - realizacja warsztatów rozwijających umiejętności interpersonalne i zawodowe – 1 warsztaty rocznie (źródło informacji: raport organizacji pozarządowej o wdrożeniu programu, listy obecności/dokumentacja zdjęciowa) Rezultaty: Ocena osiągnięcia rezultatów będzie miała miejsce na podstawie monitoringu przez członków Biura Rewitalizacji na podstawie wskazanych przy każdym ze wskaźników źródeł informacji/weryfikacji. Najpierw na etapie realizacji zostanie wykonany pomiar ex-ante (przed rozpoczęciem inwestycji), a następnie odbędzie się pomiar ex – post po zakończeniu inwestycji, który będzie powtarzany co 12 miesięcy od czasu dokonania pierwszego pomiaru ex-post, przez cały okres trwania. Z każdego badania monitoringowego powstanie stosowny raport. - liczba członków CIS – 15 os. łącznie w 3 latach funkcjonowania (źródło informacji: sprawozdania CIS i NGO z realizacji działalności podmiotu, roczny raport ze współpracy JST z NGO) - wzrost kompetencji zawodowych i interpersonalnych u 10 osób (źródło informacji: ankietyzacja uczestników – testy kompetencji i ankiet ex Ante i ex Post, raport z przeprowadzonego badania)
Okres realizacji	2018-2020
Szacunkowa wartość projektu	300 000,00 zł

Przewidywane źródła finansowania	285 000,00 zł – środki w ramach RPO – Lubuskie 2020 (EFS) 15 000,00 zł – środki własne NGO/Gminy Szczaniec (wkład rzeczowy)
----------------------------------	--

Źródło: Opracowanie własne

Tabela 30 Wdrożenia narzędzi ekonomii społecznej – spółdzielnia socjalna

Karta przedsięwzięcia rewitalizacyjnego podstawowego nr 3	
Nazwa przedsięwzięcia	Wdrożenia narzędzi ekonomii społecznej – spółdzielnia socjalna
Charakter/rodzaj działania	Działanie organizacyjno-administracyjne / średnionakładowe
Obszar problemowy, na który oddziałuje przedsięwzięcie	Sfera społeczna Sfera Infrastrukturalno-gospodarcza
Podmioty odpowiedzialne za realizację	Organizacje Pozarządowe, Ośrodek Wsparcia Ekonomii Społecznej, OPS, Gmina Szczaniec
Pozostali interesariusze działań	Mieszkańcy obszaru zdegradowanego – w wyniku wdrożenia narzędzi ekonomii społecznej osoby zagrożone wykluczeniem zyskają możliwość przeszkolenia i rozpoczęcia działalności w ramach Spółdzielni Socjalnej (podmiot ekonomii społecznej). Uczestnictwo w Spółdzielni Socjalnej pozwoli na pełne uczestnictwo w społeczności lokalnej i wzrost kompetencji interpersonalnych i zawodowych. Mieszkańcy zagrożeni wykluczeniem zyskają bardzo ciekawy i efektywny impuls do walki ze swoją własną sytuacją kryzysową. Lokalni przedsiębiorcy – Uruchomienie Spółdzielni Socjalnej wpłynie na zaistnienie nowego podmiotu na lokalnym rynku, przez co lokalni przedsiębiorcy mogą czuć dyskomfort, i odbierać Spółdzielnię jako konkurencję, zgodnie jednakże z analizami spółdzielnie realizują najczęściej usługi, jakich nie chcą się podjąć podmioty prywatne, w tym znaczeniu spółdzielnia uzupełni ofertę jaka funkcjonuje na rynku i wpłynie na to, że oferta usług na lokalnym rynku będzie bardziej kompletna. Spółdzielnia socjalna ponadto pozwoli na pełną reintegrację zawodową osób zagrożonych wykluczeniem, co wpłynie tak czy inaczej na poprawę rynku pracy i zwiększenie podaży wartościowych pracowników.
Zakres realizowanego zadania	W ramach przedmiotowego zadania zostanie wdrożone wsparcie z zakresu ekonomii społecznej, co związane będzie z pomocą przy utworzeniu przez chętne osoby zagrożone wykluczeniem spółdzielni socjalnej oraz wyszkolenie tych osób w zakresie prowadzenia działalności gospodarczej oraz poprawy ich kompetencji zawodowych oraz kompetencji kluczowych, w tym interpersonalnych. Celem funkcjonowania spółdzielni będzie reintegracja zawodowa osób zagrożonych wykluczeniem. Prowadzenie podmiotu ekonomii społecznej będzie odbywało się w oparciu o osobistą pracę osób zatrudnionych z katalogu z ustawy o spółdzielniach. Prowadzenie działalności gospodarczej i społecznej będzie miało miejsce na rzecz środowiska lokalnego. Prowadzenie działalności społecznie użytecznej będzie miało miejsce w sferze zadań publicznych, a szczególnie w zakresie prowadzenia działalności z obszaru zagospodarowania terenu, sprzątania budynków instytucji publicznych (np. szkoły, urzędy – przy organizowaniu przetargów możliwe jest zastosowanie klauzul społecznych), tworzenie i utrzymanie terenów zielonych w obszarze rewitalizacji w nawiązaniu do konieczności realizacji całej gamy zadań związanych z terenami zielonymi. Niniejsze zadanie jest niezbędne do realizacji, celem właściwej i planowej organizacji działań rewitalizacyjnych, obejmuje teren, który jest bardzo istotny z punktu widzenia planów rewitalizacyjnych.
Miejsce przeprowadzenia projektu	Gmina Szczaniec, obszar rewitalizowany (Miejscowość Szczaniec - północna część miejscowości (ulice leżące po północnej stronie linii kolejowej BERLIN - WARSZAWA) 1-168, 189a i b;) – działania na rzecz mieszkańców całego obszaru zdegradowanego
Uzasadnienie realizacji (w odniesieniu do przewidywanego oddziaływania na poszczególne obszary)	Inwestycja rozwiązuje następujące problemy: - sfera społeczna – projekt wpływa pozytywnie na rozwiązywanie problemów społecznych, dzięki jego realizacji osoby zagrożone wykluczeniem zostają najpierw przygotowane do prowadzenia działalności w ramach spółdzielni socjalnych, a następnie przyuczone prowadzą taką działalność. Dodatkowe ułatwienie w utrzymaniu się na rynku stanowi możliwość wykorzystywania przez podmioty publiczne klauzul społecznych w organizowanych postępowaniach na realizację zadań publicznych.

	Dzięki projektowi zatem w istotny sposób przeciwdziała się zdiagnozowanym problemom społecznym. - sfera infrastrukturalno-gospodarcza – projekt zapewnia osobom zagrożonym wykluczeniem rozpoczęcie działalności gospodarczej. Spółdzielnia socjalna, jako narzędzie ekonomii społecznej jest de facto prowadzeniem działalności gospodarczej, zatem wraz z utworzeniem spółdzielni tworzy się nowe miejsca pracy oraz stwarza się możliwość w zakresie późniejszego zwiększenia dostępnych miejsc pracy w spółdzielni. Projekt poprawia zatem wskaźniki aktywności gospodarczej.
Prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny i pomiaru	Wskaźniki: Produkty Ocena osiągnięcia produktów będzie miała miejsce na podstawie monitoringu: po zakończeniu realizacji każdej z inwestycji, przez członków Biura Rewitalizacji na podstawie wskazanych przy każdym ze wskaźników źródeł informacji/weryfikacji) - utworzenie i prowadzenie Spółdzielni Socjalnej – 1 szt. (źródło informacji: sprawozdanie z realizacji projektu, dokumenty rejestrowe podmiotu, raport Biura Rewitalizacji) - realizacja szkoleń i warsztatów dla 5 członków spółdzielni socjalnej (źródło informacji: raport organizacji pozarządowej z realizacji projektu, listy obecności + dokumentacja zdjęciowa + programy zajęć) Rezultaty: Ocena osiągnięcia rezultatów będzie miała miejsce na podstawie monitoringu przez członków Biura Rewitalizacji na podstawie wskazanych przy każdym ze wskaźników źródeł informacji/weryfikacji. Najpierw na etapie realizacji zostanie wykonany pomiar ex-ante (przed rozpoczęciem inwestycji), a następnie odbędzie się pomiar ex-post po zakończeniu inwestycji, który będzie powtarzany co 12 miesięcy od czasu dokonania pierwszego pomiaru ex-post, przez cały okres trwałości. Z każdego badania monitoringowego powstanie stosowny raport. - liczba członków Spółdzielni socjalnej – 5 os., z tego 3 osoby z grupy osób zagrożonych wykluczeniem. (źródło informacji: sprawozdania z realizacji działalności podmiotu; dokumenty rejestracyjne, raport biura rewitalizacji) - wzrost kompetencji zawodowych i interpersonalnych u 5 osób (źródło informacji: ankietyzacja uczestników – testy kompetencji i ankieta przeprowadzone ex Ante i ex Post, raport z realizacji badania) - wzrost liczby miejsc pracy – 5 EPC (źródło informacji: raportu podmiotu, deklaracje ZUS/RMUA)
Okres realizacji	2018-2023
Szacunkowa wartość projektu	100 000,00 zł
Przewidywane źródła finansowania	95 000,00 zł – środki w ramach RPO – Lubuskie 2020 (EFS) 5 000,00 zł – środki własne NGO/Gminy Szczaniec (wkład rzeczowy)

Źródło: Opracowanie własne

Tabela 31 Poprawa stanu zabytkowej zabudowy oraz układu ruralistycznego miejscowości

Karta przedsięwzięcia rewitalizacyjnego podstawowego nr 4	
Nazwa przedsięwzięcia	Poprawa stanu zabytkowej zabudowy oraz układu ruralistycznego w północnej części miejscowości Szczaniec
Charakter/rodzaj działania	Inwestycja budowlana, zagospodarowanie terenu / wysokonakładowa
Obszar problemowy, na który oddziałuje przedsięwzięcie	Sfera społeczna Sfera przestrzenno-funkcjonalna Sfera infrastrukturalno-gospodarcza,
Podmioty odpowiedzialne za realizację	Gmina Szczaniec, inwestorzy prywatni

Pozostali interesariusze działań	Mieszkańcy obszaru zdegradowanego – w wyniku realizacji projektu zyskają atrakcyjną przestrzeń publiczną, w tym zostanie zagospodarowany zaniedbany teren, na cele społeczne i gospodarcze, co pozwoli na większą integrację i aktywizację lokalnej społeczności. Wspólnoty – zainteresowane realizacją projektu w zakresie uporządkowania zaniedbanego terenu w pobliżu lokalizacji miejsc zamieszkania. Przedsiębiorcy – usługodawcy i handlowcy mający siedzibę swojej działalności w sąsiedztwie planowanej inwestycji, są zainteresowani realizacją przedmiotowej inwestycji ze względu na uporządkowanie terenu bezpośrednio z nimi sąsiadującego, co wpłynie na atrakcyjność obszaru dla potencjalnych ich klientów. Lokalne NGOs i nieformalne grupy społeczne – są zainteresowane realizacją projektu, ze względu na fakt powstania w wyniku realizacji projektu atrakcyjnej przestrzeni publicznej, gdzie można realizować różne inicjatywy społeczne wzbogacające życie sąsiedzkie.
Zakres realizowanego zadania	Roboty budowlane przewidują renowację dachów, elewacji oraz przebudowę elementów wejść i partii podziemnych (głównie izolacja pionowa i pozioma) budynków przylegających do przebudowywanych ulic. Zagospodarowanie zrujnowanej zabudowy po byłym PGR z możliwością tworzenia bazy do prowadzenia działalności gospodarczej. Niniejszy projekt jest niezbędny do realizacji celem właściwej i planowej organizacji działań rewitalizacyjnych, obejmuje teren, który jest bardzo istotny z punktu widzenia planów rewitalizacyjnych.
Miejsce przeprowadzenia projektu Uzasadnienie realizacji (w odniesieniu do przewidywanego oddziaływania na poszczególne obszary)	Gmina Szczaniec, obszar rewitalizowany (Miejscowość Szczaniec - północna część miejscowości (ulice leżące po północnej stronie linii kolejowej BERLIN - WARSZAWA) 1-168, 189a i b;) Inwestycja rozwiązuje następujące problemy: - sfera społeczna – projekt wpływa pozytywnie na rozwiązywanie problemów w sferze społecznej, dzięki utworzeniu atrakcyjnej przestrzeni publicznej, miejsc spotkań dla lokalnej społeczności, zostanie uruchomiona funkcja integracyjna przestrzeni rewitalizowanej w wyniku przedmiotowego projektu. W związku z powyższym projekt przyczyni się do również do eliminacji problemów społecznych. - sfera przestrzenno-funkcjonalna – Inwestycja jest elementem porządkującym dotychczasowy chaos w zakresie zabudowy. W wyniku jego realizacji uporządkowana zostanie przestrzeń publiczna w obrębie obszaru rewitalizowanego, zostaną nadane nowe funkcje konkretnym przestrzeniom, będą to funkcje o charakterze gospodarczym, turystycznym, rekreacyjnym, kulturalnym i społecznym, w tym służące celom integracyjnym, będą to też części wspólne i miejsca spotkań w przestrzeni publicznej, ciągi komunikacyjne, co będzie sprzyjać integracji. - sfera infrastrukturalno-gospodarcza – dzięki zagospodarowaniu terenu, na którym zlokalizowana zostanie m.in. infrastruktura z przeznaczeniem na działalność gospodarczą m.in.: w tym teren po byłym PGR, ciągi komunikacyjne, zabytkowe ciągi i budynki – w tym zakresie zostanie poprawiona infrastruktura obszaru rewitalizowanego, oddziałująca na cały obszar zdegradowany. Ponadto zaznaczyć należy, że w wyniku realizacji projektu powstaną atrakcyjne obszary przestrzeni publicznej w obszarze rewitalizowanym. Rozbudowana zostanie też infrastruktura gospodarcza i społeczna – miejsca na prowadzenia działalności gospodarczej i społecznej, w tym miejsca spotkań i integracji Ponadto co należy podkreślić projekt wydobywa potencjał i nadaje charakter obszarowi rewitalizowanemu. Uporządkowanie przestrzeni i utworzenie miejsc spotkań pozwoli stworzyć przestrzeń przyjazną dla lokalnej społeczności, poprawiając procesy integracyjno-aktywizacyjne w środowisku, w którym ma miejsce szereg patologicznych zjawisk.
Prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny i pomiaru	Wskaźniki Produkty: Ocena osiągnięcia produktów będzie miała miejsce na podstawie monitoringu: po zakończeniu inwestycji, przez członków Biura Rewitalizacji na podstawie wskazanych źródeł informacji/weryfikacji)

	- liczba powstałych w ramach inwestycji miejsc spotkań lokalnej społeczności – 1 szt. (źródło informacji: dokumentacja budowlana powykonawcza, w tym protokół odbioru robót) - Liczba rozbudowanych/wybudowanych elementów infrastruktury gospodarczej i społecznej – 1 szt. (dotyczy zabudowań po byłym PGR; źródło informacji: dokumentacja budowlana powykonawcza, w tym protokół odbioru robót) - powstanie tablica informacyjna – promująca rewitalizację i aktywizująca przez to społeczność lokalną (źródło informacji: dokumentacja budowlana powykonawcza, w tym protokół odbioru robót) Rezultaty: Ocena osiągnięcia rezultatów będzie miała miejsce na podstawie monitoringu przez członków Biura Rewitalizacji na podstawie wskazanych źródeł informacji/weryfikacji. Najpierw na etapie realizacji zostanie wykonany pomiar ex-ante, a następnie odbędzie się pomiar ex – post po zakończeniu inwestycji, który będzie powtarzany co 12 miesięcy od czasu dokonania pierwszego pomiaru ex-post, przez cały okres trwałości projektu. Z każdego badania monitoringowego powstanie stosowny raport. - liczba utworzonych nowych działalności gospodarczej: co najmniej 2 szt. (źródło informacji: raport Biura Rewitalizacji z realizacji działań rewitalizacyjnych, dokumentacja fotograficzna) - realizacja projektu da dobry przykład w zakresie porządkowania przestrzeni, w wyniku czego w najbliższej okolicy zostanie zrealizowana przynajmniej 1 inwestycja w zakresie uporządkowania prywatnych posesji (np. podwórek)
Okres realizacji	2016-2023
Szacunkowa wartość projektu	2.500.000,00 zł
Przewidywane źródła finansowania	UE (RPO-Lubuskie 2020): 1 250 000,00 zł Prywatni inwestorzy: 1 250 000,00 zł

Źródło: Opracowanie własne

Tabela 32 Poprawa, jakości przestrzeni publicznej - przebudowa dróg oraz stworzenie atrakcyjnej przestrzeni publicznej w obszarze rewitalizowanym

Karta przedsięwzięcia rewitalizacyjnego podstawowego nr 5	
Nazwa przedsięwzięcia	Poprawa, jakości przestrzeni publicznej - przebudowa dróg oraz stworzenie atrakcyjnej przestrzeni publicznej w obszarze rewitalizowanym
Charakter/rodzaj działania	Inwestycja budowlana, zagospodarowanie terenu / wysokonakładowa
Obszar problemowy, na który oddziałuje przedsięwzięcie	Sfera społeczna Sfera przestrzenno-funkcjonalna Sfera infrastrukturalno-gospodarcza, Sfera środowiskowa
Podmioty odpowiedzialne za realizację	Gmina Szczaniec
Pozostali interesariusze działań	Mieszkańcy obszaru zdegradowanego – w wyniku realizacji projektu zyskają atrakcyjną przestrzeń publiczną, w tym interesującą infrastrukturę rekreacyjną, co pozwoli na większą integrację lokalnej społeczności. Przedsiębiorcy – usługodawcy i handlowcy mający siedzibę swojej działalności w sąsiedztwie planowanego działania, są zainteresowani realizacją przedmiotowej inwestycji ze względu na uporządkowanie terenu bezpośrednio z nimi sąsiadującego, co wpłynie na atrakcyjność obszaru dla potencjalnych ich klientów, zapewni też dobre i wygodne drogi dojazdu i parkowania. Lokalne NGOs i nieformalne grupy społeczne– są zainteresowane realizacją projektu, ze względu na fakt powstania w wyniku realizacji projektu atrakcyjnej przestrzeni publicznej, gdzie można realizować różne inicjatywy społeczne wzbogacające życie sąsiedzkie.
Zakres realizowanego zadania	W ramach przedsięwzięcia rewitalizacyjnego planuje się przebudowę dróg oraz stworzenie atrakcyjnej przestrzeni publicznej w obrębie pasów drogowych ulic placów i oczek wodnych położonych w bezpośrednim sąsiedztwie dróg i szlaków komunikacyjnych. Szczególnego zainteresowania wymaga park wpisany do rejestru zabytków z wieloma pomnikami przyrody, jednak porośnięty inwazyjnymi zadrzewieniami i zakrzaczeniami. Przystosowanie parku do użytkowania jako przestrzeń publiczna.

	Niniejszy projekt jest niezbędny do realizacji celem właściwej i planowej organizacji działań rewitalizacyjnych, obejmuje teren, który jest bardzo istotny z punktu widzenia planów rewitalizacyjnych.
Miejsce przeprowadzenia projektu Uzasadnienie realizacji (w odniesieniu do przewidywanego oddziaływania na poszczególne obszary)	Gmina Szczaniec, obszar rewitalizowany (Miejscowość Szczaniec - północna część miejscowości (ulice leżące po północnej stronie linii kolejowej BERLIN - WARSZAWA) 1-168, 189a i b;) Inwestycja rozwiązuje następujące problemy: - sfera społeczna – projekt wpływa pozytywnie na rozwiązywanie problemów w sferze społecznej, dzięki utworzenia atrakcyjnej przestrzeni publicznej, miejsc spotkań dla lokalnej społeczności, zostanie uruchomiona funkcja integracyjna przestrzeni rewitalizowanej w wyniku przedmiotowego projektu. W związku z powyższym projekt przyczyni się do również do eliminacji problemów społecznych. - sfera przestrzenno-funkcjonalna – Inwestycja jest elementem porządkującym dotychczasowy chaos w zakresie zabudowy. W wyniku jego realizacji uporządkowana zostanie przestrzeń publiczna w obrębie obszaru rewitalizowanego, zostaną nadane nowe funkcje konkretnym przestrzeniom, będą to funkcje o charakterze gospodarczym, turystycznym, rekreacyjnym, kulturalnym i społecznym, w tym służące celom integracyjnym, będą to też części wspólne i miejsca spotkań w przestrzeni publicznej, ciągi komunikacyjne, co będzie sprzyjać integracji. - sfera infrastrukturalno-gospodarcza – dzięki zagospodarowaniu terenu, na którym zlokalizowana zostanie m.in. infrastruktura rekreacyjno-kulturalna (oczka wodne, park), ciągi komunikacyjne z miejscami spotkań – w tym zakresie zostanie poprawiona infrastruktura obszaru rewitalizowanego, oddziałująca na cały obszar zdegradowany. Ponadto zaznaczyć należy, że w wyniku realizacji projektu powstaną atrakcyjne obszary przestrzeni publicznej w obszarze rewitalizowanym. Rozbudowana zostanie też infrastruktura społeczna – miejsca spotkań, zostanie przywrócona funkcja rekreacyjna parkowi, co przyczyni się znacznej poprawy lokalnej infrastruktury - sfera środowiskowa – dzięki realizacji projektu i uzupełnieniu brakującej infrastruktury w zakresie ciągów komunikacyjnych i oświetlenia na terenie planowanej inwestycji, w tym w parku) oraz wykonaniu koniecznych zabiegów pielęgnacyjnych, uzupełnieniu nasadzeń i uporządkowaniu aspektów środowiskowych parku miejskiego projekt ma pozytywny wpływ na rozwiązywanie problemów w sferze środowiskowej. Wpływa poprzez to na ochronę rzadkich gatunków, dbałość o bioróżnorodność lokalnych zasobów środowiskowych, a poprzez budowę ciągów komunikacyjnych zmniejsza antropopresję na wartościowy zasób naturalny lokalnych obszarów zielonych, poprawia również uregulowanie odprowadzania wód opadowych. Ponadto projekt zapewnia dostęp do obszarów zieleni, na których zostaną uruchomione nowe funkcje rekreacyjno-turystyczne (infrastruktura rekreacyjna), bez degradacji ich naturalnego bogactwa. Dzięki zwiększeniu nasadzeń oraz ochronie istniejących projekt będzie mieć pozytywny wpływ na jakość powietrza w najbliższej okolicy parku. Ponadto dbałość o tereny zielona zapewnia lepszą kompensację emisji CO₂ i szkodliwych substancji do atmosfery. Ponadto co należy podkreślić projekt wydobywa potencjał i nadaje charakter obszarowi rewitalizowanemu. Uporządkowanie przestrzeni i utworzenie miejsc spotkań pozwoli stworzyć przestrzeń przyjazną dla lokalnej społeczności, poprawiającą procesy integracyjno-aktywizacyjne w środowisku, w którym ma miejsce szereg patologicznych zjawisk.
Prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny i pomiaru	Wskaźniki Produkty: Ocena osiągnięcia produktów będzie miała miejsce na podstawie monitoringu: po zakończeniu inwestycji, przez członków Biura Rewitalizacji na podstawie wskazanych źródeł informacji/weryfikacji) - liczb powstałych w ramach inwestycji miejsc spotkań lokalnej społeczności – 2 szt. (źródło informacji: dokumentacja budowlana powykonawcza, w tym protokół odbioru robót) - łączna długość przebudowanych/wybudowanych ciągów komunikacyjnych – w ramach projektu zmodernizowane zostaną istniejące ciągi komunikacyjne oraz schody terenowe –

	minimum 250 m (źródło informacji: dokumentacja budowlana powykonawcza, w tym protokół odbioru robót) - Liczba zrewitalizowanych elementów infrastruktury społecznej i rekreacyjnej – 1 szt. (dotyczy parku; źródło informacji: dokumentacja budowlana powykonawcza, w tym protokół odbioru robót) - powstanie tablica informacyjna – promująca rewitalizację i aktywizującą przez to społeczność lokalną (źródło informacji: dokumentacja budowlana powykonawcza, w tym protokół odbioru robót) Rezultaty: Ocena osiągnięcia rezultatów będzie miała miejsce na podstawie monitoringu przez członków Biura Rewitalizacji na podstawie wskazanych źródeł informacji/weryfikacji. Najpierw na etapie realizacji zostanie wykonany pomiar ex-ante, a następnie odbędzie się pomiar ex – post po zakończeniu inwestycji, który będzie powtarzany co 12 miesięcy od czasu dokonania pierwszego pomiaru ex-post, przez cały okres trwania projektu. Z każdego badania monitoringowego powstanie stosowny raport. - w wyniku realizacji projektu w miejscu spotkań zostaną zrealizowane przynajmniej 6 inicjatyw lokalnej społeczności w zakresie działań aktywizacyjno-integracyjnych (źródło informacji: raport Biura Rewitalizacji z realizacji działań rewitalizacyjnych, dokumentacja fotograficzna) - realizacja projektu da dobry przykład w zakresie porządkowania przestrzeni, w wyniku czego w najbliższej okolicy zostanie zrealizowana przynajmniej 1 inwestycja w zakresie uporządkowania prywatnych posesji (np. podwórek)
Okres realizacji	2016-2023
Szacunkowa wartość projektu	3.500.000,00 zł
Przewidywane źródła finansowania	PROW: 1 332 600,00 zł Budżet RP (środki na modernizację dróg): 500 000,00 zł Środki PROW (w ramach LGD): 250 000,00 Gmina: 1 417 400,00 zł

Źródło: Opracowanie własne

Tabela 33 Przebudowa i wyposażenie Szczanieckiego Ośrodka Kultury

Karta przedsięwzięcia rewitalizacyjnego podstawowego nr 6	
Nazwa przedsięwzięcia	Przebudowa i wyposażenie Szczanieckiego Ośrodka Kultury
Charakter/rodzaj działania	Inwestycja budowlana / wysokonakładowa
Obszar problemowy, na który oddziałuje przedsięwzięcie	Sfera społeczna Sfera przestrzenno-funkcjonalna Sfera infrastrukturalno-gospodarcza
Podmioty odpowiedzialne za realizację	Gmina Szczaniec, Szczaniecki Ośrodek Kultury
Pozostali interesariusze działań i ich rola w działaniach	NGOs – zainteresowane współpracą w zakresie organizacji działalności kulturalno-edukacyjnej, związanej również z animacją działań kulturalnych. Inwestycja zwiększy możliwość realizacji takich działań. Ponadto poprawi też możliwość współpracy w tym zakresie z Ośrodkiem Kultury. Organizacje, współpracują z Ośrodkiem Kultury i Gminą Szczaniec mają też pośredni wpływ na realizację działania. Organizacje pozarządowe, w szczególności działające w obszarze Kultury są zainteresowane projektem, biorą udział w spotkaniach, pod kątem uzyskania wiedzy nt. możliwości późniejszego wykorzystania powstałych efektów w swojej działalności. Wykorzystanie efektów zadania NGOs będą mogły wpleść we własne działania, mające m.in. na celu aktywizację społeczną Przedsiębiorcy – w szczególności działający w obrębie usług turystycznych, są zainteresowani realizacją działania, ze względu na wzrost estetyki przestrzeni obszaru, jak również funkcjonalności budynku Ośrodka Kultury, który mogliby wykorzystać do własnych celów. Dzięki wzrostowi atrakcyjności Ośrodka wzrasta możliwość realizacji różnych działań kulturalnych, wzrasta też atrakcyjność lokalizacji, co łącznie może mieć wpływ na wzrost liczby przyjezdnych. Przedsiębiorcy biorą udział w spotkaniach, celem zyskania wiedzy i

	kompetencji w zakresie wykorzystania efektów we własnej działalności gospodarczej, np. do wykorzystania Ośrodka Kultury w działalności turystycznej Mieszkańcy obszaru zdegradowanego – w wyniku realizacji projektu zyskają atrakcyjną instytucję kultury, poprawi się Estetyka obszaru, poprawi się infrastruktura kulturalna, co zwiększy zainteresowanie mieszkańców własnym miejscem zamieszkania i wpłynie na wzrost poziomu integracji i poczucia lokalnej tożsamości. Jako wyborcy mieszkańcy mają pośredni wpływ na realizację działania – m.in. poprzez swoich przedstawicieli w Radzie Gminy. Mieszkańcy są żywotnie zainteresowani inwestycją, pozwoli ona stworzyć istotny element lokalnej tożsamości, co pozwoli zwiększyć poziom zadowolenia ze swojej małej ojczyzny.
Zakres realizowanego zadania	Działania uwzględniają m.in. stworzenie sali kinowej oraz wygospodarowanie miejsca na nowoczesną bibliotekę celem przygotowanie bazy lokalowej dla działań społecznych. Przebudowa domu kultury z wygospodarowaniem miejsca na nowoczesną bibliotekę, wykonanie głębokiej termomodernizacji obiektu. Przebudowa sali kinowej na potrzeby ośrodka kultury z możliwością korzystania przez sołectwo na potrzeby lokalnej społeczności. W ramach zadania planowana jest przebudowa pomieszczeń Szczanieckiego Ośrodka Kultury, adaptacja pomieszczeń pod nowe funkcje, renowacja i konserwacja. Planujemy wyposażenie pracowni, pomieszczeń w nowy sprzęt, który zwiększy nasze możliwości oraz wpłynie na poszerzenie oferty kulturalnej. Zauważamy także potrzebę szerszej promocji naszych działań w sieci dlatego potrzebujemy nowej strony internetowej z nowymi funkcjami. Zamierzamy pozyskać także sprzęt wystawienniczy do organizacji czasowych wystaw zarówno na wolnym powietrzu jak i w budynku. Zamierzamy w swoim działaniu odwołać się do historycznego rysu naszej miejscowości i tu planujemy postawienie ławeczki Emilii Szczanieckiej. W ramach wyposażenia, adaptacji pomieszczeń planujemy zakupy: pracownia plastyczno/informatyczna: meble, sztalugi malarskie(10 szt.), 5 komputerów z oprogramowaniem graficznym, google vive, system wystawienniczy wewnętrzny, powiększenie pracowni; pracownia muzyczna: meble, wygłuszenie pomieszczenia, keyboard, śpiewniki, nagłośnienie mobilne, stroje dla zespołu chóralnego; pracownia graficzna: meble, sita do sitodruku, rakle, piec do ceramiki, ploter do cięcia folii, zlewozmywak, karcher pracownia fotograficzna: wyposażenie studia fotograficznego- tło, lampy, blendy, softbox, parasol fotograficzny, aparat fotograficzny Canon 5D, obiektyw, oprogramowanie Dragonframe pracownia taneczna: meble, parkiet drewniany, głośnik bluetooth, stroje dla zespołów tanecznych; pomieszczenia biurowe: meble, kasa fiskalna, aparat telefoniczny, urządzenie wielofunkcyjne kolorowe laserowe A4, 3 komputery, aneks kuchenny: meble, lodówka, magazynek: meble-ragały toalety: glazura, sanitariaty, podłączenie ciepłej wody klatka schodowa i korytarze: glazura, poręcze, stolarka drzwiowa sala wielofunkcyjna ze sceną i garderobą: projektor kinowy, ekran, nagłośnienie, oświetlenie sceniczne, oświetlenie sali, kurtyna, remont sceny , parkiet drewniany, meble (stoły i siedziska) sali spotkań dla młodzieży: meble, stół do bilarda, dart, gry planszowe zaplacza kuchennego: meble ze stali nierdzewnej, lodówki, piekarniki gastronomiczne funkcjonalnego holu z toaletami, parkingu przy sali: zaprojektowanie i wykonanie rzeźby Emilii Szczanieckiej Niniejsze zadanie jest niezbędne do realizacji, celem właściwej i planowej organizacji działań rewitalizacyjnych, obejmuje teren, który jest bardzo istotny z punktu widzenia planów rewitalizacyjnych.
Miejsce przeprowadzenia projektu	Gmina Szczaniec, obszar rewitalizowany (Miejscowość Szczaniec - północna część miejscowości (ulice leżące po północnej stronie linii kolejowej BERLIN - WARSZAWA) 1-168, 189a i b;) – działania na rzecz mieszkańców całego obszaru zdegradowanego
Uzasadnienie realizacji (w odniesieniu do przewidywanego oddziaływania na poszczególne obszary)	Zadanie rozwiązuje następujące problemy: - sfera społeczna – projekt wpływa pozytywnie na rozwiązywanie problemów w sferze społecznej, dzięki rewitalizacji budynku Ośrodka Kultury, oraz poprawie infrastruktury kulturalnej zaistnieją elementy o silnym impulsie integracyjnym, wokół organizowanych w Ośrodku Kultury zdarzeń można budować poczucie lokalnej tożsamości, co może wpłynąć na poziom integracji oraz na wzrost aktywności społeczno-gospodarczej mieszkańców.

	W związku z powyższym projekt przyczyni się do zmniejszenia problemów społecznych. - sfera przestrzenno-funkcjonalna – Inwestycja dotyczy m.in. realizacji elementu uporządkowania zniszczonego i zaniedbanego krajobrazu w przestrzeni obszaru rewitalizowanego. W ramach inwestycji zostanie zrewitalizowany budynek Szczanieckiego Ośrodka Kultury. Inwestycja wpłynie na poprawę estetyki obszaru rewitalizacji, co wpłynie na cały obszar zdegradowany, pozwoli również uruchomić nowe funkcje kulturalne, związane ze zwiększeniem dostępności do usług upowszechnienia kultury świadczonych przez Ośrodek Kultury. Inwestycja zatem pozwoli na powstanie nowych i rozwinięcie istniejących funkcji gospodarczych, kulturalnych, rekreacyjnych, turystycznych, edukacyjnych i społecznych, związanych z przestrzenią gminy. - sfera infrastrukturalno-gospodarcza – dzięki realizacji inwestycji, zostanie zrewitalizowany lokalny Ośrodek Kultury, co wpłynie na uruchomienie nowych funkcji o charakterze kulturalnym – zostanie zwiększona świadczona do tej pory ilość usług w ramach działalności Ośrodka Kultury, co będzie miało wpływ również na zwiększenie potencjału rekreacyjno-turystycznego Gminy Szczaniec. Poprawie zatem ulegnie infrastruktura kulturalna oraz rekreacyjno-turystyczna, co związane jest z zakresem inwestycji i możliwości realizacji w powstałej infrastrukturze różnych zdarzeń edukacyjno-kulturalnych. Stąd inwestycja wpłynie na poprawę dostępności usług kulturalnych oraz zakresu dostępnej oferty rekreacyjno-turystycznej, co wpłynie również na zwiększenie liczby miejsc pracy w wyniku inwestycji na obszarze rewitalizacji.
Prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny i pomiaru	Wskaźniki: Produkty Ocena osiągnięcia produktów będzie miała miejsce na podstawie monitoringu: po zakończeniu realizacji każdej z inwestycji, przez członków Biura Rewitalizacji na podstawie wskazanych przy każdym ze wskaźników źródeł informacji/weryfikacji) - rewitalizacja budynku Ośrodka Kultury – 1 szt. (źródło informacji: dokumentacja budowlana powykonawcza, w tym końcowy protokół odbioru robót). - liczba powstałych pracowni – 5 szt. (źródło informacji: końcowy protokół odbioru robót i dostaw). - liczba sal wielofunkcyjnych z funkcją Sali kinowej – 1 szt. (źródło informacji: końcowy protokół odbioru robót i dostaw). Rezultaty: Ocena osiągnięcia rezultatów będzie miała miejsce na podstawie monitoringu przez członków Biura Rewitalizacji na podstawie wskazanych przy każdym ze wskaźników źródeł informacji/weryfikacji. Najpierw na etapie realizacji zostanie wykonany pomiar ex-ante (przed rozpoczęciem inwestycji), a następnie odbędzie się pomiar ex – post po zakończeniu inwestycji, który będzie powtarzany co 12 miesięcy od czasu dokonania pierwszego pomiaru ex-post, przez cały okres trwałości. Z każdego badania monitoringowego powstanie stosowny raport. - powstanie nowych miejsc pracy w obszarze zdegradowanym – 1 EPC (źródło informacji: sprawozdanie z realizacji projektu, deklaracje ZUS/RMUA) - realizacja nowych zdarzeń o charakterze edukacyjnym i/lub kulturalnym z wykorzystaniem powstałej infrastruktury – minimum 5 szt. (źródło informacji: raport z realizacji działań rewitalizacyjnych, dokumentacja fotograficzna)
Okres realizacji	2017-2018
Szacunkowa wartość projektu	1 500 000,00 zł
Przewidywane źródła finansowania	UE (RPO-Lubuskie 2020): 1 275 000,00 zł Gmina: 225 000,00 zł

Źródło: Opracowanie własne

Tabela 34 Termomodernizacja budynku Szczanieckiego Ośrodka Kultury i Gminnej Biblioteki Publicznej w Szcząncu oraz budynku Ośrodka Pomocy Społecznej w Szcząncu

Karta przedsięwzięcia podstawowego nr 7

Nazwa przedsięwzięcia Charakter/rodzaj działania Obszar problemowy, na który oddziałuje przedsięwzięcie Podmioty odpowiedzialne za realizację	Termomodernizacja budynku Szczanieckiego Ośrodka Kultury i Gminnej Biblioteki Publicznej w Szcząńcu oraz budynku Ośrodka Pomocy Społecznej w Szcząńcu Inwestycja budowlana/ wysokonakładowa Sfera społeczna Sfera przestrzenno-funkcjonalna Sfera środowiskowa Gmina Szczaniec, Szczaniecki Ośrodek Kultury
Pozostali interesariusze działań	Mieszkańcy obszaru zdegradowanego – w wyniku realizacji projektu mieszkańcy zyskają estetyczny budynek użyteczności publicznej (budynek Ośrodka Kultury) o dużym komforcie termicznym, efektywny energetycznie, co wpłynie na poprawę warunków realizacji działań integracyjno-aktywizacyjnych dla mieszkańców oraz poprawę jakości przestrzeni publicznej w obszarze rewitalizowanym, co będzie oddziaływać na cały obszar zdegradowany i wpłynie na poprawę ogólnych walorów estetycznych i przestrzenno-funkcjonalnych. Organizacje Pozarządowe – termomodernizacja budynku Szczanieckiego Ośrodka Kultury pozwoli na poprawę warunków lokalowych, budynku przeznaczonego do wykorzystania na działalność społeczną i kulturalną w tym realizowaną przez organizacje pozarządowe, NGOs są zatem zainteresowane realizacją inwestycji, pozwoli ona bowiem na zwiększenie jakości ich pracy. Ponadto inwestycja przyczyni się do poprawy atrakcyjności lokalizacji, da zatem również impuls rozwojowo-aktywizacyjny lokalnej społeczności, wspomagając działalność organizacji społecznych w tym zakresie. Lokalni przedsiębiorcy – termomodernizacja budynku Ośrodka Kultury wpłynie na wzrost atrakcyjność lokalizacji, co poprawi też ogólną estetykę, w jakiej funkcjonują sąsiadujące firmy, wpłynie również na wzrost liczby zdarzeń organizowanych w Instytucji Kultury, co może wpłynąć na wzrost liczby potencjalnych klientów lokalnych firm. Ponadto dzięki realizacji przedmiotowego działania przedsiębiorcy zyskają w pełni komfortową infrastrukturę do realizacji działań, służących własnemu rozwojowi firm.
Zakres realizowanego zadania	W wyniku realizacji projektu będzie miała miejsce inwestycja w tkankę urbanistyczną obszaru rewitalizacji, obejmująca termomodernizację budynku użyteczności publicznej, tj. Szczanieckiego Ośrodka Kultury. Przedmiotem projektu jest głęboka Termomodernizacja budynku Szczanieckiego Ośrodka Kultury i Gminnej Biblioteki Publicznej w Szcząńcu (dalej SZOK) oraz budynku Ośrodka Pomocy Społecznej w Szcząńcu (dalej: OPS), na co jest gotowa dokumentacja techniczna i zostały wydane pozwolenia na budowę, wyłonieni w przetargach wykonawcy na podstawie dokumentacji będą bezpośrednio realizować inwestycję. Realizacja inwestycji polega na modernizacji i dociepleniu przegród pionowych i poziomych (ścian i dachów w każdym z budynków), wymianie stolarki okiennej i drzwiowej w każdym z budynków, modernizacji źródeł ciepła (SZOK – zmiana nośnika z węgla na biomasę, wprowadzenie kotła grzewczego wspomaganego powietrzną pompą ciepła; OPS - zmiana nośnika z węgla na biomasę, wprowadzenie nowego kotła grzewczego o mocy max 19 kW; w obu budynkach kotły posiadają wydajny system spalania i efektywny system wychwytywania pyłów), modernizacji sieci wewnętrznej CO (w obu budynkach), modernizacji wentylacji i klimatyzacji w budynku SZOK. Ponadto w budynku SZOK zostanie zamontowany system monitorowania i zarządzania energią w oparciu o technologie informacyjno-komunikacyjne (TIK); OZE – kocioł na biomasę i powietrzna pompa ciepła w SZOK, kocioł na biomasę w OPS. W budynku SZOK ponadto będzie miała miejsce modernizacja oświetlenia wewnętrznego i wykonana zostanie wentylacja mechaniczna z odzyskiem ciepła (rekuperacja). Niniejsze zadanie wspomaga podejmowane działania rewitalizacyjne. Dotyczy bowiem inwestycji w zdegradowaną tkankę urbanistyczną, znajdującej się w zdiagnozowanym obszarze zdegradowanym, co pozwoli na zwiększenie aktywności społeczno-kulturalnej mieszkańców jak również zwiększy poziom ich poczucia tożsamości lokalnej. Niniejsze zadanie jest niezbędne do realizacji, celem właściwej i planowej organizacji działań rewitalizacyjnych, obejmuje teren, który jest bardzo istotny z punktu widzenia planów rewitalizacyjnych.

Miejsce przeprowadzenia projektu	Gmina Szczaniec, obszar rewitalizowany (Miejscowość Szczaniec - północna część miejscowości (ulice leżące po północnej stronie linii kolejowej BERLIN - WARSZAWA) 1-168, 189a i b;) – działania na rzecz mieszkańców całego obszaru zdegradowanego
Uzasadnienie realizacji (w odniesieniu do przewidywanego oddziaływania na poszczególne obszary)	Inwestycja rozwiązuje następujące problemy: - sfera środowiskowa – termomodernizacja budynku Szczanieckiego Ośrodka Kultury i Biblioteki wpływa na zmniejszenie zużycia energii finalnej, co wpływa na redukcję emisji CO₂, przyczyniając się do poprawy jakości środowiska, w tym powietrza. - sfera przestrzenno-funkcjonalna – Inwestycja jest elementem porządkującym zaniedbane i niedocięte budynki użyteczności publicznej, znajdujące się na obszarze rewitalizowanym. Projekt wpłynie na uporządkowanie przestrzeni zdegradowanej – poprawi się estetyka i zostaną przywrócone oraz nadane nowe funkcje zmodernizowanej infrastrukturze. Realizacja inwestycji w obrębie nieruchomości pozwoli na wprowadzenie ładu przestrzennego i poprawę atrakcyjności lokalizacji. - sfera społeczna – projekt wpływa pozytywnie na rozwiązywanie problemów w sferze społecznej, na całym obszarze zdegradowanym. Dzięki rewitalizacji tkanki urbanistycznej, tj. obu budynków zainicjowany zostaje impuls do działań integracyjno-aktywizacyjnych realizowanych przez mieszkańców obszaru zdegradowanego. Atrakcyjna i estetyczna infrastruktura wpływa również na wzrost poczucia odpowiedzialności za wspólne dobro, pozwoli też na organizację w komfortowych warunkach działań szkoleniowych i aktywizacyjnych na rzecz osób zagrożonych wykluczeniem. W związku z powyższym projekt przyczyni się również do eliminacji problemów społecznych.
Prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny i pomiaru	Wskaźniki Produkty: Ocena osiągnięcia produktów będzie miała miejsce na podstawie monitoringu: po zakończeniu inwestycji, przez członków Biura Rewitalizacji na podstawie wskazanych źródeł informacji/weryfikacji) - liczba termomodernizowanych budynków użyteczności publicznej – 1 szt. (źródło informacji: końcowy protokół odbioru robót budowlanych) Rezultaty: Ocena osiągnięcia rezultatów będzie miała miejsce na podstawie monitoringu przez członków Biura Rewitalizacji na podstawie wskazanych źródeł informacji/weryfikacji. Najpierw na etapie realizacji zostanie wykonany pomiar ex-ante, a następnie odbędzie się pomiar ex – post po zakończeniu inwestycji, który będzie powtarzany co 12 miesięcy od czasu dokonania pierwszego pomiaru ex-post, przez cały okres trwania projektu. Z każdego badania monitoringowego powstanie stosowny raport. - zmniejszenie emisji CO₂ co najmniej o 50% w stosunku do emisji sprzed inwestycji dla budynku objętego inwestycją (źródło informacji: audyt energetyczny budynku)
Okres realizacji	2016-2018
Szacunkowa wartość projektu	1 216 371,34 zł
Przewidywane źródła finansowania	UE (RPO-Lubuskie 2020): 971 337,80 zł Gmina: 245 033,54 zł

Źródło: Opracowanie własne

9. Charakterystyka (zbiorczy opis) pozostałych/uzupełniających rodzajów przedsięwzięć rewitalizacyjnych

Ponadto celem realizacji celów niniejszego Programu Rewitalizacji, w kontekście wymogu jego kompleksowości i komplementarności w ramach inwestycji rewitalizacyjnych będą realizowane wymienione poniżej działania. Są to działania, które są oczekiwane ze względu na realizację celów programu rewitalizacji.

Poniższe działania wykorzystują lokalne potencjały, w tym potencjały instytucjonalne znajdujące się w obszarze rewitalizacji. W ich realizację będą zaangażowane Gmina Szczaniec, Szczaniecki Ośrodek Kultury, podmioty prywatne, związki wyznaniowe, osoby prywatne, jednostki oświatowe, organizacje pozarządowe.

Ponadto na poziomie operacyjnym Program rewitalizacji zakłada wykorzystanie zdolności instytucjonalnych podmiotów zewnętrznych, takich jak m.in. Ośrodek Wsparcia Ekonomii Społecznej. W realizacji działań zakłada się wykorzystanie narzędzi ekonomii społecznej, ponadto preferowany sposób podejścia do realizacji przedsięwzięć rewitalizacyjnych, zarówno podstawowych, jak i uzupełniających, wymienionych poniżej gwarantuje uzyskanie komplementarności w wymiarze przestrzennym, problemowym, proceduralno-instytucjonalnym, komplementarność międzyokresową oraz w zakresie źródeł finansowania.

Pozostałe planowane działania (uzupełniające), realizowane przez różne instytucje z obszaru rewitalizowanego:

Wykaz przedsięwzięć uzupełniających:

1. Projekty edukacyjne nakierowane na podnoszenie kompetencji dzieci i młodzieży uczącej się w szkole podstawowej i gimnazjum związane z wyrównywaniem szans.
2. Działania zwiększające dynamikę rozwoju społeczeństwa obywatelskiego skierowane do dzieci i młodzieży celu ich aktywizacji społecznej, w tym m.in. przez zajęcia kulturalne i artystyczne.
3. Projekty nakierowane odpowiednio do osób starszych aktywizujące społecznie przez zajęcia kulturalne i artystyczne, jak również w zakresie zdrowia publicznego.
4. Projekty nakierowane do osób dorosłych aktywnych zawodowo aktywizujące społeczeństwo w uczestniczeniu w życiu społecznym poprzez zaangażowanie w działalność jednostki pomocniczej, tworzeniu organizacji i stowarzyszeń.
5. Rewitalizacja pozostałej tkanki urbanistycznej w obszarze zdegradowanym, w tym działania termomodernizacyjne – w szczególności zabytkowych kamienic, obiektów sakralnych oraz budynków mieszkalnych i usługowych
6. Zagospodarowanie przestrzeni między zabudowaniami i uporządkowanie podwórek, co pozwoli na wydobycie potencjału przestrzeni wspólnej.

Szczegóły przedstawiamy poniżej w kartach poszczególnych przedsięwzięć.

Tabela 35 Zadania uzupełniające – projekty edukacyjne nakierowane na podnoszenie kompetencji dzieci i młodzieży uczącej się w szkole podstawowej i gimnazjum związane z wyrównywaniem szans

Karta przedsięwzięcia rewitalizacyjnego uzupełniającego nr 1	
Nazwa przedsięwzięcia	Projekty edukacyjne nakierowane na podnoszenie kompetencji dzieci i młodzieży uczącej się w szkole podstawowej i gimnazjum związane z wyrównywaniem szans
Charakter/rodzaj działania	Działanie administracyjne/ niskonakładowe

Obszar problemowy, na który oddziałuje przedsięwzięcie	Sfera społeczna Sfera Infrastrukturalno-gospodarcza
Podmioty odpowiedzialne za realizację	Gmina Szczaniec, jednostki oświatowe Gminy, organizacje pozarządowe,
Zakres realizowanego zadania	Działanie dotyczy organizacji dodatkowych zajęć wyrównujących i doskonalących kompetencje dla dzieci i młodzieży, uczniów szkół szczanieckich. Celem działania jest wzrost umiejętności i wiedzy w zakresie nauk ścisłych oraz poprawa kompetencji kluczowych.
Miejsce przeprowadzenia projektu	Gmina Szczaniec, obszar rewitalizowany
Uzasadnienie realizacji (w odniesieniu do przewidywanego oddziaływania na poszczególne obszary)	Działania rozwiązują następujące problemy: - sfera społeczna – zadanie wpływa pozytywnie na rozwiązywanie problemów w sferze społecznej, dzięki organizacji działań integracyjnych, angażujących uczestników zajęć dodatkowych, zwiększa też ich umiejętności i kompetencje interpersonalne, poprawiające jakość komunikacji i integrację, w tym integrację pokoleń. - W związku z powyższym projekt przyczyni się do również do eliminacji problemów społecznych. - sfera infrastrukturalno-gospodarcza – projekt zapewnia wykorzystanie na cele społeczne i edukacyjne istniejącej infrastruktury technicznej i edukacyjnej. Działanie zwiększa dostęp mieszkańców, w tym dzieci i młodzieży z całego obszaru zdegradowanego do usług o charakterze edukacyjnym. Działanie przyczyni się też do wzrostu kompetencji dzieci i młodzieży, co przyczyni się do lepszego przygotowania przyszłych kadr lokalnej gospodarki.
Prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny i pomiaru	Wskaźniki: Produkty Ocena osiągnięcia produktów będzie miała miejsce na podstawie monitoringu: po zakończeniu inwestycji, przez członków Biura Rewitalizacji na podstawie wskazanych źródeł informacji/weryfikacji) - liczba zorganizowanych kompleksowych wydarzeń o charakterze edukacyjnym – 1 szt. (źródło informacji: raport z realizacji zadania, dokumentacja fotograficzna, sprawozdanie z wizji lokalnej członków Biura Rewitalizacji). - liczba uczestników kompleksowych wydarzeń o charakterze edukacyjnym – co najmniej 100 os. (źródło informacji: raport z realizacji zadania, dokumentacja fotograficzna, listy uczestników). Rezultaty: Ocena osiągnięcia rezultatów będzie miała miejsce na podstawie monitoringu przez członków Biura Rewitalizacji na podstawie wskazanych źródeł informacji/weryfikacji. Najpierw na etapie realizacji zostanie wykonany pomiar ex-ante, a następnie odbędzie się pomiar ex-post po zakończeniu inwestycji, który będzie powtarzany co 12 miesięcy od czasu dokonania pierwszego pomiaru ex-post, przez cały okres trwałości. Z każdego badania monitoringowego powstanie stosowny raport. - liczba dodatkowych zajęć edukacyjnych, w tym w obszarze nauk ścisłych organizowanych cyklicznie każdego roku szkolnego w wyniku realizacji przedmiotowego zadania – 2 szt./rok (źródło informacji: raport z realizacji poszczególnych wydarzeń, dokumentacja fotograficzna, sprawozdanie z wizji lokalnej członków Biura Rewitalizacji).)
Okres realizacji	2017-2018
Szacunkowa wartość projektu	250 000,00 zł
Przewidywane źródła finansowania	EFS: 237 500,00 zł Gmina: 12 500,00 zł

Źródło: Opracowanie własne

Tabela 36 Zadania uzupełniające – działania zwiększające dynamikę rozwoju społeczeństwa obywatelskiego skierowane do dzieci i młodzieży celu ich aktywizacji społecznej, w tym m.in. przez zajęcia kulturalne i artystyczne

Karta przedsięwzięcia rewitalizacyjnego uzupełniającego nr 2	
Nazwa przedsięwzięcia	Działania zwiększające dynamikę rozwoju społeczeństwa obywatelskiego skierowane do dzieci i młodzieży celu ich aktywizacji społecznej, w tym m.in. przez zajęcia kulturalne i artystyczne
Charakter/rodzaj działania	Działanie administracyjne/ niskonakładowe
Obszar problemowy, na który oddziałuje przedsięwzięcie	Sfera społeczna Sfera Infrastrukturalno-gospodarcza
Podmioty odpowiedzialne za realizację	Organizacje Pozarządowe (podmiot wyłoniony w konkursie na realizację zadania – który otrzyma dofinansowanie), OPS, Szczaniecki Ośrodek Kultury, Gmina Szczaniec (partnerzy do realizacji projektu)
Zakres realizowanego zadania	Działanie zakłada zaangażowanie w realizację organizacji pozarządowej, która zostanie wyłoniona w konkursie ofert, w ramach współpracy Gminy z organizacjami pozarządowymi. Zadanie zakłada uruchomienie konkursu w ramach dotacji z Gminy na działania w zakresie rozwoju społeczeństwa obywatelskiego, działania dla dzieci i młodzieży. Działanie zakłada realizację działań, zwiększających dynamikę rozwoju społeczeństwa obywatelskiego, skierowane do dzieci i młodzieży, co odbywać się będzie poprzez zajęcia kulturalne i artystyczne, co obejmuje m.in.: - warsztaty kulturalne, z zakresu znajomości kultur i zwyczajów - warsztaty taneczne - występy grup folklorystycznych i grup dziecięcych - koncerty lokalnych artystów - gra miejska - warsztaty rękodzieła Cel: integracja, promocja kultury, pogłębienie wiedzy o regionie, zwiększenie uczestnictwa dzieci i młodzieży w kulturze i życiu obywatelskim
Miejsce przeprowadzenia projektu	Gmina Szczaniec, obszar rewitalizowany
Uzasadnienie realizacji (w odniesieniu do przewidywanego oddziaływania na poszczególne obszary)	Działania rozwiązują następujące problemy: - sfera społeczna – zadanie wpływa pozytywnie na rozwiązywanie problemów w sferze społecznej, dzięki organizacji działań integracyjnych, angażujących uczestników, w tym dzieci i młodzież, lokalna społeczność zyska silny impuls integracyjny, co wpłynie na zwiększenie poziomu aktywności społecznej w tym również osób zagrożonych wykluczeniem. W związku z powyższym zadanie przyczyni się również do eliminacji problemów społecznych. - sfera infrastrukturalno-gospodarcza – zadanie zapewnia wykorzystanie na cele społeczne istniejącej infrastruktury technicznej. Działanie zwiększa dostęp mieszkańców obszaru zdegradowanego do usług o charakterze kulturalnym i społecznym. Działanie przyczyni się zatem do rozwoju istniejącej infrastruktury w sensie produktowym, tj. zapewniając dostęp do nowych usług o charakterze kulturalnym.
Prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny i pomiaru	Wskaźniki: Produkty Ocena osiągnięcia produktów będzie miała miejsce na podstawie monitoringu: po zakończeniu inwestycji, przez członków Biura Rewitalizacji na podstawie wskazanych źródeł informacji/weryfikacji) - liczba zorganizowanych kompleksowych wydarzeń o charakterze kulturalno-integracyjnym – 1 szt. (źródło informacji: raport z realizacji zadania, dokumentacja fotograficzna, sprawozdanie z wizji lokalnej członków Biura Rewitalizacji). - liczba uczestników kompleksowych wydarzeń o charakterze kulturalno-integracyjnym – co najmniej 20 os. (źródło informacji: raport z realizacji zadania, dokumentacja fotograficzna, listy uczestników). Rezultaty: Ocena osiągnięcia rezultatów będzie miała miejsce na podstawie monitoringu przez członków Biura Rewitalizacji na podstawie wskazanych źródeł informacji/weryfikacji. Najpierw na etapie realizacji zostanie wykonany pomiar ex-ante, a następnie odbędzie się pomiar ex – post po zakończeniu inwestycji, który będzie powtarzany co 12 miesięcy od czasu dokonania pierwszego pomiaru ex-post, przez cały okres trwałości. Z każdego badania monitoringowego powstanie stosowny raport.

	- liczba kompleksowych wydarzeń o charakterze kulturalno-integracyjnym organizowanych cyklicznie co roku w wyniku realizacji przedmiotowego zadania – 1 szt./rok (źródło informacji: raport z realizacji poszczególnych wydarzeń, dokumentacja fotograficzna, sprawozdanie z wizji lokalnej członków Biura Rewitalizacji)).
Okres realizacji	2017-2018
Szacunkowa wartość projektu	200 000,
Przewidywane źródła finansowania	Program Operacyjny Fundusz Inicjatyw Obywatelskich: 180 000,00 zł Gmina: 10 000,00 zł NGOs: 10 000,00 zł

Źródło: Opracowanie własne

Tabela 37 Zadania uzupełniające – projekty nakierowane odpowiednio do osób starszych aktywizujące społecznie przez zajęcia kulturalne i artystyczne, jak również w zakresie zdrowia publicznego

Karta przedsięwzięcia rewitalizacyjnego uzupełniającego nr 3	
Nazwa przedsięwzięcia	Projekty nakierowane odpowiednio do osób starszych aktywizujące społecznie przez zajęcia kulturalne i artystyczne, jak również w zakresie zdrowia publicznego
Charakter/rodzaj działania	Działanie administracyjne/ niskonakładowe
Obszar problemowy, na który oddziałuje przedsięwzięcie	Sfera społeczna Sfera Infrastrukturalno-gospodarcza
Podmioty odpowiedzialne za realizację	Gmina Szczaniec, organizacje pozarządowe
Zakres realizowanego zadania	Zadanie dotyczy realizacji działań skierowanych odpowiednio do osób starszych, celem ich aktywizacji i integracji społecznej, co będzie miało miejsce poprzez zajęcia kulturalne i artystyczne, ale również dotyczyć będzie utworzenia miejsca spotkań i punktu opieki medycznej. Cel: integracja międzypokoleniowa, aktywizacja seniorów
Miejsce przeprowadzenia projektu	Gmina Szczaniec, obszar rewitalizowany
Uzasadnienie realizacji (w odniesieniu do przewidywanego oddziaływania na poszczególne obszary)	Działania rozwiązują następujące problemy: - sfera społeczna – zadanie wpływa pozytywnie na rozwiązywanie problemów w sferze społecznej, dzięki organizacji działań integracyjnych dla seniorów, angażujących uczestników spotkań, lokalna społeczność zyska silny impuls integracyjny, co wpłynie na zwiększenie poziomu aktywności społecznej w tym również osób zagrożonych wykluczeniem oraz osób starszych. Działanie przyczyni się przede wszystkim do integracji i aktywizacji osób starszych, w tym osób niepełnosprawnych, zapewnia też integrację międzypokoleniową. W związku z powyższym zadanie przyczyni się również do eliminacji problemów społecznych. - sfera infrastrukturalno-gospodarcza – zadanie zapewnia wykorzystanie na cele społeczne istniejącej infrastruktury technicznej. Działanie zwiększa dostęp mieszkańców obszaru zdegradowanego do usług o charakterze kulturalnym i społecznym, jak również do usług medycznych. Działanie przyczyni się zatem do rozwoju istniejącej infrastruktury w sensie produktowym, tj. zapewniając dostęp do nowych usług o charakterze kulturalnym i społecznym.
Prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny i pomiaru	Wskaźniki: Produkty Ocena osiągnięcia produktów będzie miała miejsce na podstawie monitoringu: po zakończeniu inwestycji, przez członków Biura Rewitalizacji na podstawie wskazanych źródeł informacji/weryfikacji) - liczba zorganizowanych kompleksowych wydarzeń o charakterze integracyjnym – 1 szt. (źródło informacji: raport z realizacji zadania, dokumentacja fotograficzna, sprawozdanie z wizji lokalnej członków Biura Rewitalizacji).

	- liczba uczestników kompleksowych wydarzeń o charakterze integracyjnym – co najmniej 20 os. (źródło informacji: raport z realizacji zadania, dokumentacja fotograficzna, listy uczestników). Rezultaty: Ocena osiągnięcia rezultatów będzie miała miejsce na podstawie monitoringu przez członków Biura Rewitalizacji na podstawie wskazanych źródeł informacji/weryfikacji. Najpierw na etapie realizacji zostanie wykonany pomiar ex-ante, a następnie odbędzie się pomiar ex – post po zakończeniu inwestycji, który będzie powtarzany co 12 miesięcy od czasu dokonania pierwszego pomiaru ex-post, przez cały okres trwałości. Z każdego badania monitoringowego powstanie stosowny raport. - liczba kompleksowych wydarzeń o charakterze integracyjnym organizowanych cyklicznie co roku w wyniku realizacji przedmiotowego zadania – 1 szt./rok (źródło informacji: raport z realizacji poszczególnych wydarzeń, dokumentacja fotograficzna, sprawozdanie z wizji lokalnej członków Biura Rewitalizacji).)
Okres realizacji	2017-2018
Szacunkowa wartość projektu	100 000,00 zł
Przewidywane źródła finansowania	Program Wigor: 100 000,00 zł Gmina: 20 000,00 zł

Źródło: Opracowanie własne

Tabela 38 Zadania uzupełniające – projekty nakierowane do osób dorosłych aktywnych zawodowo aktywizujące społeczeństwo w uczestniczeniu w życiu społecznym poprzez zaangażowanie w działalność jednostki pomocniczej, tworzeniu organizacji i stowarzyszeń

Karta przedsięwzięcia rewitalizacyjnego uzupełniającego nr 4	
Nazwa przedsięwzięcia	Projekty nakierowane do osób dorosłych aktywnych zawodowo aktywizujące społeczeństwo w uczestniczeniu w życiu społecznym poprzez zaangażowanie w działalność jednostki pomocniczej, tworzeniu organizacji i stowarzyszeń
Charakter/rodzaj działania	Działanie administracyjne/ niskonakładowe
Obszar problemowy, na który oddziałuje przedsięwzięcie	Sfera społeczna Sfera Infrastrukturalno-gospodarcza
Podmioty odpowiedzialne za realizację	Organizacje Pozarządowe (podmiot wyłoniony w konkursie na realizację zadania – który otrzyma dofinansowanie), OPS, Szczaniecki Ośrodek Kultury, Gmina Szczanec (partnerzy do realizacji projektu)
Zakres realizowanego zadania	Działanie zakłada zaangażowanie w realizację organizacji pozarządowej, która zostanie wyłoniona w konkursie ofert, w ramach współpracy Gminy z organizacjami pozarządowymi. Zadanie zakłada uruchomienie konkursu w ramach dotacji z Gminy na działania w Obszarze Pomocy Społecznej – wsparcie dla osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, na działania animacyjne, w tym animację dzieci i młodzieży (w okresie wakacyjnym szczególnie). Działania mają odnosić się do osób dorosłych – mieszkańców obszaru zdegradowanego w zakresie nauki przedsiębiorczości, w tym wykorzystywania walorów najbliższej okolicy, pozyskiwania środków na rozwój działalności gospodarczej, jak również w zakresie aktywności społecznej, aktywizacja społeczności lokalnej, umiejętność pozyskiwania środków na działalność społeczną organizowanie się i uczestnictwo w realizacji lokalnej polityki rozwoju itp. Cel: integracja, rozwój przedsiębiorczości i aktywności społecznej, promocja produktów regionalnych, promocja kultury, wzrost wiedzy o regionie itp.
Miejsce przeprowadzenia projektu	Gmina Szczanec, obszar rewitalizowany
Uzasadnienie realizacji (w odniesieniu do przewidywanego oddziaływania na poszczególne obszary)	Działania rozwiązują następujące problemy: - sfera społeczna – zadanie wpływa pozytywnie na rozwiązywanie problemów w sferze społecznej, dzięki organizacji działań integracyjnych, angażujących uczestników spotkań, poprawia wiedzę o prowadzeniu działalności gospodarczej i działalności pożytku publicznego, uzyskiwania środków na finansowanie tej działalności, ponadto poprawia kompetencje i świadomość w zakresie społeczeństwa obywatelskiego i uczestnictwa w życiu lokalnym, w tym

	w podejmowaniu decyzji. Lokalna społeczność zyskuje zatem silny impuls integracyjny, co wpłynie na zwiększenie poziomu aktywności społecznej i gospodarczej w tym również osób zagrożonych wykluczeniem. W związku z powyższym zadanie przyczyni się również do eliminacji problemów społecznych. - sfera infrastrukturalno-gospodarcza – zadanie zapewnia wykorzystanie na cele społeczne istniejącej infrastruktury technicznej. Działanie zwiększa dostęp mieszkańców obszaru zdegradowanego do usług o charakterze edukacyjnym, kulturalnym, społecznym i gospodarczym. Działanie przyczyni się zatem do rozwoju istniejącej infrastruktury w sensie produktowym, tj. zapewniając dostęp do nowych usług. Ponadto zadanie wpływa na wzrost aktywności gospodarczej, poprzez organizację działalności edukacyjnej w tym zakresie, wpływa również na rozwój lokalnej infrastruktury gospodarczej, poprawiając przy tym stabilność zatrudnienia na lokalnym rynku pracy.
Prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny i pomiaru	Wskaźniki: Produkty Ocena osiągnięcia produktów będzie miała miejsce na podstawie monitoringu: po zakończeniu inwestycji, przez członków Biura Rewitalizacji na podstawie wskazanych źródeł informacji/weryfikacji) - liczba zorganizowanych kompleksowych wydarzeń o charakterze integracyjno-szkoleniowym – 1 szt. (źródło informacji: raport z realizacji zadania, dokumentacja fotograficzna, sprawozdanie z wizji lokalnej członków Biura Rewitalizacji). - liczba uczestników kompleksowych wydarzeń o charakterze integracyjno-szkoleniowym – co najmniej 20 os. (źródło informacji: raport z realizacji zadania, dokumentacja fotograficzna, listy uczestników). Rezultaty: Ocena osiągnięcia rezultatów będzie miała miejsce na podstawie monitoringu przez członków Biura Rewitalizacji na podstawie wskazanych źródeł informacji/weryfikacji. Najpierw na etapie realizacji zostanie wykonany pomiar ex-ante, a następnie odbędzie się pomiar ex – post po zakończeniu inwestycji, który będzie powtarzany co 12 miesięcy od czasu dokonania pierwszego pomiaru ex-post, przez cały okres trwałości. Z każdego badania monitoringowego powstanie stosowny raport. - liczba nowych działalności gospodarczych w obszarze zdegradowanym – 3 szt.(źródło informacji: raport z realizacji poszczególnych wydarzeń, dokumentacja fotograficzna, sprawozdanie z wizji lokalnej członków Biura Rewitalizacji). - liczba nowych inicjatyw społecznych w obszarze zdegradowanym – 2 szt.(źródło informacji: raport z realizacji poszczególnych wydarzeń, dokumentacja fotograficzna, sprawozdanie z wizji lokalnej członków Biura Rewitalizacji).)
Okres realizacji	2016-2023
Szacunkowa wartość projektu	500 000,00 zł
Przewidywane źródła finansowania	Program Operacyjny Fundusz Inicjatyw Obywatelskich: 180 000,00 zł Mechanizm szwajcarski: 225 000,00 zł Gmina: 47 500,00 zł NGOs: 47 500,00 zł

Źródło: Opracowanie własne

Tabela 39 Zadania uzupełniające – Rewitalizacja pozostałej tkanki urbanistycznej w obszarze zdegradowanym, w tym działania termomodernizacyjne – w szczególności zabytkowych kamienic, obiektów sakralnych oraz budynków mieszkalnych i usługowych

Karta przedsięwzięcia rewitalizacyjnego uzupełniającego nr 5	
Nazwa przedsięwzięcia	Rewitalizacja pozostałej tkanki urbanistycznej w obszarze zdegradowanym, w tym działania termomodernizacyjne – w szczególności zabytkowych kamienic, obiektów sakralnych oraz budynków mieszkalnych i usługowych
Charakter/rodzaj działania	Inwestycja budowlana-/ wysokonakładowa
Obszar problemowy, na który oddziałuje przedsięwzięcie	Sfera infrastrukturalno-gospodarcza, Sfera przestrzenno-funkcjonalna Sfera społeczna

	Sfera środowiskowa
Podmioty odpowiedzialne za realizację	Gmina Szczaniec, jednostki organizacyjne JST, organizacje pozarządowe, podmioty prywatne, związki wyznaniowe, osoby prywatne.
Zakres realizowanego zadania	W wyniku realizacji projektu będą miały miejsce inwestycje, polegające na rewitalizacji, w tym termomodernizacji budynków i infrastruktury, stanowiących tkankę urbanistyczną obszaru rewitalizacji, w tym w szczególności obiektów zabytkowych, sakralnych oraz mieszkalnych i usługowych. Projekt dotyczy przywracania starych funkcji rewitalizowanych budynków, oraz uruchamianie nowych, w tym funkcji społecznych, administracyjnych, edukacyjnych, kulturalnych, gospodarczych, turystycznych i in. W ramach termomodernizacji realizowane będą działania dotyczące wzrostu efektywności energetycznej poszczególnych budynków, w tym docieplenie przegród poziomych i pionowych, wymiana źródła ciepła, wymiana stolarki okienneo-drzwiowej, wykorzystanie Odnawialnych Źródeł Energii, wymiana oświetlenia wewnętrznego (zależnie od wskazań zawartych w audycie energetycznym do każdego budynku).
Miejsce przeprowadzenia projektu	Gmina Szczaniec, obszar rewitalizowany
Uzasadnienie realizacji (w odniesieniu do przewidywanego oddziaływania na poszczególne obszary)	Zadanie rozwiązuje następujące problemy: - sfera społeczna – projekt wpływa pozytywnie na rozwiązywanie problemów w sferze społecznej, dzięki rozwojowi usług administracyjnych, społecznych, gospodarczych, rekreacyjnych, turystycznych, edukacyjnych lub kulturowych, jakie zostaną uruchomione dzięki realizacji przedmiotowych inwestycji, mieszkańcy obszaru zdegradowanego, w tym osoby dotknięte sytuacją kryzysową zyskają dodatkowy silny impuls aktywizacyjny. W związku z powyższym projekt przyczyni się do również do eliminacji problemów społecznych. - sferę przestrzenno-funkcjonalnej – Inwestycja jest elementem porządkującym dotychczas zaniedbane i zniszczone zabudowania. Przy czym projekt wpłynie na uporządkowanie przestrzeni w zakresie przyległego do nieruchomości terenu. Inwestycje wpłyną też na nadanie nowych funkcji rewitalizowanych nieruchomości, co związane będzie ze zwiększeniem dostępności i zakresu usług, oferowanych w poszczególnych budynkach. - sfera infrastrukturalno-gospodarcza – dzięki realizacji projektu zrealizowane zostaną zadania związane z zagospodarowaniem bezpośrednio przylegających przestrzeni (m.in.. chodniki, parkingi, podwórka), w tym zakresie zostanie poprawiona infrastruktura obszaru rewitalizacji. Ponadto zaznaczyć należy, że w wyniku realizacji projektu budynki objęte inwestycjami zwiększą swoją atrakcyjność, co wpłynie na znaczną poprawę walorów estetycznych, jak również poprawę jakość infrastruktury usługowej i administracyjnej. -sfera środowiskowa – w wyniku działań termomodernizacyjnych, poprawi się efektywność energetyczna poszczególnych budynków, redukcji ulegnie emisja CO₂, co wpłynie na poprawę jakości powietrza w najbliższej okolicy. Ponadto co należy podkreślić projekt wydobywa potencjał i nadaje charakter obszarowi poddanemu rewitalizacji. Tworzy przestrzeń przyjazną dla lokalnej społeczności, poprawiającą procesy integracyjno-aktywizacyjne w środowisku dotkniętym szeregiem zjawisk patologicznych.
Prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny i pomiaru	Wskaźniki: Produkty Ocena osiągnięcia produktów będzie miała miejsce na podstawie monitoringu: po zakończeniu inwestycji, przez członków Biura Rewitalizacji na podstawie wskazanych źródeł informacji/weryfikacji) - rewitalizacja obiektów, w tym budynków i ich otoczenia – co najmniej 5 szt. (źródło informacji: dokumentacja budowlana powykonawcza, w tym protokół odbioru robót). - termomodernizacja obiektów mieszkalnych, usługowych i in. – co najmniej 5 szt. (źródło informacji: dokumentacja budowlana powykonawcza, w tym protokół odbioru robót).

	Rezultaty: Ocena osiągnięcia rezultatów będzie miała miejsce na podstawie monitoringu przez członków Biura Rewitalizacji na podstawie wskazanych źródeł informacji/weryfikacji. Najpierw na etapie realizacji zostanie wykonany pomiar ex-ante, a następnie odbędzie się pomiar ex-post po zakończeniu inwestycji, który będzie powtarzany co 12 miesięcy od czasu dokonania pierwszego pomiaru ex-post, przez cały okres trwałości. Z każdego badania monitoringowego powstanie stosowny raport. - liczba uruchomionych nowych funkcji w obiektach objętych działaniem – co najmniej 3 szt. (źródło informacji: sprawozdanie Biura rewitalizacji z osiągnięcia efektów projektu, raport z wizji lokalnej) - zmniejszy się zużycie energii w budynkach poddanych rewitalizacji, gdzie planowane są działania termomodernizacyjne – średnio o 30 % względem zużycia energii sprzed realizacji inwestycji (źródło informacji: dokumentacja techniczna, w tym audyty energetyczne dla danego budynku). - zmniejszy się emisja CO₂ w budynkach poddanych rewitalizacji, gdzie planowane są działania termomodernizacyjne – średnio o 20 % względem zinventaryzowanej emisji sprzed realizacji inwestycji (źródło informacji: dokumentacja techniczna, w tym audyty energetyczne dla danego budynku).
Okres realizacji	2017-2023
Szacunkowa wartość projektu	1 500 000,00 zł
Przewidywane źródła finansowania	środki prywatne (właściciele obiektów, w tym zabytkowych kamienic): 500 000,00 zł Budżet RP (premia termomodernizacyjna): 100 000,00 zł RPO – Lubuskie 2020 (EFRR): 250 000,00 zł związki wyznaniowe: 75 000,00 zł Ministerstwa Kultury przeznaczane na modernizację zabytków (w ramach środków krajowych): 375 000,00 zł JST (w tym jednostki organizacyjne): 200 000,00 zł

Źródło: Opracowanie własne

Tabela 40 Zadania uzupełniające – Zagospodarowanie przestrzeni między zabudowaniami i uporządkowanie podwórek, co pozwoli na wydobyć potencjału przestrzeni wspólnej

Karta przedsięwzięcia rewitalizacyjnego uzupełniającego nr 6	
Nazwa przedsięwzięcia	Zagospodarowanie przestrzeni między zabudowaniami i uporządkowanie podwórek, co pozwoli na wydobyć potencjału przestrzeni wspólnej
Charakter/rodzaj działania	Inwestycja budowlana-/ wysokonakładowa
Obszar problemowy, na który oddziałuje przedsięwzięcie	Sfera społeczna Sfera przestrzenno-funkcjonalna
Podmioty odpowiedzialne za realizację	Gmina Szczaniec, jednostki organizacyjne JST, podmioty i osoby prywatne
Zakres realizowanego zadania	W wyniku realizacji projektu będą miały miejsce działania dotyczące uporządkowania zaniedbanych przestrzeni na posesjach w obszarze rewitalizacji, w tym w szczególności zaniedbanych i zdegradowanych podwórek.
Miejsce przeprowadzenia projektu	Gmina Szczaniec, obszar rewitalizowany
Uzasadnienie realizacji (w odniesieniu do przewidywanego oddziaływania na poszczególne obszary)	Zadanie rozwiązuje następujące problemy: - sfera społeczna – projekt wpływa pozytywnie na rozwiązywanie problemów w sferze społecznej, dzięki rozwojowi poprawie estetyki najbliższej okolicy, każda z inwestycji daje przykład innym, co przyczynia się do aktywizacji społecznej i wzrostu odpowiedzialności za wspólną okolicę. Mieszkańcy obszaru zdegradowanego, w tym osoby dotknięte sytuacją kryzysową zyskają dodatkowy silny impuls aktywizacyjny. W związku z powyższym projekt przyczyni się do również do eliminacji problemów społecznych. - sferę przestrzenno-funkcjonalną – Inwestycja jest elementem porządkującym dotychczas zaniedbane i zniszczone przestrzenie. Przy czym projekt wpłynie na uporządkowanie

	przestrzeni w zakresie przyległego do nieruchomości terenu. Inwestycje wpłyną też na nadanie nowych funkcji rewitalizowanych przestrzeni, głównie w sferze prywatnej, ale pozwoli to też uporządkować i nadać nową funkcję również prywatnej przestrzeni. Ponadto zaznaczyć należy, że w wyniku realizacji projektu przestrzeń objęta inwestycjami zwiększy swoją atrakcyjność, co wpłynie na znaczną poprawę walorów estetycznych, jak również poprawę jakości również infrastruktury usługowej. Ponadto co należy podkreślić projekt wydobywa potencjał i nadaje charakter obszarowi poddanemu rewitalizacji. Tworzy przestrzeń przyjazną dla lokalnej społeczności, poprawiającą procesy integracyjno-aktywizacyjne w środowisku dotkniętym szeregiem zjawisk patologicznych.
Prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny i pomiaru	Wskaźniki: Produkty Ocena osiągnięcia produktów będzie miała miejsce na podstawie monitoringu: po zakończeniu inwestycji, przez członków Biura Rewitalizacji na podstawie wskazanych źródeł informacji/weryfikacji) - rewitalizacja obiektów, w tym otoczenia budynków i podwórek – co najmniej 5 szt. (źródło informacji: dokumentacja budowlana powykonawcza, w tym protokół odbioru robót). Rezultaty: Ocena osiągnięcia rezultatów będzie miała miejsce na podstawie monitoringu przez członków Biura Rewitalizacji na podstawie wskazanych źródeł informacji/weryfikacji. Najpierw na etapie realizacji zostanie wykonany pomiar ex-ante, a następnie odbędzie się pomiar ex-post po zakończeniu inwestycji, który będzie powtarzany co 12 miesięcy od czasu dokonania pierwszego pomiaru ex-post, przez cały okres trwałości. Z każdego badania monitoringowego powstanie stosowny raport. - liczba uruchomionych nowych funkcji w obiektach objętych działaniem – co najmniej 1 szt. (źródło informacji: sprawozdanie Biura rewitalizacji z osiągnięcia efektów projektu, raport z wizji lokalnej)
Okres realizacji	2017-2023
Szacunkowa wartość projektu	250 000,00 zł
Przewidywane źródła finansowania	150 000,00 zł – środki prywatne 100 000,00 zł – środki UE w ramach PROW 2014-2020 (środki w dyspozycji LGD)

Źródło: Opracowanie własne

10. Mechanizmy zapewnienia komplementarności między poszczególnymi projektami/przedsięwzięciami rewitalizacyjnymi oraz pomiędzy działaniami różnych podmiotów i funduszy na obszarze objętym programem rewitalizacji

Komplementarność poszczególnych działań rewitalizacyjnych inwestycyjnych i miękkich względem siebie jest pokazana w tabeli poniżej:

			Działanie inwestycyjne					
			Działania podstawowe			Działania uzupełniające		
			Poprawa stanu zabytkowej zabudowy oraz układu ruralistycznego miejscowości	Poprawa, jakości przestrzeni publicznej - przebudowa dróg oraz stworzenie atrakcyjnej przestrzeni publicznej w obszarze rewitalizowanym	Przebudowa i wyposażenie Szczanieckiego Ośrodka Kultury	Termomodernizacja budynku Szczanieckiego Ośrodka Kultury i Gminnej Biblioteki Publicznej w Szczańcu oraz budynku Ośrodka Pomocy Społecznej w Szczańcu	Rewitalizacja pozostałej tkanki urbanistycznej w obszarze zdegradowanym, w tym działania termomodernizacyjne – w szczególności zabytkowych kamienic, obiektów sakralnych oraz budynków mieszkalnych i usługowych	Zagospodarowanie przestrzeni między zabudowaniami i uporządkowanie podwórek, co pozwoli na wydobyć potencjału przestrzeni wspólne
Działania Miękkie	Działania Podstawowe	Przygotowanie i wdrożenie Programu Animacji Środowiskowej						
		Wdrożenia narzędzi ekonomii społecznej – Centrum Integracji Społecznej						
		Wdrożenia narzędzi ekonomii społecznej – spółdzielnia socjalna						
	Działania uzupełniające	Projekty edukacyjne nakierowane na podnoszenie kompetencji dzieci i młodzieży uczącej się w szkole podstawowej i gimnazjum związane z wyrównywaniem szans						
		Działania zwiększające dynamikę rozwoju społeczeństwa obywatelskiego skierowane do dzieci i młodzieży celu ich aktywizacji						

		społecznej, w tym m.in. przez zajęcia kulturalne i artystyczne							
		Projekty nakierowane odpowiednio do osób starszych aktywizujące społecznie przez zajęcia kulturalne i artystyczne, jak również w zakresie zdrowia publicznego							
		Projekty nakierowane do osób dorosłych aktywnych zawodowo aktywizujące społeczeństwo w uczestniczeniu w życiu społecznym poprzez zaangażowanie w działalność jednostki pomocniczej, tworzeniu organizacji i stowarzyszeń							

Źródło: Opracowanie własne

a. Komplementarność przestrzenna

Projekty rewitalizacyjne, szczegółowo przedstawione powyżej dopełniają się wzajemnie przestrzennie i zachodzi między nimi efekt synergii. Łącznie oddziałują na ten sam problem, co wpływa na spotęgowanie efektu. Sama przestrzeń objęta działaniami (obszar rewitalizacji) obejmuje cały obszar, zarówno w zakresie działań inwestycyjnych – które uwzględniają uczestnictwo w działaniach interesariuszy z całego obszaru zdegradowanego, jak również w zakresie planowanych działań o charakterze miękkim, które są skierowane do wszystkich mieszkańców obszaru.

W kartach zadań szczegółowo opisano na jakie problemy każdy projekt wpływa. Wszystkie projekty są planowane do realizacji w obszarze rewitalizowanym i są tak zorganizowane, aby oddziaływać na cały obszar dotknięty kryzysem i nie prowadzić przy tym do niepożądanych efektów społecznych takich jak segregacja społeczna i wykluczenie. Cała społeczność lokalna będzie korzystać z efektów lokalnych, nikt nie będzie wykluczony, a działania są tak zaplanowane, aby objąć wszystkie grupy społeczne. Ponadto co ważne z planowanych działań miękkich mogą korzystać również mieszkańcy innych obszarów Gminy, tak aby osoby zagrożone wykluczeniem i potrzebujące wsparcia nie były wykluczone z działań i aby zachować równowagę między poszczególnymi obszarami Gminy i nie doprowadzić do sytuacji, w której problemy mieszkańców obecnie zdefiniowanego obszaru nie przełały się na sąsiedni obszar.

b. Komplementarność problemowa

Planowane przedsięwzięcia dopełniają się tematycznie i w efekcie końcowym będą skutkowały kompleksowym rozwiązaniem problemów. Projekty oddziałują na każdą ze sfer, w której w wyniku diagnozy stwierdzono sytuację kryzysową i na tej podstawie wyznaczono obszar zdegradowany. Są to problemy w sferach: społecznej, infrastrukturalno-gospodarczej, przestrzenno-funkcjonalnej i środowiskowej. Co w efekcie doprowadzi do znaczącego zmniejszenia skali występujących problemów determinujących sytuację kryzysową.

Oddziaływanie planowanych przedsięwzięć rewitalizacyjnych na zdiagnozowane problemy w poszczególnych obszarach					
Lp.	Przedsięwzięcie	Sfera społeczna	Sfera infrastrukturalno-gospodarcza	Sfera przestrzenno-funkcjonalna	Sfera środowiskowa
DZIAŁANIA PODSTAWOWE					
1	Przygotowanie i wdrożenie Programu Animacji Środowiskowej				
2	Wdrożenia narzędzi ekonomii społecznej – Centrum Integracji Społecznej				
3	Wdrożenia narzędzi ekonomii społecznej – spółdzielnia socjalna				

4	Poprawa stanu zabytkowej zabudowy oraz układu ruralistycznego w północnej części miejscowości Szczaniec				
5	Poprawa, jakości przestrzeni publicznej - przebudowa dróg oraz stworzenie atrakcyjnej przestrzeni publicznej w obszarze rewitalizowanym				
6	Przebudowa i wyposażenie Szczanieckiego Ośrodka Kultury				
7	Termomodernizacja budynku Szczanieckiego Ośrodka Kultury i Gminnej Biblioteki Publicznej w Szczaniecu oraz budynku Ośrodka Pomocy Społecznej w Szczaniecu				
DZIAŁANIA UZUPEŁNIAJĄCE					
1	Projekty edukacyjne skierowane na podnoszenie kompetencji dzieci i młodzieży uczącej się w szkole podstawowej i gimnazjum związane z wyrównywaniem szans				
2	Działania zwiększające dynamikę rozwoju społeczeństwa obywatelskiego skierowane do dzieci i młodzieży celu ich aktywizacji społecznej, w tym m.in. przez zajęcia kulturalne i artystyczne				
3	Projekty skierowane odpowiednio do osób starszych aktywizujące społecznie przez zajęcia kulturalne i artystyczne, jak również w zakresie zdrowia publicznego				
4	Projekty skierowane do osób dorosłych aktywnych zawodowo aktywizujące społeczeństwo w uczestniczeniu w życiu społecznym poprzez zaangażowanie w działalność jednostki pomocniczej, tworzeniu organizacji i stowarzyszeń				
5	Rewitalizacja pozostałej tkanki urbanistycznej w obszarze zdegradowanym, w tym działania termomodernizacyjne – w szczególności zabytkowych kamienic, obiektów sakralnych oraz budynków mieszkalnych i usługowych				
6	Zagospodarowanie przestrzeni między zabudowaniami i uporządkowanie podwórek, co pozwoli na wydobycie potencjału przestrzeni wspólnej				

c. Komplementarność proceduralno-instytucjonalna

W ramach niniejszego Programu Rewitalizacji w toku działań przygotowawczych, zaprojektowano odpowiedni system wdrażania i zarządzania programem rewitalizacji, który uwzględnia strukturę zarządzania działaniami rewitalizacyjnymi w sposób kompleksowy, pozwalający na zaangażowanie i efektywne współdziałanie na jego rzecz różnych instytucji oraz zapewnia wzajemne uzupełnianie się działań poszczególnych podmiotów zaangażowanych w realizację i spójność stosowanych procedur.

Komplementarność taką zapewni powołane specjalnie w tym celu w Urzędzie Gminy Biuro Rewitalizacji, które czuwa nad wszystkimi elementami realizacji Programu Rewitalizacji. Biuro Rewitalizacji jest międzywydziałowym zespołem, działającym w Urzędzie Gminy,

składającym się z pracowników Urzędu i jednostek organizacyjnych oraz z osób zewnętrznych, zależnie od potrzeb. Pracami Biura kieruje Koordynator, który nadzoruje całość prac Biura, przy wsparciu członków Biura. Bezpośredni nadzór nad Biurem Rewitalizacji sprawuje Wójt Gminy.

Biuro Rewitalizacji konsultuje działania z Komitetem Rewitalizacyjnym. Biuro Rewitalizacji konsultuje również działania realizowane w ramach Programu Rewitalizacji z poszczególnymi podmiotami, zaangażowanymi w realizację poszczególnych przedsięwzięć oraz współpracuje z wydziałami urzędu i jednostkami podległymi gminie, interesariuszami rewitalizacji oraz z ekspertami zewnętrznymi. Biuro konsultuje działania zarówno na etapie wdrażania, jak i monitorowania poprzez organizację spotkań z interesariuszami lub wysyłając pisma do podmiotów z informacją o konsultacjach i wyznaczeniem terminu odpowiedzi. Biuro Spotyka się z Komitetem Rewitalizacji raz na kwartał celem przeprowadzenia konsultacji w zakresie podejmowanych działań. W razie potrzeby – z inicjatywy własnej lub interesariuszy organizuje spotkanie konsultacyjne.

Taki model realizacji zadań rewitalizacyjnych zapewnia komplementarność proceduralno-instytucjonalną zaplanowanych działań.

d. Komplementarność międzyokresowa

Działania rewitalizacyjne zostały tak zaplanowane, aby zapewnić zachowanie ciągłości programowej polegającej na kontynuacji wsparcia udzielonego gminie Szczaniec w ramach polityki spójności w latach 2007-2013. Obszar zdegradowany to część Gminy, która działaniom rewitalizacyjnym jest poddawana już od lat. Działania te odnosiły się przede wszystkim do działań miękkich, związanych z aktywizacją mieszkańców zagrożonych wykluczeniem, na obszarze Gminy, ale związane też były z działaniami rozwojowymi w zakresie gospodarczym, jak również z działaniami poprawiającymi efektywność energetyczną (poprawiono efektywność energetyczną budynku Publicznej Szkoły Podstawowej w Smardzewie), edukacyjnej („Rozbudowa budynku szkolnego z przebudową infrastruktury technicznej w Zespole Szkół w Szcząncu” oraz „Modernizacja Gminnego Przedszkola w Szcząncu wraz z przebudową infrastruktury technicznej”) oraz rozwojem infrastruktury gospodarczej (zrealizowano kilka projektu infrastrukturalnych przez podmioty gospodarcze, dzięki czemu poprawie ulegał dostęp do usług turystycznych, jak również reklamowych. Poprawie też ulegał aspekt środowiskowy – w części uporządkowano gospodarkę wodno-ściekową (min. realizowano projekty w zakresie rozwoju sieci kanalizacyjnej i wodociągowej)).

Działania te związane były z realizacją strategii rozwoju gminy, mającej na celu ogólny rozwój Gminy, w tym również poprawę aspektów społecznych, infrastrukturalno-gospodarczych, przestrzenno-funkcjonalnych i środowiskowych. Przez cały też czas realizowana jest praca ze społecznością lokalną, co odbywa się za pośrednictwem Ośrodka Pomocy Społecznej.

Pomimo jednakże podejmowanych działań cały czas diagnozuje się obszar zdegradowany na terenie Gminy, znajdujących się w sytuacji kryzysowej. Dlatego też konieczne jest podejmowanie dalszych działań inwestycyjnych, poprawiających sytuację w zakresie przestrzenno-funkcjonalnym, infrastrukturalno-gospodarczym i środowiskowym, jak również kompleksowe inicjatywy rewitalizacyjne o charakterze miękkim, wpływającym na poprawę sytuacji kryzysowej w sferze społecznej.

W chwili obecnej rozpoczęto prace nad rewitalizacją, w ramach której działania będą zorganizowane wokół problemów i celów wskazanych w Programie Rewitalizacji. Gmina jest i władze gminy są zdeterminowane aby ten długofalowy proces zakończyć pełnym sukcesem. Bardzo istotnym elementem w zakresie planowanych do realizacji inicjatyw rewitalizacyjnych jest podejmowanie takich działań, aby lokalna społeczność stała się częścią tego procesu, nie tylko jako przedmiot tych działań, ale przede wszystkim jako podmiot, współdecydujący o kształcie strategii wychodzenia z kryzysu. Temu też służą działania, które są podejmowane przez gminę, jak również te działania, które są planowane do realizacji w ramach niniejszego Programu Rewitalizacji.

W kartach działań zaplanowane są działania komplementarne w stosunku do poprzednio realizowanych zadań, stanowią one kontynuację realizacji zaplanowanych celów, odnoszących się do konieczności przeciwdziałania zdiagnozowanym sytuacjom kryzysowym. W chwili obecnej zaplanowano działania komplementarne, do realizacji w perspektywie unijnej 2014-2020, w tym o charakterze społecznym, które wykorzystują efekty działań zrealizowanych w okresie poprzednim.

Aktualnie obowiązujące w gminie dokumenty o charakterze strategicznym szeroko pojęte inicjatywy rewitalizacyjne wskazują jako niezmiennie istotne dla stworzenia dla mieszkańców na tych terenach osób warunków do wyprowadzenia tych obszarów z sytuacji kryzysowych.

Rewitalizacja jest procesem niezbędnym do osiągnięcia strategicznego celu operacyjnego 4.2 Strategii Gminy Szczaniec na lata 2015 – 2022, dotyczącego m.in. kierunków działań związanych z realizacją projektów infrastrukturalnych i społecznych zorientowanych na mieszkańców obszarów zdegradowanych. Oznacza to, że władze gminy postrzegają kompleksową rewitalizację jako jeden z zasadniczych instrumentów poprawy sytuacji gospodarczej gminy i jej mieszkańców, a przez to pośrednio poprawy jakości ich życia.

Zatem kontynuacja działań rewitalizacyjnych to jedno z najważniejszych działań na rzecz rozwoju Gminy Szczaniec. Gmina jest zatem w trakcie tego procesu i władze gminy są zdeterminowane aby ten długofalowy proces zakończyć pełnym sukcesem. Rewitalizacja zdegradowanych obszarów w Gminie stanowi jedno z ważniejszych zadań Gminy. Niniejszy Program Rewitalizacji zapewnia ciągłość działań, konsolidując w swoich ramach działania rewitalizacyjne o charakterze społecznym i urbanistycznym, wpływając na koncentrację interwencji i dzięki temu zwiększając efekty planowanych działań strategicznych, co zawarte jest w strategii rozwoju Gminy.

e. Komplementarność źródeł finansowania

W ramach planowanych działań uwzględniono różne źródła finansowania dla projektów

rewitalizacyjnych, ujętych w programie rewitalizacji. Wsparcie przewidziano, zgodnie z charakterem planowanych zadań i podmiotów je realizujących, uzupełniając i łącząc wsparcie, m.in. ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego i Funduszu Spójności, ponadto planuje się udział środków prywatnych oraz środków ze źródeł krajowych (m.in. Programy Ministra Kultury) oraz w ramach Mechanizmu Szwajcarskiego, Programu Operacyjnego Fundusz Inicjatyw Obywatelskich, które to środki planuje łączyć się z wkładem własnym Gminy lub podmiotów zewnętrznych zaangażowanych w realizację, zgodnie z możliwościami prawnymi.

Jednocześnie wykluczono ryzyko podwójnego dofinansowania, co będzie miało miejsce w wyniku monitoringu poszczególnych działań realizowanego w ramach Biura Rewitalizacji.

11. Indykatywne ramy finansowe w odniesieniu do przedsięwzięć (podstawowych i uzupełniających)

Wyprowadzenie obszarów zdegradowanych w Gminie Szczaniec z sytuacji kryzysowej jest procesem długotrwałym i wymagającym znacznych nakładów finansowych na realizację poszczególnych projektów. Gmina planuje wykonanie wyszczególnionych w dokumencie inwestycji w oparciu m.in. o zewnętrzne środki finansowe (stawiając nacisk na bezzwrotne dotacje), jak również o środki własne i innych podmiotów funkcjonujących w Gminie, w tym prywatnych.

Duży potencjał niesie ze sobą perspektywiczne zaangażowanie w rewitalizację innych partnerów, angażując tym samym dodatkowy kapitał i rozkładając ciężar finansowy rewitalizacji na różne podmioty, **tym samym realizując zasadę dodatkowości środków UE**. Do głównych źródeł finansowania projektów rewitalizacyjnych należą przede wszystkim:

- środki Unii Europejskiej – m. in. fundusze strukturalne i inwestycyjne: Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego, Europejski Fundusz Społeczny, Fundusz Spójności, Instrument Łącząc Europę, Europejski Fundusz na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich,
- środki budżetu państwa – przewidziane na współfinansowanie projektów, jako niezależne źródło finansowania, Program Operacyjny Fundusz Inicjatyw Obywatelskich
- środki budżetów samorządów – wojewódzkich, powiatowych – na współfinansowanie projektów lub jako niezależne źródło finansowania,
- inne środki publiczne – np. fundusze celowe, Mechanizm Norweski i Mechanizm Finansowy EOG,
- środki prywatne – np. środki organizacji pozarządowych,
- kredyty, pożyczki, obligacje komunalne i inne narzędzia i instrumenty finansowe kierowane do JST.

W regionie lubuskim istotnym z punktu widzenia planowanych działań źródłem realizacji zadań rewitalizacyjnych jest Regionalny Program Operacyjny Lubuskie 2020. W tym programie działania rewitalizacyjne przyporządkowane są do działania 9.2. Rozwój obszarów zmarginalizowanych, poddziałania 9.2.1 Rozwój obszarów zmarginalizowanych – projekty realizowane poza formułą ZIT.

Poniżej przedstawiono zagadnienia finansowe dotyczące planowanych przedsięwzięć rewitalizacyjnych podstawowych i uzupełniających, bez których wizja rewitalizacji obszaru zdegradowanego nie ma szans na realizację.

Tabela 41 Indykatywne ramy finansowe realizacji zadań podstawowych Programu Rewitalizacji.

Lp	Nazwa projektu	Beneficjent	2016	2017	2018	2019	2020-2023	SUMA
1	Przygotowanie i wdrożenie Programu Animacji Środowiskowej	Organizacje Pozarządowe (podmiot wyłoniony w konkursie na realizację zadania – który otrzyma dofinansowanie), Ośrodek Pomocy Społecznej, Szczaniecki Ośrodek Kultury, Gmina Szczaniec (partnerzy do realizacji projektu)			10 000,00	10 000,00	20 000,00	40 000,00
2	Wdrożenia narzędzi ekonomii społecznej – Centrum Integracji Społecznej	OWES, Organizacje Pozarządowe (podmiot wyłoniony w konkursie na realizację zadania – który otrzyma dofinansowanie), OPS, Gmina Szczaniec (partnerzy do realizacji projektu)			150 000,00	150 000,00		300 000,00
3	Wdrożenia narzędzi ekonomii społecznej – spółdzielnia socjalna	Organizacje Pozarządowe, Ośrodek Wsparcia Ekonomii Społecznej, OPS, Gmina Szczaniec, Powiat Świebodziński			50 000,00	50 000,00		100 000,00
4	Poprawa stanu zabytkowej zabudowy oraz układu ruralistycznego miejscowości	Prywatny inwestor, Gmina Szczaniec (formuła partnerstwa publiczno-prywatnego)			500 000,00	2 000 000,00	0,00	2 500 000,00
5	Poprawa, jakości przestrzeni publicznej - przebudowa dróg oraz stworzenie atrakcyjnej przestrzeni publicznej w obszarze rewitalizowanym	Gmina Szczaniec		500 000,00	500 000,00	500 000,00	2 000 000,00	3 500 000,00
6	Przebudowa i wyposażenie Szczanieckiego Ośrodka Kultury	Gmina Szczaniec		750 000,00	750 000,00			1 500 000,00
7	Termomodernizacja budynku Szczanieckiego Ośrodka Kultury i Gminnej Biblioteki Publicznej w Szcząńcu oraz budynku Ośrodka Pomocy Społecznej w Szcząńcu	Gmina Szczaniec		300 000,00	916 371,34			1 216 371,34
		SUMA	0,00	1 550 000,00	2 876 371,34	2 710 000,00	2 020 000,00	9 156 371,34

Źródło: opracowanie własne

Tabela 42 Indykatywne ramy finansowe realizacji zadań uzupełniających Programu Rewitalizacji

Lp	Nazwa projektu	Beneficjent	Szacowany koszt całkowity	EFRR	EFS	PROW	FS	budżet gminy	budżet państwa	środki prywatne i inne	Program
1	Projekty edukacyjne nakierowane na podnoszenie kompetencji dzieci i młodzieży uczącej się w szkole podstawowej i gimnazjum związane z wyrównywaniem szans. Projekty edukacyjne nakierowane na podnoszenie kompetencji dzieci i młodzieży uczącej się w szkole podstawowej i gimnazjum związane z wyrównywaniem szans	Gmina Szczaniec, jednostki organizacyjne JST	250 000,00		237 500,00			12 500,00			Regionalny Program Operacyjny Lubuskie 2020
2	Działania zwiększające dynamikę rozwoju społeczeństwa obywatelskiego skierowane do dzieci i młodzieży celu ich aktywizacji społecznej, w tym m.in. przez zajęcia kulturalne i artystyczne	Gmina Szczaniec, jednostki organizacyjne JST, instytucje publiczne, organizacje pozarządowe	200 000,00					10 000,00	180 000,00	10 000,00	Program Operacyjny Fundusz Inicjatyw Obywatelskich
3	Projekty nakierowane odpowiednio do osób starszych aktywizujące społecznie przez zajęcia kulturalne i artystyczne, jak również w zakresie zdrowia publicznego	Gmina Szczaniec	120 000,00					20 000,00	10 000,00		Program Wigor

4	Projekty nakierowane do osób dorosłych aktywnych zawodowo aktywizujące społeczeństwo w uczestniczeniu w życiu społecznym poprzez zaangażowanie w działalność jednostki pomocniczej, tworzeniu organizacji i stowarzyszeń	Gmina Szczaniec, Szczaniecki Ośrodek Kultury, Instytucje oświatowe Gminy Szczaniec, Związki Wyznaniowe, Organizacje Pozarządowe	500 000,00					47 500,00		452 500,00	źródła zewnętrzne, w tym środki UE (PROW w ramach LGD, EFS w ramach RPO Lubuskie 2020), środki PO FIO, Mechanizm Szwajcarski, Mechanizm Norweski, dotacje Ministra Kultury, Ministra Sportu, fundacje korporacyjne (banki itp.), działania partnerskie z innymi gminami
5	Rewitalizacja pozostałej tkanki urbanistycznej w obszarze zdegradowanym, w tym działania termomodernizacyjne – w szczególności zabytkowych kamienic, obiektów sakralnych oraz budynków mieszkalnych i usługowych	Gmina Szczaniec, wspólnoty mieszkaniowe	1 500 000,00	250 000,00					200 000,00	1 050 000,00	Regionalny Program Operacyjny Lubuskie 2020

6	Zagospodarowanie przestrzeni między zabudowaniami i uporządkowanie podwórek, co pozwoli na wydobyć potencjału przestrzeni wspólnej	Gmina Szczaniec, wspólnoty mieszkaniowe	250 000,00			100 000,00				150 000,00	źródła zewnętrzne, w tym środki UE (PROW w ramach LGD,
		SUMA	2 820 000,00	250 000,00	237 500,00	100 000,00	0,00	90 000,00	390 000,00	1 662 500,00	

Lp	Nazwa projektu	Beneficjent	2016	2017	2018	2019	2020-2023	SUMA
1	Projekty edukacyjne nakierowane na podnoszenie kompetencji dzieci i młodzieży uczącej się w szkole podstawowej i gimnazjum związane z wyrównywaniem szans. Projekty edukacyjne nakierowane na podnoszenie kompetencji dzieci i młodzieży uczącej się w szkole podstawowej i gimnazjum związane z wyrównywaniem szans	Gmina Szczaniec, jednostki organizacyjne JST		150 000,00	100 000,00			250 000,00
2	Działania zwiększające dynamikę rozwoju społeczeństwa obywatelskiego skierowane do dzieci i młodzieży celu ich aktywizacji społecznej, w tym m.in. przez zajęcia kulturalne i artystyczne	Gmina Szczaniec, jednostki organizacyjne JST, instytucje publiczne, organizacje pozarządowe		100 000,00	100 000,00			200 000,00
3	Projekty nakierowane odpowiednio do osób starszych aktywizujące społecznie przez zajęcia kulturalne i artystyczne, jak również w zakresie zdrowia publicznego	Gmina Szczaniec			120 000,00			120 000,00
4	Projekty nakierowane do osób dorosłych aktywnych zawodowo aktywizujące społeczeństwo w uczestniczeniu w życiu społecznym poprzez zaangażowanie w działalność	Gmina Szczaniec, Szczaniecki Ośrodek Kultury, Instytucje oświatowe Gminy Szczaniec, Związki Wyznaniowe, Organizacje Pozarządowe		80 000,00	80 000,00	80 000,00	260 000,00	500 000,00

	jednostki pomocniczej, tworzeniu organizacji i stowarzyszeń							
5	Rewitalizacja pozostałej tkanki urbanistycznej w obszarze zdegradowanym, w tym działania termomodernizacyjne – w szczególności zabytkowych kamienic, obiektów sakralnych oraz budynków mieszkalnych i usługowych	Gmina Szczaniec, wspólnoty mieszkaniowe		100 000,00	200 000,00	400 000,00	800 000,00	1 500 000,00
6	Zagospodarowanie przestrzeni między zabudowaniami i uporządkowanie podwórek, co pozwoli na wydobycie potencjału przestrzeni wspólnej	Gmina Szczaniec, wspólnoty mieszkaniowe		40 000,00	40 000,00	40 000,00	130 000,00	250 000,00
		SUMA	0,00	470 000,00	640 000,00	520 000,00	1 190 000,00	2 820 000,00

Źródło: opracowanie własne

12. Mechanizmy włączenia mieszkańców, przedsiębiorców i innych podmiotów i grup aktywnych na terenie gminy w proces rewitalizacji

a) Realizacja zasady partnerstwa i partycypacja społeczna – partycypacyjny model diagnozy.

Partycypacja społeczna jest nieodłącznym elementem procesu rewitalizacji w Gminie Szczaniec na każdym jego etapie (diagnozowanie, programowanie, wdrażanie, monitorowanie). W proces rewitalizacji zostały włączone wszystkie grupy interesariuszy (w szczególności społeczność obszarów rewitalizacji, przedsiębiorcy, organizacje pozarządowe, ponadto grupy osób zagrożonych wykluczeniem wspólnoty, seniorzy i młodzież). Władze lokalne w toku działań partycypacyjnych umożliwiły interesariuszom współdecydowanie w zakresie prowadzonych działań rewitalizacyjnych oraz dzięki powołaniu Komitetu Rewitalizacji, którego członkami są przedstawiciele poszczególnych interesariuszy, co zapewni kontrolę obywatelską na etapie wdrażania i ewaluacji Programu Rewitalizacji.

W toku działań partycypacyjnych mieszkańcy i poszczególne grupy interesariuszy (m.in. niepełnosprawni, wspólnoty, przedsiębiorcy, NGO, seniorzy, młodzież, zagrożeni wykluczeniem) uczestniczyli we wszystkich etapach działań rewitalizacyjnych, od diagnozy, programowania, wdrażania po monitoring i ewaluację.

Poszczególne elementy zrealizowanych działań partycypacyjnych:

- Warsztaty środowiskowe
- Animacja społeczna
- Ankiety
- Komitet Rewitalizacyjny

Warsztaty środowiskowe

Partycypacja – warsztaty

W ramach przygotowywania i opracowywania Programu Rewitalizacji w gminie Szczaniec, na przełomie października i listopada 2016 r. przeprowadzono 6 warsztatów środowiskowy dla mieszkańców i interesariuszy z gminy.

W spotkaniach wzięli udział:

- przedstawiciele instytucji oświatowych
- mieszkańcy zaangażowani w sprawy gminy,
- przedstawiciele urzędu gminy – wójt, radni, pracownicy administracyjni, rada sołecka
- przedstawiciele ośrodka kultury
- osoby aktywne zawodowo,
- osoby bezrobotne

- seniorzy, emeryci

Podczas warsztatów aktywnie pracowali przedstawiciele Szczarńca i Smardzewa.

Mieszkańcy gminy o spotkaniach zostali poinformowani za pośrednictwem portalu społecznościowego FB oraz strony internetowej Urzędu Gminy. Ponadto ogłoszenia z zaproszeniem rozwieszono na tablicach ogłoszeń w sołectwach oraz w instytucjach na terenie gminy. Zaproszenia imienne zostały wysyłane do osób i instytucji takich jak:

- radni Rady Gminy Szczaniec
- sołtysi
- dyrektorzy/kierownicy instytucji gminnych
- przedstawiciele stowarzyszeń i klubów

W spotkaniach uczestniczyli także:

- przedsiębiorcy
- mieszkańcy nie związani z żadną instytucją (4.10.2016 i 5.10.2016)

Uczestnicy warsztatów pracowali w podgrupach, w trakcie pracy wyznaczyli główne kierunki rozwoju dla obszaru zdegradowanego na terenie Gminy. Zasoby obszaru, zauważone problemy oraz pomysły na ich rozwiązanie ujęto w obrębie czterech sfer: gospodarczej, funkcjonalno-przestrzennej, społecznej i środowiskowej.

Spotkania warsztatowe z mieszkańcami i interesariuszami pozwoliły na wyłonienie potrzeb, wstępnych rozwiązań i pokazały wiele obszarów do rozwoju gminy Szczaniec.

Rysunek 15 Zdjęcia z warsztatów w Zespole Szkół w Szczarńcu.

Źródło: Zdjęcia własne

Animacja społeczna

W ramach opracowywania Lokalnego Programu Rewitalizacji w gminie Szczaniec na przełomie października i listopada przeprowadzono działania animacyjne.

Zastosowaną formą animacji były wywiady z mieszkańcami. Uczestnikami wywiadów były osoby zamieszkujące obszary zdegradowane stanowiące obszary działań rewitalizacyjnych.

Po dokonaniu analizy społeczno-gospodarczej, w celu wyznaczenia obszaru zdegradowanego, wyłoniono obszary charakteryzujące się największą degradacją ze względu na kumulację negatywnych zjawisk i procesów w sferze społecznej, środowiskowej, przestrzennej i gospodarczej.

Celem działań animacyjnych było pogłębienie wiedzy nt. warunków życia mieszkańców na obszarach najbardziej zdegradowanych. Ankieta wykorzystana w działaniach animacyjnych zawierała następujące zagadnienia:

- poziom zadowolenia z miejsca zamieszkania
- identyfikacja z miejscem zamieszkania
- poziom więzi społecznych między mieszkańcami
- potrzeby rewitalizacyjne
- zasoby i potencjał miejsca zamieszkania
- cechy respondentów takie jak: wiek, płeć, miejsce zamieszkania

Wywiady odbywały się w Szcząncu i Smardzewie. Łącznie przeprowadzono 10 wywiadów. W wywiadach wzięło udział 5 kobiet i 5 mężczyzn w przedziale wiekowym od 25 do 65 roku życia.

Zebrane informacje i opinie mieszkańców w oparciu o metodę jakościową pozwoliły wyłonić odpowiedzi na pytania:

- jak mieszkańcy oceniają jakość swojego życia w gminie Szczaniec?
- jakie widzą potrzeby rewitalizacyjne w swojej gminie?
- jakich zmian w gminie oczekują?
- jak wyglądają relacje między mieszkańcami?
- jak oceniają stopień zaangażowania społeczności lokalnej?
- jaki jest ich poziom identyfikacji z miejscem zamieszkania?
- jaki potencjał widzą na terenie swojej gminy – w obszarze technicznym, społecznym, gospodarczym, kulturalnym, instytucjonalnym, edukacyjnym, środowiskowym?
- jak widzą kierunek działań rewitalizacyjnych?

Mieszkańcy gminy widzą ogromną szansę w działaniach rewitalizacyjnych. Czują, że to zmieni ich sytuację, pozwoli na rozwój. Swoje zdanie wyrazili zarówno w odniesieniu do obszaru przestrzenno-funkcjonalnego, społecznego jak i infrastrukturalno-gospodarczego. Mieszkańcy mają świadomość czasu, jaki jest potrzebny aby proces rewitalizacji mógł być widoczny na obszarze ich zamieszkania.

Rekomendacje mieszkańców:

1. wzmocnienie więzi społecznych
2. pobudzenie zaangażowania i aktywności lokalnej
3. rozwój życia kulturalnego i rekreacyjnego
4. wyeksponowanie zabytków i budynków z wartością historyczną
5. renowacja sali kinowej

Ankiety

W ramach działań partycypacyjnych zrealizowano też badanie ankietowe. wśród mieszkańców gminy, podmiotów gospodarczych działających na terenie gminy, stowarzyszeń oraz organizacji społecznych funkcjonujących na terenie gminy. W ramach badania, w okresie od września do listopada **2016 roku**, przeprowadzonych zostało 40 ankiet z przedstawicielami tej grupy.

Celem badania było pozyskanie informacji na potrzeby prowadzonych prac nad tworzeniem „Lokalnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Szczaniec na lata 2016-2023”. Badaniu podlegały 3 podstawowe obszary aktywności: gospodarka (w tym infrastruktura), środowisko (zarówno przyrodnicze, jak i przestrzenne) oraz społeczeństwo. Wyniki ankiet pozwoliły ocenić potencjał rozwojowy gminy w danych obszarach określonych na potrzeby delimitacji, aktualną sytuację społeczno-gospodarczą, mocne i słabe strony obszarów, szanse oraz zagrożenia związane z jego rozwojem. Zebrane w formie ankiet informacje, stanowiły cenne i ważne źródło informacji na temat konkretnych potrzeb mieszkańców gminy, po ich skorelowaniu z aktualnymi perspektywami rozwoju Gminy, zostały ocenione według przyjętych algorytmów i uwzględnione przy przygotowaniu przedmiotowego programu rewitalizacji w zakresie jego celów i priorytetów.

Przy modelowaniu procesu ankietyzacji w celu zebrania ankiet od lokalnej społeczności i lokalnych przedsiębiorców z danej gminy na potrzeby opracowania LPR posłużono się metodą próbkową (reprezentacyjną). Obejmuje ona nie tylko czynności doboru jednostek poddawanych

obserwacji, ale także zagadnienia struktury próby oraz analizy i interpretacji wyników. Przy takim podejściu jedną z najistotniejszych kwestii jest określenie wielkości próby, co zależy od kilku czynników, z których cztery są najważniejsze:

- wielkość akceptowalnego błędu pomiaru (mniejszy oczekiwany błąd - większa próba) – dla gminy poniżej 10000 mieszkańców – przyjmuje się błąd pomiaru w wymiarze 0,05,
- zakres zmienności mierzonej cechy w populacji (większa wariancja - większa próba) - szacowana wielkość frakcji, która została przyjęta do wyliczeń 0,5,
- zakładany przedział ufności (mniejszy przedział ufności - większa próba) – przyjęto poziom ufności w przedziale 0,95 – 0,99,
- wielkość populacji (im większa populacja, tym próba może stanowić mniejszy odsetek populacji).

Dlatego też, wykorzystując powyższe zależności wyliczono, iż dla gminy, którą zamieszkuje 3916 mieszkańców, zebrano ankiety od około 40 respondentów.

Komitet Rewitalizacji

Ponadto jednym z działań partycypacyjnych, związanych z umożliwieniem udziału interesariuszom w kontroli zarządzaniu działaniami rewitalizacyjnym powołano Komitet Rewitalizacji, składający się z przedstawicieli interesariuszy z obszaru Gminy Szczaniec. Komitet powołano Zarządzeniem nr 56/2016 Wójta Giny Szczaniec z dnia 20 października 2016r.

Celem Komitetu Rewitalizacji jest współpraca z Biurem Rewitalizacji, szczególnie: opiniowanie działań partycypacyjnych i rewitalizacyjnych, zgłaszanie propozycji rozwiązań, monitoring i udział w ewaluacji, informowanie mieszkańców. Komitet Rewitalizacji powołano jako narzędzie partycypacji społecznej w zakresie opracowania i wdrażania „Lokalnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Szczaniec na lata 2016-2023”.

W ramach współpracy pomiędzy Biurem Rewitalizacji i Komitetem Rewitalizacji skonsultowano i ustalono ostateczny zakres działań rewitalizacyjnych, jakie po przeprowadzeniu poszczególnych powyżej wskazanych narzędzi partycypacyjnych wybrano do zamieszczenia w ramach przedmiotowego Lokalnego Programu Rewitalizacji.

b) Mechanizmy włączenia mieszkańców i innych interesariuszy w proces rewitalizacji – konsultacje społeczne

Gmina po przygotowaniu koncepcji rewitalizacji w procesie konsultacji lokalnej społeczności poddała pod szczegółowe rozważenie proponowanych rozwiązań, pod kątem zdiagnozowanych deficytów i potencjału w wyznaczonym obszarze zdegradowanym, który pokrywa się z granicami obszaru rewitalizowanego.

Miało to miejsce podczas spotkań z mieszkańcami i lokalnymi liderami oraz podczas warsztatów, co odbywało się na początku listopada 2016 r. Konsultacje przeprowadzono z mieszkańcami oraz z zaproszonymi na spotkania przedstawicielami różnych grup interesariuszy. Spotkań odbyło się 2. Oba miały miejsce w Szcząncu (w Zespole Szkół w Szcząncu). W spotkaniach

uczestniczyli radni miejscy; sołtysi; dyrektorzy/kierownicy jednostek organizacyjnych Gminy, przedstawiciele stowarzyszeń i klubów.

Podczas spotkań zebrano uwagi z propozycjami zmian przygotowanych propozycji i uzupełnień, które uwzględniono w treści Programu rewitalizacji.

Ponadto koncepcja rewitalizacji oraz projekt dokumentu był do wglądu za pośrednictwem strony internetowej i wyłożony w Urzędzie Gminy Szczaniec przez okres 2 tygodni w listopadzie 2016r.

Konsultacje społeczne miały miejsce z zastosowaniem przejrzystych metod przeprowadzania konsultacji.

O konsultacjach, spotkaniach, warsztatach i możliwości zapoznania się z planami rewitalizacji za pośrednictwem strony www, konta Facebook oraz w Urzędzie Gminy, jak również o możliwości zgłaszania uwag drogą mailową i w formie papierowej poinformowano na stronie internetowej Urzędu oraz na tablicy ogłoszeń z odpowiednim wyprzedzeniem. **Gmina poinformowała zatem wszystkich interesariuszy rewitalizacji o konsultacjach, w sposób zapewniający możliwie szerokiemu gronu udział w przeprowadzonych formach konsultacji społecznych.**

Formuła partycypacji przy wdrażaniu LPR:

- cykliczne, raz na kwartał spotkania Biura Rewitalizacji z Komitetem Rewitalizacji,
- organizacja cyklicznych raz na pół roku spotkań z mieszkańcami i Interesariuszami w sprawie podejmowanych działań rewitalizacyjnych,
- organizacje konsultacji społecznych, poprzez spotkania z mieszkańcami i interesariuszami, zawieszeniem materiału informacyjnego na stronie internetowej urzędu i udostępnienie w miejscu wraz z wyznaczeniem terminu – każdorazowo przy podejmowaniu kluczowych decyzji w sprawie podejmowanych działań rewitalizacyjnych.

Formuła partycypacji przy monitoringu i ewaluacji działań:

- cykliczne raz na pół roku spotkania Biura Rewitalizacji z Komitetem Rewitalizacji celem przeprowadzenia monitoringu i ewaluacji z udziałem członków Komitetu,
- organizacja cyklicznych raz na pół roku spotkań z mieszkańcami i Interesariuszami w sprawie przekazania informacji z podjętych działań rewitalizacyjnych,
- informowanie mieszkańców i interesariuszy o podjętych działaniach poprzez przekazanie do wiadomości raportu z monitoringu i ewaluacji poprzez stronę internetową urzędu i udostępnienie w miejscu.

13. System realizacji (wdrażania) programu rewitalizacji

Zarządzanie procesem rewitalizacji ma na celu takie sterowanie działaniami, by możliwe było wyprowadzenie obszaru ze stanu degradacji, a tym samym poprawa jakości życia jego mieszkańców, przy zaangażowaniu różnych podmiotów i środków finansowych czy rzeczowych.

W Gminie Szczaniec zaprojektowano odpowiedni system wdrażania i zarządzania Programem Rewitalizacji, który pozwala na zaangażowanie różnych instytucji oraz wzajemne uzupełnianie się i spójność procedur.

W Gminie Szczaniec proces wdrażania Programu realizują pracownicy Gminy Szczaniec. W celu realizacji projektu zostało powołane Biuro Rewitalizacji odpowiedzialne za poprawne wdrożenie i monitoring działań zapisanych w Programie Rewitalizacji Gminy Szczaniec na lata 2016-2023.

Koordynator odpowiada za inicjowanie i koordynację działań związanych z procesem opracowania i wdrażania Programu Rewitalizacji – jest zatem włączony również w nadzorowanie prac Biura Rewitalizacji na etapie wdrażania. Koordynator określa i inicjuje zadania do realizacji w ramach Biura, przekazuje pracę członkom zespołu oraz koordynuje realizację poszczególnych zadań. Biuro Rewitalizacji nie jest odrębną jednostką organizacyjną, jest Międzywydziałowym Zespołem, działającym w Urzędzie Gminy Szczaniec, składającym się z pracowników Urzędu Gminy i osób zewnętrznych, zależnie od potrzeb.

Rysunek 16 Zarządzenie Wójta Gminy Szczaniec w sprawie powołania Biura Rewitalizacji

Zarządzenie Nr 55/2016
Wójta Gminy Szczaniec
z dnia 20 października 2016 r.

w sprawie powołania zespołu – Biura Rewitalizacji ds. opracowania i wdrażania „Programu Rewitalizacji Gminy Szczaniec na lata 2016-2023”.

Na podstawie art. 30 ust. 2 pkt 1a ustawy z dnia 8 marca 1990r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. 2016 poz. 448) oraz wytycznych Ministra Infrastruktury i Rozwoju z dnia 3 lipca 2015r. w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020, **zarządzam, co następuje:**

§ 1

Powołuję zespół – Biuro Rewitalizacji ds. opracowania, wdrożenia i monitoringu „Programu Rewitalizacji Gminy Szczaniec na lata 2016-2023”, w składzie:

1) Czesław Ślodziak	–	Koordynator,
2) Paweł Pytel	–	Animator Społeczny,
3) Katarzyna Jakimowicz	–	Specjalista ds. organizacyjno – formalnych,
4) Gabriela Bułajewska	–	Specjalista ds. budownictwa,
5) Józef Chłopowiec	–	Specjalista ds. projektów i współpracy z NGO,
6) Katarzyna Wieczór	–	Kierownik Ośrodka Pomocy Społecznej.

§ 2

1. Zadaniem zespołu będzie wdrażanie i monitoring działań zapisanych w „Programie Rewitalizacji Gminy Szczaniec na lata 2016-2023”.

2. Biuro Rewitalizacji jest odpowiedzialne w szczególności za:

- 1) współpracę z Komitetem Rewitalizacji,
- 2) współpracę z wydziałami urzędu i jednostkami podległymi gminie, interesariuszami rewitalizacji oraz z ekspertami zewnętrznymi,
- 3) nadzór nad wszystkimi przyjętymi zadaniami w ramach opracowania i wdrażania Programu Rewitalizacji,
- 4) sporządzanie raportów (1 raz kwartał) z działalności Biura,
- 5) nadzór nad realizacją zleceń,
- 6) prowadzenie komunikacji w procesie rewitalizacji,
- 7) realizację monitoringu i ewaluacji,
- 8) składanie sprawozdań (raz na pół roku) Radzie Gminy w ramach działań monitoringowych.

3. Członkowie zespołu zobowiązani są do udziału w jego pracach oraz do rzetelnego i terminowego wykonywania zadań.

§ 3

Zarządzenie wchodzi w życie z dniem podpisania.

WÓJT
Krzysztof Moryg

Źródło: opracowanie własne

Biuro Rewitalizacji jest odpowiedzialne w szczególności za:

- współpracę z Komitetem Rewitalizacji,
- współpracę z wydziałami urzędu i jednostkami podległymi w gminie, interesariuszami rewitalizacji oraz z ekspertami zewnętrznymi,
- nadzór nad wszystkimi przyjętymi zadaniami w ramach opracowania i wdrażania Programu Rewitalizacji,
- sporządzanie raportów z działalności Biura,

- nadzór nad realizacją zleceń,
- prowadzenie komunikacji w procesie rewitalizacji,
- realizację monitoringu i ewaluacji,
- składanie sprawozdań Radzie Gminy w ramach działań monitoringowych.

Udział optymalnej reprezentacji społecznej w procesie rewitalizacji, w tym w Komitecie Rewitalizacji ułatwi poznanie oczekiwań mieszkańców obszaru rewitalizacji i całej gminy oraz osiągnięcie generalnej akceptacji dla planowanych zmian zarówno ze strony mieszkańców, jak i innych podmiotów objętych procesem rewitalizacji. Na każdym etapie planowania działań rewitalizacyjnych Biuro będzie także dbać o zapewnienie równowagi pomiędzy działaniami służącymi społeczności obszaru rewitalizacji, a interesem ogółu mieszkańców gminy. Biuro będzie konsultować poszczególne etapy prac ze społeczeństwem, zapewniając partycypację społeczną na etapie opracowywania Programu Rewitalizacji, jak i wdrażania. Proces włączenia mieszkańców i interesariuszy odbywać się będzie poprzez organizowane warsztaty środowiskowe, spotkania informacyjno-konsultacyjne w zakresie podejmowanych działań oraz poprzez możliwość śledzenia postępujących prac w trakcie opracowywania i wdrażania PR, do czego będą mieli dostęp poprzez informacje ukazujące się na stronie internetowej Urzędu oraz w ogłoszeniach i doniesieniach medialnych. Odpowiedzialne za ten proces ze strony Urzędu będzie Biuro Rewitalizacji. Mieszkańcy i interesariusze ponadto włączą się w prace i będą mieli dostęp do szczegółów prac nad opracowywaniem i wdrażaniem PR poprzez swoich przedstawicieli w Komitecie Rewitalizacji.

Biuro będzie spotykało się cyklicznie i planowało prace nad realizacją projektu i przygotowaniem programu rewitalizacji, a potem nadzorowało jego wdrażanie i dokonywało cyklicznej oceny.

Rysunek 17 Zarządzenie Wójta Gminy Szczaniec w sprawie powołania Komitetu Rewitalizacji

Zarządzenie Nr 56/2016 Wójta Gminy Szczaniec z dnia 20 października 2016 r. w sprawie powołania Komitetu Rewitalizacji ds. opracowania i wdrażania „Programu Rewitalizacji Gminy Szczaniec na lata 2016-2023”. Na podstawie art. 30 ust. 2 pkt 1a ustawy z dnia 8 marca 1990r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. 2016 poz. 446) oraz wytycznych Ministra Infrastruktury i Rozwoju z dnia 3 lipca 2015r. w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020, zarządzam, co następuje: § 1 1. Powołuję „Komitet Rewitalizacji” jako narzędzie partycypacji społecznej w zakresie opracowania i wdrażania „Programu Rewitalizacji Gminy Szczaniec na lata 2016-2023”. 2. Członkowie Komitetu Rewitalizacji zostali zgłoszeni przez mieszkańców wstępnie zdefiniowanych obszarów zdegradowanych w gminie. 3. W skład komitetu wchodzi następujące osoby: <table><tr><td>1) Franciszek Półtorak</td><td>– Przewodniczący,</td></tr><tr><td>2) Józef Wencel</td><td>– Wiceprzewodniczący,</td></tr><tr><td>3) Jan Baranowski</td><td>– Członek,</td></tr><tr><td>4) Katarzyna Marchut</td><td>– Członek,</td></tr><tr><td>5) Józef Starzyński</td><td>– Członek,</td></tr><tr><td>6) Kazimierz Sołtyś</td><td>– Członek,</td></tr><tr><td>7) Piotr Ambroży</td><td>– Członek,</td></tr><tr><td>8) Krystyna Piątek</td><td>– Członek,</td></tr><tr><td>9) Jolanta Nowotnik</td><td>– Członek,</td></tr><tr><td>10) Paweł Pytel</td><td>– Członek.</td></tr></table> § 2 1. Komitet Rewitalizacji powołuje się na czas opracowania i wdrażania Programu Rewitalizacji Gminy Szczaniec na lata 2016-2023. 2. Pracami Komitetu kieruje Przewodniczący, w przypadku jego nieobecności Wiceprzewodniczący. 3. W pracach komitetu może uczestniczyć Wójt Gminy Szczaniec oraz inne osoby zaproszone przez Przewodniczącego w charakterze doradców lub ekspertów. 4. Obsługę organizacyjną Komitetu zapewnia Urząd Gminy Szczaniec. § 3 Do zadań Komitetu należy: 1) Aktywne włączanie lokalnej społeczności w proces konsultacji społecznych służący opracowaniu programu rewitalizacji. 2) Zaproponowanie hierarchii potrzeb w zakresie działań rewitalizacyjnych oraz opracowanie listy najważniejszych przedsięwzięć zaplanowanych do umieszczenia w programie. 3) Monitorowanie przebiegu oraz ocena efektywności i skuteczności realizacji programu. 4) Przedkładanie Wójtowi projektów aktualizacji programu. 5) Analiza i opiniowanie zgłaszanych uwag i wniosków. 6) Informowanie mieszkańców (wsparcie dla Gminy w jej działaniach na rzecz zachęcania wszystkich podmiotów do możliwie szerokiego uczestnictwa w konsultacjach indywidualnych, z poszczególnymi mieszkańcami oraz przedsiębiorcami). § 4 Posiedzenia Komitetu: 1) Posiedzenia Komitetu odbywają się co najmniej raz na kwartał w trakcie opracowywania Programu oraz raz na rok w trakcie jego wdrażania. 2) Zasady pracy Komitetu będą ustalone przy udziale jego członków (partycypacja) na podstawie osobnych uzgodnień. 3) Z każdego posiedzenia Komitetu sporządzony zostanie protokół. 4) Członkowie Komitetu pełnią swoje funkcje społeczne bez prawa do wynagrodzenia w jakiegokolwiek formie. § 5 Sposób podejmowania decyzji: 1) Komitet zajmuje stanowisko w formie opinii. 2) Opinia Komitetu formułowana jest w drodze uzgodnienia stanowisk. 3) W przypadku rozbieżności stanowisk opinia formułowana jest po odbyciu głosowania i przyjmowania zwykłą większością głosów członków obecnych i uprawnionych do głosowania. § 6 Zarządzenie wchodzi w życie z dniem podpisania.		1) Franciszek Półtorak	– Przewodniczący,	2) Józef Wencel	– Wiceprzewodniczący,	3) Jan Baranowski	– Członek,	4) Katarzyna Marchut	– Członek,	5) Józef Starzyński	– Członek,	6) Kazimierz Sołtyś	– Członek,	7) Piotr Ambroży	– Członek,	8) Krystyna Piątek	– Członek,	9) Jolanta Nowotnik	– Członek,	10) Paweł Pytel	– Członek.
1) Franciszek Półtorak	– Przewodniczący,																				
2) Józef Wencel	– Wiceprzewodniczący,																				
3) Jan Baranowski	– Członek,																				
4) Katarzyna Marchut	– Członek,																				
5) Józef Starzyński	– Członek,																				
6) Kazimierz Sołtyś	– Członek,																				
7) Piotr Ambroży	– Członek,																				
8) Krystyna Piątek	– Członek,																				
9) Jolanta Nowotnik	– Członek,																				
10) Paweł Pytel	– Członek.																				

WÓJT
Krzysztof Nierzyg

Źródło: opracowanie własne

W celu wdrażania Programu Rewitalizacji Gminy Szczaniec na lata 2016-2023 powołano „Komitet Rewitalizacji”. Członkowie Komitetu Rewitalizacji zostali zgłoszeni przez mieszkańców wstępnie zdefiniowanych obszarów zdegradowanych w gminie.

Do zadań Komitetu należy:

- aktywne włączanie lokalnej społeczności w proces konsultacji społecznych służący opracowaniu programu rewitalizacji,
- zaproponowanie hierarchii potrzeb w zakresie działań rewitalizacyjnych oraz opracowanie listy najważniejszych przedsięwzięć zaplanowanych do umieszczenia w programie,
- monitorowanie przebiegu oraz ocena efektywności i skuteczności realizacji programu,
- przekładanie Wójtowi projektów aktualizacji programu,
- analiza i opiniowanie zgłaszanych uwag i wniosków,
- informowanie mieszkańców (wsparcie dla Gminy w jej działaniach na rzecz zachęcania wszystkich podmiotów do możliwie szerokiego uczestnictwa w konsultacjach indywidualnych, z poszczególnymi mieszkańcami oraz przedsiębiorcami).

Skuteczne, terminowe i efektywne wdrażanie Programu rewitalizacji wymagać będzie szeregu działań: koordynacyjnych, organizacyjnych, koncepcyjnych, kontrolnych i informacyjnych.

Mieszkańcy i interesariusze podczas spotkań Komitetu mogą zgłaszać swoje propozycje i uwagi do podejmowanych działań rewitalizacyjnych dzięki temu będą mieli okazję uczestniczyć w procesie bezpośrednio.

14. System monitoringu i oceny skuteczności działań i system wprowadzania modyfikacji w reakcji na zmiany w otoczeniu programu

W celu zapewnienia należytej prawidłowości w realizacji Programu Rewitalizacji konieczne jest zastosowanie systemu monitorowania postępów. Monitorowanie polegać będzie na systematycznym pozyskiwaniu i analizowaniu danych dotyczących realizacji poszczególnych projektów. Analiza danych ilościowych i jakościowych umożliwi odpowiednio wczesne wykrywanie niezgodności, a także umożliwi prewencję możliwych do przewidzenia komplikacji. Wyróżnić można dwie formy monitoringu, które znajdą zastosowanie w ocenie realizacji założeń niniejszego dokumentu. Monitoring rzeczowy polegać będzie na bieżącej inspekcji przeprowadzanych w danym czasie inwestycji, pozyskiwaniu informacji o postępach w ich realizacji, w tym osiągniętych wskaźnikach produktu i rezultatu oraz zapewnieniu zgodności z założeniami Programu Rewitalizacji. Monitoring finansowy z kolei umożliwi kontrolę finansowych aspektów inwestycji w oparciu o plan finansowy programu. Poszczególne inwestycje będą objęte jednakowym systemem ewaluacji.

Na potrzeby Programu powołany zostanie zespół ds. programu rewitalizacji, który będzie nadzorował skuteczność i jakość realizacji dokumentu, a do jego kompetencji należeć będzie m.in.:

1. koordynacja wdrażania poszczególnych zadań w całym okresie realizacji planu,
2. gromadzenie informacji niezbędnych do monitoringu i ewaluacji celów dokumentu;

3. zapraszanie do udziału w pracach Zespołu osób spoza jego składu (eksperti, specjaliści i inni).

Monitoring natomiast będzie obejmował:

1. gromadzenie i analizowanie informacji w sposób określony w planie wg zestawu wskaźników;
2. sporządzenie rocznych raportów z realizacji planu i przedstawienie ich do zatwierdzenia Radzie Gminy na sesji;
3. opublikowanie wyników sprawozdawczości na stronie internetowej Urzędu Gminy.

Podczas prac nad dokumentem, a w ramach konsultacji społecznych mających na celu zdiagnozowanie obecnej sytuacji na terenie gminy i zbudowanie założeń programowych, przeprowadzone zostanie anonimowe badanie ankietowe. Wyniki ankiety pokażą potrzeby i oczekiwania rewitalizacyjne z perspektywy lokalnej społeczności.

Po przeprowadzonych badaniach będzie możliwość skonfrontowania wiedzy przez różne środowiska lokalne, co w konsekwencji doprowadzi do trafniejszej delimitacji obszarów problemowych i będzie stanowiło podstawę uzasadnienia podjętych działań. Ponadto zakłada się, że partycypacyjny model opracowania Programu Rewitalizacji będzie się przekształcał w partycypacyjny model wdrażania, a wokół grupy uczestniczącej w pracach nad dokumentem będą pojawiały się kolejne podmioty lokalne angażujące się w działania rewitalizacyjne.

Planowane są spotkania z mieszkańcami, na których zostaną zaprezentowane wyniki badań oraz projekt przyszłych działań. W tym miejscu swoją rolę będzie odgrywał powołany zespół ds. rewitalizacji wspomagany przez fachowców odpowiedzialnych za całość opracowania. To zespół będzie inicjatorem spotkań na których zostaną ustalone cele strategiczne formułowane przez uczestników.

Sporządzony plan podlegał będzie kolejnej weryfikacji przez komisję rady na wspólnym spotkaniu z zespołem ds. programu rewitalizacji. Końcowy dokument zostanie przedstawiony Radzie Gminy Szczaniec do uchwalenia. Komisja ds. programu rewitalizacji będzie dalej działać angażując się w realizację programu.

Istotną kwestią jest, aby proces monitoringu pozwalał zidentyfikować bariery realizacji programu natury formalnej, ekonomicznej, gospodarczej, tożsamościowej, mentalnej, czy też wynikające z przekonań społeczności lokalnej.

WSKAŹNIKI MONITORINGOWE WDRAŻANIA LOKALNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI GMINY SZCZANIEC NA LATA 2016 - 2023

W celu monitoringu wdrażania Programu Rewitalizacji Gminy Szczaniec wybrano wskaźniki monitoringowe, w których zidentyfikowane obszary zdegradowane osiągnęły najwyższe/najniższe (w zależności od danego wskaźnika) wartości referencyjne. W poprzednich rozdziałach dokładnie pokazano, iż obszarem zdegradowanym w gminie jest Obszar nr 1 – Miejscowość Szczaniec - północna część miejscowości (ulice leżące po północnej stronie linii kolejowej BERLIN - WARSZAWA) numery 1-

168, 189a i b oraz Obszar nr 9 – Miejscowość: Szczaniec. Natomiast jako obszar rewitalizowany wyznaczono jedynie Obszar nr 1

Tabela 43 Wskaźniki monitoringowe wdrażania Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Szczaniec – Obszar 1

SFERA SPOŁECZNA	Wartość dla gminy	Wartość dla OR nr 1 obecnie	Wartość docelowa dla OR nr 1 do 2023 roku
Liczba osób korzystających z zasiłków pomocy społecznej – (liczba os./100 mieszkańców)	1,79	0,97	spadek o minimum 0,5 os./100os.
Liczba rodzin korzystających ze wsparcia OPS (liczba rodzin/100 mieszkańców)	3,91	2,82	spadek o minimum 1,5 rodziny/100os.
Liczba osób dysfunkcyjnych (ogółem/100 mieszkańców)	1,86	0,97	spadek o minimum 0,5 osób/100 os.
Liczba rodzin korzystających ze wsparcia Asystenta rodziny (ogółem/100 mieszkańców)	0,17	0,00	bez zmian
Liczba zgłoszonych przypadków przemocy w rodzinie (ogółem/100 mieszkańców)	0,30	0,54	spadek o minimum 0,2 szt./100 os.
Liczba zarejestrowanych przestępstw – sztuki/100 mieszkańców	1,23	1,08	spadek o minimum 0,5 szt./100 os.
Liczba czynów karalnych osób nieletnich – sztuki/100 mieszkańców	0,07	0,21	bez zmian
Liczba zarejestrowanych osób długotrwale bezrobotnych (pozostających bez pracy przez co najmniej 12 miesięcy w ostatnich 24 miesiącach) (liczba os./100 mieszkańców)	1,64	1,08	spadek o 0,5 os./100 os
SFERA INFRASTRUKTURALNO - GOSPODARCZA			
Udział budynków wybudowanych przed r. 1989 w budynkach ogółem	95,60	99,00	bez zmian
SFERA PRZESTRZENNO - FUNKCJONALNA			
Udział zaniedbanych podwórek w ogólnej liczbie podwórek (%)	5,00	9,00	spadek o minimum 5 %
Udział powierzchni zdegradowanych obszarów zielonych w powierzchni ogółem obszarów zielonych (%)	10,00	12,00	spadek o minimum 4 %
SFERA ŚRODOWISKOWA			
Udział budynków o niskiej termoizolacyjności w ogóle budynków (%)	79,00	85,00	spadek o minimum 10 %
Powierzchnia terenów zielonych (ha)	2902,80	111	wzrost o minimum 1,5 ha

Źródło: opracowanie własne

ZGODNOŚĆ Z KRYTERIUM FORMALNYM

Podsumowując zapisy rozdziału 14 System monitoringu i oceny skuteczności działań i system wprowadzania modyfikacji w reakcji na zmiany w otoczeniu programu, należy jednoznacznie stwierdzić, iż w programie rewitalizacji opisano metody oraz narzędzia badania i analizowania zmian zachodzących na obszarze zdegradowanym będących wynikiem procesu rewitalizacji oraz system oceny wpływu i skuteczności działań na zdiagnozowane problemy. Określono instytucje/podmioty ich zadania w systemie monitorowania. Przewidziano możliwość wprowadzenia w planie działań modyfikacji na podstawie rekomendacji wynikających z ewaluacji programu rewitalizacji.

**UCHWAŁA Nr XXXIV/183/16
RADY GMINY SZCZANIEC**

z dnia 23 listopada 2016 r.

w sprawie przyjęcia do realizacji Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Szczaniec na lata 2016 – 2024

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt. 6 ustawy z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym (Dz.U. z 2016r. poz. 446), oraz na podstawie „Wytycznych w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020”, Ministra Infrastruktury i Rozwoju z dnia 3 lipca 2015 r. (MliR/H 2014-2020/20(01)/07/2015), **uchwała się, co następuje:**

§ 1. Przyjmuje się do realizacji Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Szczaniec na lata 2016 – 2024, stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodnicząca Rady

[Signature]
Wiesława Sienkowska